

flair, 834

Ant. Serp. e A. Rit.

June 1922

**Eōcordātia astronomie cū theologia
Eōcordātia astronomie cū hystorica
narratione. Et elucidariū duoz pre
cedentium: dñi Petri de Aliaco car
dinalis Cameracensis.**



Inc.

33



Theologus.

Astronomus.



2
Vigintiloquiū de concordia astronomice veritatis cum theologia: dñi Petri de
Aliaco cardinalis cameraeā. viginti continēs verba feliciter incipit.



Rimū fm philosophū omne verū omni vero cōsonat: necesse est
verā astronomie sciam sacre theologie cōcordare.

Secundū. Verā astronomie sciam quidā falsi nominis astrolo/
gi p varios errores ei adiūctos diffamauerūt z eā ī pncipio nascē
tis ecclie sacre theologi suspectā z quodāmō odiosā reddiderūt
Terciu. Prefati errores nō solū a sacris theologis sed etiā a ve-

ris astronomis sunt reprobati.

Quartū. Reiectis errorib⁹ pnotatis alijsq; collateralib⁹ z cōnexis postq; creuit
ecclia z fides catholica firmis fundata est: vtile videt̃ theologos astrologiam
studiosi indagare z inf̃ varias vtilitates vna esset theologicis prophetijs astu o
nomica iudicia respectu quorūdā futuroꝝ aduentuū coaptare.

Quintū. De theologicis prophetijs quib⁹ astronomica iudicia possunt conue/
nienter aptari aliqua expedit exempla particulariter annotari.

Sextū. De annis ab origine mūdi nobis volētibus ptractare distinctionē de
varia anni acceptione expedit premittere.

Septimū. Premissaz anni varietatē variāq; distinctionē ad vniformē z cōple
tā āni solaris q̃stitatē reducē: z ī theologicā veritatē z astronomica cōcordare

Octauū. Ex pmissa anni varietate variāq; acceptione uō procedit apparēs dis
sonātia seu cōtrarietas in hebreoꝝ z septuaginta interpretuz sentētijs sen ī xp̃ia/
noꝝ historiographoꝝ chronicis sup cōputatione annoꝝ a mūdi origine.

Nonū. Ad explicandū dissonantiā opinionū variarū in cōputatione annoꝝ z
a mundi origine distinctionē etatū mundi cōuenit pnotare.

Decimū. Dissonantiā opinionū de annis mūdi vsq; ad xp̃m expedit recitare.

Undecimū. De annis inūdi vtile est cōputationē hebraicā annotare.

Duodecimū. Ad annoꝝ mūdi computationē expedit astronomica cōsidera
tionem adaptare.

Terciddecimū. Ad annoꝝ mundi cōputationē volētib⁹ magnarū tempoꝝ a cō
iunctionū adaptare: opus est cōiunctionū dñam p̃cognoscere.

Quartūdecimū. Magnarū cōiunctionū significaciones hic cōueniens est bre
uiter explicare.

Quintūdecimū. Magnaz cōiunctionū que fuerāt a diluuij tpe numerū possum⁹
veraciter a posteriori calculare.

Sextumdecimū. Per predictā coniunctionū maioꝝ calculationē a posteriori
nō possum⁹ annos ab origine mundi certitudinaliter verificare nec circa hanc
opinionum dissonantiā cōcordare.

Decimūseptimū. Multū videt̃ difficile magnarū cōiunctionū calculationem a
priori ad annos mūdi certitudinaliter applicare.

Decimū octauū. Occasione difficultatis pmissa vtile videt̃ de creatiōe lumiarū
z eoꝝ primena dispositione z opinionē theologoꝝ z astronomoꝝ discutere.

Decimumnonū. Presupposita cōi tam theologoz q̄ astronomoz opinione q̄ mūdus creatus est in egnorio vernali sole existēte sub ariete: ex hoc cōsequent primā alioz planetaz dispositionē quā vocāt figuram seu faciē celi possumus describere.

Vicesimū. Supposita p̄missa figura celi p̄ eā a priori possum⁹ primā cōiunctionē maximā cōsignare: z a posteriori p̄ tabulas astronomicas vnā aliā cōiunctionē similē inuenire: z ex eis p̄ aliarū hmōi cōiunctionū calculationē: legitimā verū numerū annoz seculosa opinionū variarū dissonātia certitudinalit̄ cōcludere ab



E cōcordia theologie z astronomie aliquid scribere ab amico i vtraq; perito trāsmisse mihi lfe occasionalit̄ indu xerūt. In qb̄ primo se nō prozsus contentū esse dicebat scie maioris dignitate notatos z theologos appellatos astro nomie quā naturalē theologiā vocat terminos nō pleni⁹ amplecti i quo labor vtilis videret̄ si supior theologia p̄ futuris ingrēdis p̄stitueret̄: z naturalis de inferiorib⁹ cō/ petent̄ iqt̄idz validaret astronomie iudicijs accedētib⁹ ad dictamina pphetarū magnarū cōiunctionū significat̄iones pphetiarū tenozib⁹ applicādo. Deinde se aserebat admirari nos fide/ les ex hebreoz z septuaginta interpretū sentētijz apparent̄ dissonantib⁹ tot in lege noua cōtrarietates indeterminatas religisse vbi inter alia occurrit materia q̄ ab adam vsq; ad xp̄m annoz millenaria historiographi varie descriperunt vt preter methodiū quē de magnitudine numeri excusant alig. 5228. posuisse videant̄ Eusebi⁹ cesariēsis. 6000. Heda vero numero minori. 5200. min⁹ vno Que diuersitas vtq; in cronicis nō cōtigisset si legū z cronicarū scriptores ma/ gnarū tpa cōiunctionū in significādis scriptis suis veridice supposuissent: horuz igitur occasione dubiozum aliqua verba breuia explicabo.



Verbū primū: qz fm p̄hm omne verū omni vero consonat necessē est verā astronomie sciam sacre theologie concordare. Quippe cū etiā eidem tāq; dñe ancilla debeat pre ceteris sciētijz subserui re. Cui⁹ rō est: qz teste ap̄lo. Inuisibilia dei a creatura mūdi p̄ ea que facta sunt intellecta cōspiciunt̄ sempiterna quoq; ei⁹ virtus z diuinitas. Sed inter oēs creaturas visibiles celestia corpora de quibus astro nomia cōsiderat sua multitudine ac magnitudine suozūq; motuū z influentia rū mira varietate variaq; virtute i dei cognitionē z admirationē maxime nos inducūt: ppter qd merito ait psalmista. Celi enarrāt gloriā dei z opa manuuz ei⁹ annūciat firmamētū. Et iō astronomia nō icōuenient̄ naturalē theologia noiat̄ qz sicut superior theologia ad dei cognitionē p̄ supnaturalē fidez indu/ cit: sic ista tāq; inferior ancilla eidē subseruiēs ad diuine cognitionis introdū/ ctionē p̄ naturalē rōnem manuoducit.



Uerbū secundū. *U*terā astronomie sciam: quidā falsi nois astrologi p varios errores ei adiunctos diffamauerūt: z eaz in picipio nascētis ecclie sacris theologis suspectā z quodāmodo odiofaz reddiderūt. Ideo nō mirandū si tūc in vtiliozib⁹ occupatis huius scie terminos min⁹ amplecti voluerūt. In ptractos errores tres pnt uotari pcpui. Prim⁹ est eoz qui ex astr⁹ oia futura necessitate fatali euenire senserūt. Secundus est eoz q astronomie libris plures supstitutiones execrabiles artis magice miscuerūt. Tercio eoz qui terminos astronomice pntis: respectu liberi arbitrij z quarundā rerū que solū subsunt diuinz ac supernaturali pnti supbe z supstitiose exarserūt.



Verbū terciū. Prefati errores nō solū a sacris theologis: sed etiaz a veris astronomis fuerūt reprobati. Contra primū erro: Augustin⁹ .v. de ciui. dei describēs. Satū fm estimationē illoz qui uocant fatū viū positionis siderū z cōstellationū fm quā oia in his inferioribus necessario eueniūt: sic diffinit: q fatū nihil sit. Et hoc ipse z alij doctores theologij sufficient⁹ pbauerūt. A quib⁹ nō discordat peritissimus astronomoz Ptolom⁹: vbi ait q vir prudēs diāf astris. Concordat igit⁹ theologia z astronomia: q astroz cōstellatio varia in inferiorib⁹ ad varios effect⁹: z in hoibus ad varios mores disponit z inclināt nō quidem dispositione simpliciter necessaria z sufficiente: sed remota z contingēte: vnde illos mathematicos qui de necessitate hominū aliter fata intelligūt: reprehendit Gregorius qz cū ipsi dicūt: q si quis sub signo aquarij nascit: piscatoz ministeriū sortiatur. Cū alicubi aliqē sub hoc signo nasci contingeret: vbi piscatoz omnimode nō esset. Cū etiā dicūt q qui sub signo libze nascunt trapezite futuri sunt. In multis locis sub libra multi nascūt vbi trapezite penit⁹ ignorant. Imōi ergo astronomoz dicta intelligēda sunt fm inclinationē z dispositionē cōtingentē: non fm absolutā necessitatē. Contra fm erro: multi periti astronomi a suis libris magicā: rāq⁹ artem execrabile z abominabile excluderunt: sicut se facturū Leupoldus in sui operis exo: dio protestat. Et merito cū fm legēs gentiliū ars magica damnata sit: vt. viij. de ciui. dei dicit Aug⁹. Unde Albertus magn⁹ putilē etiā tractatū edidit: in quo vere astronomie z artis magice libros per eozū picipia z fines distinguit: vt astronomica veritatē z magicā vanitatē abinuicez sequestraret. Contra terciū erro: tractatū composui: quem de legibus z fecit⁹ intitulaui. Contra supstitiosos astronomos qui legibus legem diuinā sub esse contendūt: cui pro complemēto hoc opusculū superaddo. Ad hunc aut⁹ errorem plurimi accedere vident⁹: qui generaliter dictamina prophetarū diuinarū que ad superiorē theologiā pertinet: astronomica inquisitione validare. magnarū conianctionū significationes: aut alia queuis iudicia astronomica eis applicādo conant⁹. Cum huiusmodi diuine prophetie plurimū sint de his fu

turū que vim nature: z naturalis rōnis inuestigationē excedūt: sicut prophetia q̄ x̄ps nasciturus erat de virgine q̄ futurus erat deus z homo: q̄ iudicaturus erat viuos z mortuos: z sic de similibus. De alijs aut̄ que nō excedunt vim nature foras nō esset inutile theologiā cum astronomia concordare sup̄natura-
 le inuestigationē per naturale inuestigationē confirmando: prout aliquo-
 tetigi in prememorato tractatu: sed hec sequentia latius declarabunt.



Quartum verbū. Reiectis erroribus p̄n otatis: alijsq; collateralibus z connexis: postq̄ creuit ecclesia z fides catholica firmiter fundata est: vtile videt̄ theologos astrologiā studiosi⁹ indagare z inter varias vtilitates vna esset theologicis prophetijs astronomica iudicia respectu quorūdam futuroꝝ euentuū coaptare. Cuius rei gratia tria euentuū futuroꝝ genera expedit distinguerē. Nam quedam sunt futura que habent causam determinatā z infallibilem vt sunt aliqua que attendunt̄ circa motum celestium corporū in quibus est de-
 terminatio: z omnis impedimentū remotio: sicut conjunctiones planetarum z ecclipses z similia. Et de his nō est theologica ppheticā: s; certa z euidēs astro-
 nomica scientia. Quedam vero sunt que habent causam determinatā: sed ta-
 men fallibilem sicut illa que sunt fm̄ inferiorē naturā: que ideo habet causā
 determinatā: q; intentio nature mouet determinate ad vniū. Et ideo fallibilē
 quia multiplex potest occurrere impedimentū: vt si ager sit debite seminatus:
 z terra bona z bene disposita z cōueniēs dispositio celestiuū corporū: affert bo-
 num fructū. Et ista potest astronomus aliquo modo scire: non tamen ita certi-
 tudinaliter sicut predicta. Unde si de huiusmodi futuris euentibus essent ali-
 que diuine ppheticę: eis quodāmodo adaptari possent astronomicoꝝ iudi-
 cioꝝ coniecture. Sicut exemplū potest poni de prophetia ioseph super futura
 sterilitate. Alia vero sunt que habent causam indeterminatā z fallibilem: sicut
 sunt ea que procedūt libere ex volūtate humana: que in determinata est: quia
 est ad opposita: z est fallibilis: quia etiā ei volenti aliquid perficere: multa oc-
 currere possunt impedimenta. Et ideo talia non possunt certitudinaliter sciri
 astronomica seu alia scientia humana: sed solum reuelatione diuina. Unde si
 de talibus sint alique theologicę ppheticę: non possunt eis aptari astronomica
 iudicia: aliquo modo certitudinaliter: sed quodāmodo exili coniectura. In-
 quantū (vt dictū est) constellatio aliquo modo disponit z inclinat humanam vo-
 luntatē: cui maxime obediunt homines brutales: qui malis inclinationibus
 non resistunt per virtutes. Predictis aut̄ tribus generibus futuroꝝ euentuum
 que sunt fm̄ cursum nature: potest addi quartū gen⁹ eoz q̄ eneniūt miraculo-
 se a sola virtute diuina: que licet habeant cām determinatā z infallibilē videlz
 diuinā volūtate: tñ q; illa est nobis penit⁹ ignota: nisi p̄ diuinā reuelationē. Jō
 pphetijs q̄ sūt de talib⁹ futur⁹: astronomicas cōsideratiōes adaptare est oīno
 vane sup̄stitiōis z sup̄stitiose vanitatē cū talia excedāt vim nature z nālis rōnis



Quidam verbum. De theologicis, prophetijs quibus astronomica iudi-
 cia possunt convenienter aptari: aliqua expedit exempla particu-
 lariter annotari. Nunc vero duo sufficiat explicare: vnu de veteri
 aliud de nouo testamento: primum de generalis diluuij p̄signatio-
 ne: secundum de natiuitatis xpi figuratioe. De primo igit exemplo
 aliquid tetigi in predicto tractatu de legibus et sectis: vbi allega-
 ui Guillerinij parisiensis libro de vniuerso: qui tractans de cataractis celi de quibz
 scribit moyses loquens de diluuiio et ponit qd per eas intellexit ppheta ptes illas
 celi: que generatiue sunt plumarum et inundationis aquarum: quales sunt signa
 aquatica: vt cancer et pisces. Similiter pliaades et orion: De planetis vero mars ve-
 nus et luna. Unde concludit qd cataracte huiusmodi tunc aperte intelligunt: cum
 cause huiusmodi ad istas operationes plumarum nutu creatoris laxate sunt: et
 etiam confortate. Et ideo hz Noe illud diluuium p̄cognouerit p reuelationem ppheticam: non
 pbabile videtur qd aliqua constellatio astronomica illi effectum p̄signauerit
 Ad quod etiam concurrere potuit coniunctio magna: maior vel maxima que huiusmodi
 diluuium antecessit: vt infra patebit. Nec minus apparet probabile qd aliqua constel-
 latio illud diluuium p̄signauerit: quia qd arcus celestis signum sit: consilium diluuium non
 amplius esse venturum: sicut in gen. scribitur. Arcum meum ponam in nubibus: et erit signum
 federis inter me et terram: cuius obdixero nubibus celum: apparebit arcus meus in
 nubibus et recordabor federis mei quod pepigi vobiscum: quod non erit ultra aque
 diluuij ad delendam vniuersam carnem. vbi dicit magister historiarum qd noe (quod maxime
 timebat: ne aque diluuij super terram iterum inundarent) quotidie orabat ne hoc
 faceret. Et vt Iosephus refert: pepigit fedus dominus: quod ultra non faceret diluuium
 Et in signum federis huius posuit arcum suum in nubibus. Et est signum duorum: iudicij p
 aquam p̄teriti ne timeatur: et futuri per ignem vt expectetur. Unde est quod duos hz ca-
 lores: ceruleum qui aque est: et est exterior: quod p̄terijt aqua. Et rubeum qui est ignis
 et est interior: quod futurus est ignis. Deinde subdit et tradit scilicet qd. 40. annis ante iu-
 dicium non videbitur arcus: quod etiam naturale ostendet desiccationem aeris iam inceptam. Ex quo
 iterum patet qd sicut naturale signum poterit p̄signare diluuium ignis: ita celestis constella-
 tio poterit aque diluuium p̄signare. Quod autem dictum est de arcu federis respectu exclu-
 sionis diluuij. Intelligendum est de diluuiio generali quod notat verba diuine scripture.
 Non erunt inquit aquae diluuij: ultra ad delendam vniuersam carnem. Nam postea pluries fa-
 ctum est diluuium particulare: vt in thimeo platonis Et alibi legitur de quo Iosido? xiiii. ethi-
 mo. in fine. Premissa vero scilicet theologicis potest convenienter applicari illa conclusio per
 spectiue: quod dicitur pridem cathaclicum excludere: sed applicationem dimitto ne in primo
 exemplo psequendo: nimum plures existant. De secundo autem exemplo aliquot tetigi in pal-
 legato tractatu: et item sine temeraria assertione: sed cum humiliter reuerentia dico qd bene
 dicta christi incarnatio et nitas huiusmodi fuerat miraculosa et supernaturalis: tamen etiam
 quod ad multa fuit operi deifico conceptionis et natiuitatis nam tamquam famula domino suo et crea-
 tori subseruies diuine omnipotentie cooperari potuit: et in his p̄ celi et astroꝝ virtute occurre

cū virtute naturali virginis matris ei⁹. Et ideo videt̄ rōni naturali cōsonū: nec
 xp̄iane legi dissonū in his potestati astronomice veritatē theologicam concoz
 dare. Quia in re expediēs esse crederē cōsiderare illā cōiunctionē maiore: ⁊ se
 re maximā que fuit. 24. anno Augusti cesaris quā dixerūt astronomi signifi
 care sup̄ legē mercuriale futurā. Et reuoluere motus saturni ⁊ iouis ad temp⁹
 illud: ⁊ inueniē⁹ eos fuisse cōiunctos p̄ medios cursus suos ante natiuitatez
 xp̄i p. 6. annos. 5. dies ⁊. 3. horas. Et fuit ista cōiunctio in cancro. Et si fuisset
 propinquior capiti arietis fuisset maxima vt dixerunt periti astronomi. Sicut
 in dicto tractatu pleni⁹ notatū est. Deinde attendere cōuenit figurā natiuitatē
 xp̄i: que post dictos. 6. ānos fuit videlicet. 24. āno dicti augusti cesaris: die tūc
 ⁊ 5. mensis decembris. Currente numero anreo p̄ binariū: hoc est in secundo
 anno cicli decē nouelumis ⁊ in. 21. anno cicli solaris fm̄ cōpositas: qđ tamen
 habitū est: nō in experientia vel reuelatione: sed ex tabularū compositione: ⁊
 posteriori in aureū numerū resoluendo. Hora vero dicte natiuitatis fuit circa
 mediaz noctem fm̄ vsū ecclesie: cuius p̄cisa verificatio potest sumi ex media
 cōiunctione solis ⁊ lune in marcio precedēte die. 13. cōpleta ad meridiē ierlm̄:
 vbi puer natus est nobis: vt p̄ tabulas de medijs cōiunctionibus ordina
 tas: p̄ quas concordant astronomi antiquas experientias ⁊ modernas. Unde
 ex predictis videt̄ posse concludi: quod illi⁹ benedicte natiuitatis ascēdēs erat
 3. gradus libre. Cui⁹ figuraz plenius describere peritis astronomis relinquo.
 In premissis aut̄ hoc notant̄ cōsiderandū est: qđ q̄cūq; inuenta fuerit hu⁹ na
 uuitatis figura: de i sapia: humanitati xp̄i hypostatice vnita: bonitatē cōstella
 tionis augere potuit in meli⁹: ipsiusq; dispositionē in malū penitus suspendere
 maxime qz stelle ⁊ planete naturaliter boni sunt: ita quātū in eis est: bona intē
 dunt ⁊ efficiunt: nec ad ma⁹ inclināt de perse: sed solū per accidēs p̄ ineptitū
 dinē ⁊ inabilitatē suscipientis: sicut in dicto tractatu pleni⁹ expressuz est. Ex his
 ergo que dixi circa duo exempla p̄missa satis innotescit: que cōformiter possūt
 dici circa plurima: que in lege hebraica ⁊ i lege xp̄iana recitan⁹. Ex oibus etiā
 supra declaratis satis patet responsio ad primū dubiū principale in principio
 hu⁹ operis p̄positū. Ex dicēdis aut̄ patebit responsio ad secundū.



Sextū verbū. De annis ab orig. ne mūdi nobis volentibus p̄tractare
 distinctionē de varia anni acceptione expedit p̄mittere. Nā fm̄ Jsi
 doz. v. ethimo. triplex dicit̄ annus. Est enim annus lunaris. 30. die
 rū. Ali⁹ solstitialis vel solaris. 12. cōtinēs mēses. Ali⁹ magn⁹ oib⁹ pla
 neti in eūdē locū cōcurrētib⁹: qđ fit post ānos solstitiales plurimos. Et de isto
 anno magno dixi i tractatu de legib⁹ ⁊ sectis: sed de ip̄o loq nō ē p̄tius p̄positi.
 De anno v̄o lunari: licet qñq; sumat̄ pro vna lunatione: que est. 30. dieruz fm̄
 Jsidoz tū vna lunatio min⁹ continet: videlicet. 29. dies ⁊. 31. minuta diei cū
 aliqñb⁹ minorib⁹ fractionibus sicut dixi in tractatu de correctione kalendarij

Et cōmuniter capitur annus lunaris pro. 12. talibus lunationibus que vocant̃
mensēs lunares. Sic ergo ānus lunaris minor est solari de. 11. dieb⁹: ex quib⁹
crescentibus pluries replicatis: colligitur vna lunatio: ⁊ sic constituitur annus
lunaris embolismalis siue excrecens. 13. lunationes continens. Hebrei vero
⁊ arabes vtunt̃ anno lunari. 12. mensū: licet diuersimode ordinēt suos menses
⁊ varie suas diuidant fractiones: sic̃ notauī in tractatu de vero ciclo lunari s̃m
arabes. De anno aut̃ solari varie fuerunt opinionēs: de quibus (vt ad ⁊ cordiā
reducantur) sciendum est q̃ scientia de ratione anni prius fuit apud hebreos:
caldeos: ⁊ grecos. Et anteq̃ plene transfret ad latinos Romulus prim⁹ rome
vrbis fundator. 10. menses in anno cōstituit: incipiens a marcio: de quo Quidi⁹
in libro de fascis Tpa distingit tunc cōditor vrbis in anno cōstituit mēses q̃q̃
bis esse suo. Culus rōnem assignat Qd̃ satis est vtero matr̃ dum p̃deat infans
hoc anno statuit t̃pis esse satis. Aliam quoq̃ rationem assignat Quidius: ⁊ de
noibus mensū diffuse p̃osequitur: quibus non insisto: quia sunt extra p̃positi
Postea vero numa (qui successit Romulo) huius artis peritor. 10. mensibus
duos addidit: videlicet ianuariū ⁊ februariū: vnde ibidem dicit Quidius.
Ac numa nec ianū nec auctas p̃terit vmbra. mensibus antiquis impositiq̃
duos. Annus ergo romuli constabat ex. 300. diebus: ⁊ quilibet mensis ex. 30.
diebus. Ann⁹ vero nume ex. 354. dieb⁹. Sed iulius cesar in astronomia edoct⁹
sicut̃ notat Lucanus contra quosdam astronomos in egipto: de quantitate āni
solaris disputauit: ⁊ ordinē kalendarij: sicut̃ suo tpe fieri potuit: stabilivit: vnde
quia vidit solem non posse facere cursum suum in anno nume: eidem adiunxit
11. dies: et sic constituit annum ex. 365. diebus integris: quibus adiunguntur
sex hore: que in q̃tuor annis diem faciunt bisextilem: hanc tamen quartam diē
constantem ex sex horis: non ponunt astronomi integrū: sed minorem de sexta
parte vnius hore ⁊ modico plus vt declarauī in principio dicti tractat⁹ de cor/
rectione kalendarij: ⁊ magis in fine tractatus de legibus ⁊ sectis: vbi satis oīdi
q̃ p̃cisa q̃ntitas anni nondū certificata est. Et dicunt aliqui periti astronomi
q̃ nunq̃ est precise equalis: sed modica differentia quantū ad p̃sens p̃positum
pro nihilo habet. De inicio vero āni solaris sciendū est q̃ sicut̃ numa: sic postea
romani annum suum inceperūt a solsticio hyemali: quod tunc fuit in principio
ianuarij: quia tunc sol incipit ascendere. Romulus aut̃ ⁊ hebrei incipiūt annū
ab equinoctio vernali videlicet in marcio: quia in eo mundus factus fuisse d̃r
Arabes aut̃ incipiunt a solsticio estivali: quia dicūt q̃ sol factus est in illo mēse
Egiptij vero incipiunt ab equinoctio autūnali: videlicet a septēbr̃: iuxta auctore
Seni. Protulit terra herbam virentem: ⁊ fructum facientem iuxta genus suum
Autumnus aut̃ est tps fructuosus: ideo in eo debuit esse anni principium: sed
non obstantibus p̃missis: de anni q̃ntitate ⁊ eius inicio multe natiōēs longe
aliter vtunt̃ anno: vnde Aug⁹ de ciuitate dei narrat: q̃ apud plures scriptores

hystoricos reperitur egiptios habuisse annum. 4. mensium: acarnanas. 6. mensium: labinos. 13. mensium: et subdit quod Plinius scōs cū cōmemorasset relatū fuisse in terris aliquos vixisse: 152. ānos: alios. 10. amplius: alios. 200. annoꝝ habuisse vitam: alios. 300. quosdam ad. 500. alios. 600. nōn illos ad. 800. etiā puenisse hec oia in sciētia tpm accidisse arbitrari est. Alij qꝛpe inqꝛ estate determināt annū: et alij hyeme: alij quadripartitis tꝛibus sicut archades quoz anni trimēses fuerunt. Etiam adiecit qm̄ aliqui egiptios quozum paruos ānos quaternozum mensiū supra diximus lune sine limitasse annū: itaqꝛ apud eos inquit. et singula milia annoꝝ vixisse produntur. De hac etiam annoꝝ paruitate conformiter loquitur Solin⁹ in principio li. sui de mirabilib⁹ mundi: sicut allegaui in tractatu de imagine mundi in ca. de insula taprobana: vbi per hanc annoꝝ paruitateꝝ concordare nisus sum quandā eiusdem Solini hystoricā narrationē: cum nrē fidei veritate de mundi duratiōe: insup beatus Aug⁹ ibidez recitat: et reprobat quozundā opinionem qui primeve etatis hoies tot annis vixisse credunt: sicut sacra scriptura cōmemorat. Sed ad hoc saluandum putant aliter annos illis tꝛibus computatos. i. tāte breuitate: is: vt vnus annus noster. 10. illos habuisse credat. Quapropter inquirunt: cum audierit quisqꝛ vel legerit. 900. ānos quēqꝛ vixisse: debet intelligere. 90. Ille ergo annus minim⁹ qles: 10. faciunt vnū vrm 36. hēbat dies. Ex pmissis itaqꝛ patet qd̄ diuersa et aduersa de āni quantitate fuerit opinio.



Eptimum verbū. Pꝛemissam anni varietateꝝ: variāqꝛ distinctiōꝝ oportet ad vniūformē et completā anni solaris quantitatē reducē et in hoc theoloicā veritateꝝ et astronomicā concordare: nam cum motus solis sit nobis metrum et mensura alioꝝ motuū celestium necesse est quascunqꝛ computetur annus apud varias gentium nationes quod eoz anni reducant ad mensurā anni solaris cōpleti et pfecti. i. circuit⁹ solis ab vno equinoctio in idem equinoctiū: vel ab vno solsticio ad idem solsticiū: et ideo Aug⁹ p allegato li. xv. de ci. dei predictā opinionem de paruitate annoꝝ prime etatis ita cōcludit. Pꝛouide remouet hic error qui coniectura falsa: ita vult astruere scripturarū nostrarū fidem vt alibi destruat. et subdit. Pꝛorsus et tantus tunc dies fuit qntus et nūc est: quē. 24. hore diurno circulo nocturnoqꝛ determinant: tantusqꝛ mensis quantus et nunc est: quē luna cepta et finita concludit. et hunc mensem lunare ponit Aug⁹. 30. dierum: vnde videt quod computatio sacre scripture non per menses solares latinoꝝ: sed per menses lunares hebreoz debet attendi: cui etiam concordat computatio astronomicarum tabularū. Postea magis ad propositū subiungit: tantus fuit tunc annus quantus et nunc est: quem menses lunares: additis ppter cursum solarē quoz dieb⁹ et quadrate. i. qꝛta diei pte cōsumāt: et huic veritati theologicē concordat antiqꝛ astronomoz traditio: nā p dictā āni solaris qꝛtitate docuit Abꝛathis

6

qui fuit antiquiffim⁹ astronom⁹ hebreoz. Concordant etiã canones tabularũ
 Azarchel' & Alfonfij qui docent annos perfarũ hebreoz & arabũ ad predictaz
 anni quantitatẽ reducere. Etsi annus nr̄ adhuc effet rectificatus qui non plene
 illã quartã partẽ diei continet vt supra dictũ ẽ: preciffoz fieret cõputatio subtracti
 subtrahendis: & additis addendis. Sed inſuper non eſt hic p̄termittendus q̄
 astronomia p̄dicte veritati theologicẽ recordat de longeuitate antiquoz: nam
 vt docet Alkabicinus astronomi poſuerũt varios años ſirdarios planetarũ qui
 habent reſpectũ ad longeuitatez nati videlicet maximos maiores & medios &
 minores. Exẽpli grã anni maximi ſirdarici ſãni ſũt. 465. iouis. 490. marti. 264.
 ſolis. 14 10. veneri. 200. mercurij. 480. lune. 520. Ad iſtos autẽ años null⁹ p̄ueit
 tpe noſtro: tñ fruſtra ac ſine fundamẽto eos poſuiſſent astronomi: niſi ad eos
 quĩq; aliqui p̄ueniſſent: in quo tñ mirum videtur q̄ tot anni attribuunt ſoli cum
 li. p̄allegato dicat Aug⁹ q̄ plures ad. 900. años tranſierint: nemo tñ ad. 1000.
 p̄uenit: ſed eſſe potuit q̄ aliqui p̄uenierunt quos ſcriptura ſacra minime cõme-
 morat: ſicut idem Aug⁹ ibidem ait. Non omnes hoĩes qui tunc eſſe potuerunt
 ſcriptozẽ ſacre huius hystorie neceſſe habuiſſe noiare: ſed eos ſolos quos ſcriptura
 ſuſcepti ratio poſtulabat: videlicet eos a quib⁹ per ſucceſſiones ceterarũ gene-
 rationum ex vno hoĩe propagatarũ perueniret ad abrahã: ac deinde ex eius
 ſemine ad populuẽ dei & ciuitatẽ eius ipſiuſq; regem ac conditorem xpm. Jam
 vò ad id qd̄ p̄poſituũ eſt: de annis ſirdaricis redeam⁹. Anni ergo maiores ſãni
 ſunt. 57. iouis. 69. marti. 50. ſolis. 120. veneri. 82. mercurij. 76. lune. 108. Anni
 vero medij ſaturni ſunt. 43. cum dimidio: iouis. 45. cum dimidio: marti. 40. cũ
 dimidio: ſolis. 69. cum dimidio: vel ſm̄ quorũdam. 39. cum dimidio: veneri. 45.
 mercurij. 48. lune. 66. cũ dimidio. Anni autẽ minores ſaturni ſunt. 30. iouis. 12.
 marti. 15. ſolis. 19. veneri. 8. mercurij. 20. lune. 25. De his ergo años ſirdaricẽ
 dicunt astronomi q̄ ſi minores aliquis tranſuerit: ad medios p̄uenire poterit
 ſed medijs tranſactis: aliqui licet pauci ad maiores años p̄ueniunt: ſed poſtea
 declinant: que ſentencia astronomica theologicẽ veritati recordat: quam libro
 p̄allegato idem Aug⁹ ita concludit. Tam magnos inquit años vixerunt illi
 antiqui vſq; ad amplius q̄. 900. quantos poſtea vixit abrahã. 170. & poſtea
 filius eius yſaac. 180. & filius eius iacob prope. 150. & nunc viuũt homines. 70.
 vel. 80. & non multo amplius de quibus dictuz eſt: & amplius eis labor & dolor
 Ad confirmationem autem ſacre hystorie de longeuitate antiquozum ibidez
 allegat Aug⁹ teſtimonia de magnitudinibus corporumque longe ampliores
 tunc fuerunt q̄ nunc ſunt: vbi inducit Virgilij auctoritatez qua ſignificauit ma-
 iora tunc corpora producere ſolem tellurem. Inducit etiam experientiam de
 offibus gigantium que modũ alioz plurimũ exceſſerũt: ſicut ipſe ſe vidiffe teſtat⁹
 Inducit p̄pterea plinium ſedẽ: q̄nto magis magiſq; p̄terit ſeti curſus minora
 corpora naturã ferre: qd̄ etiam Homẽz poetã notaſſe cõmemorat. poſtea ſubdit

quod dicit idem Plinius esse adhuc gentem ubi. 200. annos vivitur: unde claudit. Si ergo humanarum vitarum diuturnitates quas experti non sumus hodie hinc credunt incognita nobis loca: cur non etiam habuisse credant terra: an vero credibile est alicubi esse quod hic non est. Et incredibile est aliqui fuisse quod nunc non est. Sed de his ista sufficiant: ut id quod propositum est exequamur.



Verbum oceanum. Ex praemisilla anni varietate: variaeque acceptioe non pcedit apprens dissonantia seu Tritas in hebreorum 7. 70. interpretu sententijs: seu in xpianorum hystoriorum cronicijs: super computatioe annorum a mundi origine: hoc manifeste sequitur ex praemisilla: quia licet hebrei utantur annis lunaribus: et latini solaribus tantum lunares ad solares reducuntur ut dictum est. Nec illorum annorum differentia potest illorum auctorum dissonantiam: que in annorum computatione notatur efficere: sicut ex dicendis inferius consideranti clarius apparebit. De dissonantia vero hebreorum 7. 70. interpretu de qua tactu est non intendo specialiter perscrutari: sed solum contentari in verbo Augustini qui in libro. xv. praallegato ita concludit. Illa inquit numerorum varietas que inter codices hebreorum invenitur et nostros neque de hac antiquorum longevitate dissentit. Et si qua ita habet diversa ut verum esse utrumque non possit: rerum gestarum fides ab illa lingua repetenda est: ex qua interpretatum est quod habemus: que facultas cum volentibus presto sit: non tantum vacat: quod 70. interpretes in plurimis que diversa dicere videntur ex hebreis codicibus emendare ausus est nemo. Non enim est illa diversitas putanda mendositas: nec ego ullo modo putandum existimo: sed ubi non est scriptorum error: ad eos divino spiritu: ubi sensus esset consentaneus veritati: non interpretantium munere: sed prophetantium libertate aliter dicere maluisse credendum est. De dissonantia ergo que inter christianos scriptores reperitur: deinceps solum dicturus sum.



Nonnum verbum. Ad explicandum dissonantiam opinionum variarum in computatione annorum a mundi origine: distinctionem etatum mundi convenit prenotare. De his autem in pluribus locis tractavit Augustinus in libro. iij. de doctrina christiana: in li. lxxij. questionum: in li. de catechizandis rudibus: et specialiter in fine. xxiij. li. de civ. dei. Has etates sex diebus mundane creationis adoptans ita distinguit ut prima etas tanquam dies unus sit: ab adam usque ad diluivium. Secunda inde usque ad abraham non equalitate temporis: sed numero generationum denas quippe hinc reputantur. Hinc iam sicut Matheus evangelista determinat tres etates generationum usque ad christi subsecquuntur adventum que singule denis et quaternis generationibus explicantur: ab abraham usque ad david una: altera a david usque ad transmigrationem in babiloniam: tertia inde usque ad christi carnalem natiuitatem fuerunt itaque omnes quinq. Sexta nunc agitur generationum nullo numero metienda propter id quod dictum est. Non est vestrum nosse tempora vel momenta que

7
pater posuit in sua potestate. Postq̄ tanq̄ in die septimo requiescet deus id ē
nos in seipso faciet quiescere: ⁊ sic septima erit sabbatum nostrū cuius finis nō
erit vespera. De sex predictis etatibus tractauerunt Ysidorus lib: 2. v. ethimo-
logiarum: ⁊ magister in hystoria scolastica: ⁊ fere omnes catholici cronicarum
scriptores quorum plures etiaz annorum ⁊ notaciones ānotauerunt. de quib⁹
inter eos mira fuit opinionū varietas. Et quia primi annoꝝ sūmātores fuerūt
70. interpretēs: deinde Ioseph⁹ Eusebius Hieronim⁹ Prosper Orosius Beda
Ysidorus: ideo eorum opinionem hic scribere decreui. 70. ergo a mundi prin-
cipio vsq; ad diluuium sū magistrum hystoriarum. 2244. annos posuerunt.
Ipse vero Methodius. 2000. qui tantum per ciliades secula disponit: nec ap-
ponit annos si supersint: ⁊ ideo nihil certum de numero annoꝝ posuit. Hiero-
nimus autem non plene ponit. 2000. sed Iosephus sūm aliquos posuit. 2656.
sūm tamen alios hec litera videtur corrupta iuxta illos versus. Aurore tempus
ad hoc ab adam iosepho teste fuerunt anni sexcenti milia pene duo. Orosius
vero cui concordat Beda ponit in sūma ab adam vsq; ad ninū regem sub quo
natus est abraham. 3284. annos. Eusebius vero in p̄fatione cronicæ sue quā
Hieronimus de greco transtulit in latinum ita scribit. Cum diuinā scripturam
diligenter reuolueris a natiuitate abraham vsq; ad totius orbis diluuium in-
uenies retrosum annos. 942. Item a diluuiio vsq; ad adam. 2242. in quibus
nulla penitus nec greca nec barbara ⁊ vt loquar in cōmuni nulla gemilis inue-
nitur hystoria. Ex quo patet q̄ Eusebius concordat de ānis prime etatis cum
70. interpretibus nisi solum de ānis duobus quos vltra posuit magister hysto-
riarum vt patet superius quod forte ex vicio scriptoris factum est: patet insuper
q̄ cū Eusebio totalr concordat Orosius: vnde verisile est q̄ ipsi suā computatiōz
a. 70. interpretib⁹ receperunt. Hieronim⁹ vero ab hebraica veritate: vnde cum
Iosephus hebreus fuerit mirū videtur q̄ computationez Hieronimi ⁊ vnum
alioꝝ tam abundanter excesserit. Ex p̄missis igitur manifestū est q̄ in compu-
tatione annoꝝ prime etatis magna fuit apud scriptores dissonantia. De alijs
aut etatib⁹ non tanta: ⁊ ideo hic breuitat[ur] causa p̄transfo. Constat Ysidori
computationē recitare: ipse nanq; ab adam vsq; ad archā edificatā cōputauit
annos. 2242. in quo concordat cum. 70. deinde iungens primā ⁊ secundā etatez
ab adam vsq; ad abrahā numerat annos. 3284. in quo concordat cum Eusebio
⁊ cum Orosio: deinde ab adam vsq; ad dauid tres etates cōprehendens com-
putat. 4224. deinde quatuor etates vsq; ad transmigrationē babilonis. 4679.
deinde vsq; ad xpm in quo est finis ḡnte ⁊ iniciū septe etat[is]. 5210. ⁊ hec de mōi
etatibus sufficiant de quibus finaliter illud notandum est qđ Eusebius in prin-
cipio sue cronicæ signanter expressit videlicet in hebreis etiam codicibus disso-
nantes etatum annos inueniri plusq; vel minus prout interpretibus visum est
legitari sequendum illud potius quod exemplorum multitudo traxit.



Verbum. 10. dissonantiaz opinionū de annis mundi vsq; ad xpm̄
expedit recitare: nā vt in. ij. dubio ppositū est nostrarū hystoriarū
sen cronicarū scriptores eos varie descripserunt. Et inter primos
accedat ille famosus Eusebius cesariensis epus: cui ibidem false
imponitur sex annorū milia posuisse: nō enim est ita qđ ex pmissis
manifeste patet qđ ab abrahā z regno nini a quo suam cronicā inchoat pcedit
per decades q̄s. 124. numerat vsq; ad ioathan regem: deinde per olimpiades
vsq; ad xpm̄ qui fm̄ eū. 42. anno imperij augusti natus est: et. 15. anno tyberij
p̄dicare orsus vsq; ad qđ tps annos recolligēs ita claudit. Computant inquit
anni iu p̄ntem annū. i. 15. tyberij cesaris a sc̄o anno instauratōis tēpli q̄ facta
est sub altero āno persarū darij: anni. 548. A salomone autē z prima edificatōe
tēpli anni. 1060. a moysē ex egressu isrl̄ z egipto anni. 539. ab abrahā z regno
nini āni. 2044. a diluuiō. 2986. ab adā anni. 5228. ex quib; liquet intentū: sed
postea vnum valde notandū subiungit qđ hic incidenter inserere dignū duxi.
Ihesus xps̄ inquit mortem passus est anno tyberij. 18. quo tpe etiam in alioz
ethnicorū cōmentarijs hec ad verbū scripta reperim; solis facta defectio: bithi
nia terremotu cussa: z i vrbe nicea edes plurime corruerūt que oia his cōgruūt
que in passiōe saluatoris acciderūt. Scribit vero sup hīs Slegō qui olimpiadaz
egregius supporator est in. xij. li. ita dicens. Olimpiade inquit. 202. magna et
excellens inter oēs qui ante eaz acciderant defectio solis facta diei hora sexta
ita in tenebrosam noctē versus vt stelle in celo vise sint terręq; mor; in bithinia
nicene vr̄bis multas edes subuerteret: hec sup; adict; vir. Argumentū autē hui;
rei qđ saluator isto āno passus sit euangeliū p̄ebet in quo scribit post. 15. annū
tyberij cesaris tribus annis dñm̄ p̄dicasse. Iosephus autē vernaculus iudeorū
scriptor circa hec tpa die penthecostes sacerdotes primū cōmotionem locorū
etiam quosdā sonitus sensisse testat; deinde ex addito templi repentinā subito
erupisse vocē dicentē. Transmigrem; ex his sedib; scribit autē sup; adict; vir qđ
anno eodē pilatus preses secreto noctis imagines cesaris in templo posuerit z
statuerit: z hec prima seditionis z turbarū iudeis causa existerit: hec Eusebius
sub. 202. olimpiade signauit. Sed vt ad id qđ ppositū est redeam; ex pmissis
patet qđ cōputatio p̄dicta annorū vsq; ad tps p̄dicationis xpi satis cōcordat
cū Drosij cōputatione vsq; ad tps sue natiuitatis: nam ipse ad Aug; scribēs ita
dicit. A primo hoie vsq; ad ninū magnū vt dicunt regem qñ natus est abrahaz
fluxerūt anni. 3184. qui ab oibus hystoriorographis vel obmissi vel ignorati sunt
Anni autē ab abrahā vsq; ad cesarē augustū. i. vsq; ad natiuitatem xpi que fuit
annus imperij cesaris. 42. qñ bella toto orbe cessarūt colligunt anni. 2015. z sic
fiunt anni. 5199. ab adam vsq; ad xpm̄ fm̄ Drosiū: cui cōcordat Beda: sed cum
Drosi; z Beda vltra. 5000. ponant. 200. annos miu; vno: fuerunt tñ qui vltra
200. posuerūt annos. 24. alij. 28. Ihsidorus autē qñ mediando inter istos ponit
fuit supradictū est ab adam vsq; ad xpm̄ ānos. 5210. z ne alioz computatōz
ignorare videat; ibidē subdit. Inuenim; ab initio mundi vsq; ad natiuitatem

8

xpi fm libz Orossi. 5. 199. vel fm alios. 227. vl. 24. Ex quib⁹ patet q^d tota dispo-
 nantia inter pdictos catholicos scriptores de annis ab adā vsq^z ad xpm est de
 29. vel. 30. ānis aut circiter: q̄ videret̄ facilt̄ posse concordari per vnū modū quez
 tangit mgr̄ hystoriarū in fine li. Regū ad determinandū Trietates q̄ emergūt
 de colloatione regū iuda z regum isrl̄ videlicet q^d h⁹ modi varietates z alie p̄nt
 determinari per sinodochē: hoc est qz illi qui plures annos ponunt numerant
 partez pro toto ponentes q̄sq^z annos incōpletos pro annis cōpletis z pfectis.
 Cuius signū est qz obmittūt annoz fractiōes sicut dies inmens q̄rtas z terciās
 ac medietates annoz. Vbi aut̄ esset tanta annoz differentia q^d per hunc vel p
 alium rōnabilem modū non posset conuenienter concordari sicut idē ait hoc vicio
 scriptoris credendū est accidisse qui in pprijs noibus z numeris sepe falluntur
 z idem docuit Aug⁹. xv. de ciuit. dei. Prima inquit diuersitas numeroz aliter
 se h̄situm in codicibus grecis z latinis aliter in hebreis scriptoz tribuat̄ errorē.
 Et postea subdit q^d cū diuersum aliquid in vtriusq^z codicib⁹ inuenitur q̄quidēz
 ad fidem rerum gestarū vtrūq^z esse non potest verū ei lingue potius credatur:
 vnde in alias per interpretes facta est translatio. Nec igitur de latinis ānozum
 scriptoribus dicta sufficiant.

Sequitur de hebreis.



Erbum. 11. de ānis mōdi vtile est computatōz hebraicā annotare
 hanc computatōz diffuse psecutus est Vincentius in speculo hy-
 stoziali cuius dicta breuiter recolligā. Anno igitur. 600. vite noe
 inundauēst aq̄e diluuij: ab initio aut̄ mundi. 1656. z ibi prima
 etas mōdi terminata est q̄st̄ infantia obliuioni data. Anno vō sc̄be
 etatis. 222. mōdi vero. 1878. genuit nachoz filiū suuz thare in quo
 terminat̄ sc̄ba etas que t̄n vsq^z ad ortū abrahe extenditur. i. vsq^z ad annū thare
 70. sic sc̄ba etas h̄uit ānos. 292. sic q^d ab initio mōdi vsq^z ad ortū abrahe fluxerūt
 anni. 1948. z hoc fm veritatē hebraicā: fm vero. 70. longe plures. Ab abrahā
 aut̄ vsq^z ad regnū dauid fuit tertia etas h̄is annos. 940. in cui⁹ p̄ncipio regnū
 incepit q̄rta etas: non vt quidaz dicunt pro regni iudeoz initio cū inchoasset a
 saule: sed pro inouatione p̄missionis olim plurib⁹ facte de xpo z regno xp̄iano
 Siquidē iurauit dñs dauid veritatē de fructu veniris tui ponā sup sedem tuā
 Et habuit hec etas annos. 485. vsq^z ad vltimā captiuita:em iudeoz: ab adam
 vero. 3373. igitur ab initio captiuitatis que iuxta pphetiam Jeremie. 50. ānis
 pseuerauit etas quinta exordium habuit que cōtinet annos. 500. z circiter. 90.
 que ad xpm terminata est. Ex quibus oib⁹ ab adam vsq^z ad natiuitatem xpi
 vbi incepit secunda etas colliguntur anni. 3963. et hoc fm Vincentium qui vt
 asserit ex diuina hystozia iuxta beati Hieronimi translationē annoz numerū
 computauit: veruntamen vt idem ait. Ante abrahe tempora tam ante diluuiū
 q̄ post: multo plures in editione. 70. leguntur q̄ in nostra reperiuntur. Et hoc
 patet ex supra allegatis ab Eusebio Orosio z Isidoro qui antiquam transla-
 tionem secuti sunt quozum computatio predictam hebraicaz computationem

excedit annis . 1236. Postea vero subiungit Vincentius q̄ si maiorem illum numerum prosequi voluerimus et iuxta librum iudicij ab exitu de egipto vsq; ad edificationem templi .600. annos numeramus: et insuper in regno Anon regl iuda . 12. annos quorum . 10. tantum apud hebreos habentur: computatis his omnibus inueniemus ab initio mundi vsq; ad natiuitatem dñi fm Bedā quē sequitur ecclesia . 5199. ānos: vnde versus. Unum tolle datis ad milia quinq; dicentis. Natiuitati dñi tot dat Beda a prothoplausto. Nec mirandum est si hec Bede computatio adhuc ab ecclesia obseruetur: q; longe anteq; hebraica Hieronimi translatio in vsu ecclesie haberetur non solum Beda: et illi hystoriorum graphi quos xpiani vt dictum est insequuntur: sed oēs catholici doctores tam greci q̄ latini iuxta translationem . 70. annorum computationes obseruabant: vnde illam etiam sequitur Aug⁹ . 11. de ciui. dei vbi ait q̄ sexti millenarij annoꝝ mundi posteriora spacia suo tpe volebantur: vbi incidenter notandum est q̄ Aug⁹ ibidem non assertiue vt quidam crediderunt: sed solum recitatiue ponit illam opinionem que dicebat q̄ primeuam creationem ideo distinxit deus per sex dies vt significaret q̄ omnia que per totam durationem seculi huius facere disposuerat in sex annoꝝ millenarijs adimpleret hanc siquidem opinionem in pluribus locis et specialiter vt supra dictum est in fine libri de ciuitate dei assertiue repellit. Aliam quoq; in titulo psalmi sexti illorum videlicet qui aduentū dñi ad iudicium post . 7000. annorū ab adam futurum crediderunt vt septem milia annorū tanq; septem dies transeant: deinde illud tps tanq; dies octaua adueniat. De talibus aut coniecturis quid catholice tenendū sit dudum satis probabiliter explicauimus in quodam sermone de aduentu dñi sup verbo. Scitote quoniam prope est regnum dei: sed his omissis ad propositum redeamus.



Verbum . 12. ad annorū mundi computationem expedit astronomicam considerationem adaptare. Hoc aut videtur fieri posse per tabulas astronomicas a diluuiio circa sed non supra: q; de superioribus ānis vt ab Eusebio et Orsio predictū est nulli gentiles hystoriorum graphi aliquid tradiderūt: quare nec astronomi de illis tabulas ediderunt: sed illos annos ex sola diuine hystorie reuelatione suscepim⁹ licet quidam iudei asserant tabulā astronomicā per quam cōiunctiones solis et lune calculāt Moysi tradidisse. Dico igitur q̄ a diluuiio citra possunt astronomi annos mundi certificare: q; a radice certa et era sumunt sue pgressionis initium: nam fm tabulas Alfonsi differētia diluuij talis fuit ad incarnationē chasti q̄ eam precessit per annos . 3103. cum . 11. mensibus et . 29. diebus. Hi autem sunt anni p̄fici qui paulominus minores sunt annis romanis: quia p̄se suum annum ex . 365. diebus pretermissa quarta diei parte affirmant cōstare: quare manifestum est non idem initium sumi anni in vna temporis parte sicut apud latinos et grecos potest inueniri: sed circulariter per tpm deduci spacia eorum quoq; menses . 30. continent dies preter octauum qui continet dies . 35

9

Quia ergo predicti anni per se minores sunt annis romanis. Ideo a diluio usq; ad xpm plures numerant qm romani. videlicet plures de duobus annis vno mense. 17. dieb; minutis obmissis. Qd sic patet fm Alfonso: quia dicitur diluuij z regis alfonsi sunt anni romani. 43 53. menses. 3. dies. 12. minuta. 45. Dicitur vero incarnationis xpi z regis alfonsi sunt anni romani. 12 51. menses. 5. nihil in dieb; minuta. 15. Et sic subtracto minori de maiori remanet a diluio usq; ad xpm anni romani. 31 01. menses. 10. dies. 12. minuta. 30. Ex quibus patet qd cum Beda ponit ab adam usq; ad xpm. 5 200. annos vno minus subtracte inde. 2 242. annis quos ponunt. 70. usq; ad diluuii remanet fm Bedam a diluio usq; ad xpm anni. 29 57. Et sic discordat computatio alfonsi z excedit alfonsus Bedam de annis. 143. vel circiter. Et adhuc minus discordant ab alfonso illi qui vltra computatione Bede ponunt. 11. annos vt Isidorus vel vt alij. 24. vel. 29. vel. 39. sicut ex supradictis patet. Cum vero Vincentius ponat ab adam usq; ad xpm fm computatione hebraicaz annos. 3963. patet qd subtractis inde annis. 1656. quos ponit pro prima etate usq; ad diluuii remanet fm eius computatione a diluio usq; ad xpm anni. 2307. Et sic discordat a computatione alfonsi que dicta computatione excedit de annis. 795. vel circiter. Et dixi circiter propter fractiones quas hic omitto exprimere. Unde manifeste patet qd computatio Bede qua sequitur ecclesia multo magis propinqua est computationi alfonsi: videlicet de annis. 654. vel circiter. Quapropter videtur melius esse sequenda qm computatio vincentij. Maxime quia facilius potest concordari cum computatione alfonsi per modum supra tactum videlicet per synodochen: quia Beda annos integros sine fractionibus numerat. Alfonso vero annorum fractiones non omittit. Quia ergo astronomice considerationes que motus z coniunctiones octaue spere stellarum z planetarum demonstrant: in talibus computationibus debent (ut videtur) obtinere principatum. Ideo alfonsi computatione sequar in sequentibus considerationibus: que erunt de magnarum coniunctionum temporibus.



Tercium de ceterum verbum. Ad annorum mundi computationem volentibus magnarum temporum coniunctionum adaptare: opus est coniunctionum dram precognoscere. Sciendum est igitur quod secundum aliquorum modernorum astronomorum opinionem duplex est planetarum coniunctio. Una est superior que est trium planetarum superiorum. Et alia inferior que est quatuor inferiorum planetarum. Coniunctio vero superior est quadruplex maxima: maior: minor z media. Coniunctio maxima est quando coniungunt tres planete superiores. scilicet saturnus: iupiter z mars. Coniunctio maior est saturni cum ioue. Minor iouis cum marte. Media saturni cum marte. Magna autem coniunctio est saturni z iouis in principio arietis que fit i. 960. annis semel. Et secundum alios astronomos antiquos dicebatur maxima: vt notavi in tractatu de legibus

z sectis: qđ patet etiā p alkabiciū dŕa quarta sui introductorij. vbi dicit qđ ma-
 tor ex omnib⁹ cōiūctionib⁹ est cōiūctio saturni z iouis in inicio arietis. Secūda
 vō eoz cōiūctio vt ibidē ait: est i inicio vniuscuiusq; triplicitatē. Et hoc in .240.
 ānis Jungunt enī in vnaq; triplicitate duodicies. i. faciūt i vnaquaq; triplici-
 tate. 12. cōiūctiones. deinde mutat eoz cōiūctio ad triplicitatē que hāc suc-
 cedit. Tercia cōiūctio est saturni z martis i inicio cancri: que fit in oib⁹. 30. an-
 nis. Quarta vō cōiūctio fm alkabiciū est saturni z iouis in vno quoq; signo se-
 mel que fit in oib⁹. 20. annis. Sed qz circa magnas cōiūctiones nŕa versat in-
 tentio: de medijs z minorib⁹ cōiūctionib⁹ supioꝝ planetarū de varijs quoq; tā
 ipse z q̄ inferior planetarū cōiūctionib⁹: nihil hic ampli⁹ dicuri sumus: qz illo-
 rū multitudo maiorē regit tractatū. Juxta doctrinā ptolomei in centiloquio
 verbo. 51. vbi ait. Nō obliuiscaris. 120. cōiūctionū que sunt in stellis erraticis
 In illis enī est maior scia eoz que fiunt in hoc mūdo zc. Et ibi haly illarū cō-
 iūctionū dŕas breuiter annotauit.



Clarūdecimū verbū. Magnarū cōiūctionū significationes hic
 cōueniēs est breuiter explicare. Nā cū dicat ptolome⁹ vbi statim
 allegatū est quod in illis. 120. cōiūctionib⁹ est maior scia eoz que
 fiunt in hoc mūdo: tū magnas cōiūctiones quas p̄dixim⁹: repe-
 rim⁹ maioris efficacie fuisse ad maiores mutationes in hoc secu-
 lo factas. Nā cōiūctiones illoꝝ superioꝝ planetaz. sicut ait mes-
 sahari significāt res maximas: z maxime mirandas ppter tarditatē mot⁹ eoz
 Et i hoc cōcordāt oēs astronomi. qz nūq; fuit aliqua istarū cōiūctionū: sine ali-
 qua magna z notabili mutatione i hoc mūdo. Quib⁹ cōcordat aristoteles in li-
 bro de nā z pprietatib⁹ elemētoꝝ. vbi ait. Qz anni vbertas z sterilitas fiunt per
 stellarū p̄mutationē in signis diuersis sup climata septē. Et mortalitates gen-
 tiū p̄teritarū: z regna vacua fiūt apud cōiūctionē stellarū d̄narū sarni z iouis:
 p eoz enī p̄mutationē de triplicitate ad triplicitatē accidunt accidētia magna
 Sed in spāli loquendo de cōiūctione maxima triū supioꝝ dicūt astronomi qđ
 si illā aspexerit sol: illa significat nouas sectas z regnoꝝ mutationes z destru-
 ctiones aliquoz climatiū p magna pte z significat p̄biam. Et si isti tres plane-
 te cōiūcti fuerint in casib⁹ suis significabit siccitatē z sterilitatē nisi sint fortuna-
 ti vt innuit Albert⁹ in de natura z pprietatib⁹ elemētoꝝ: Et euenit effect⁹ fm cō-
 ueniētiā fortitudinis eoz: vñ si fuerit illa cōiūctio i signo igneo significabit ter-
 re sterilitatē. Si i signo aereo: pluuiarū mltitudinē. Si i signo aereo: v̄toꝝ: vni
 fortitudinē. Si i signo terre: frigiditatis supfluitatē. Et si fuerit cōiūctio in signis
 masculinis: s̄gt decemētū aialiu masculinoy. De cōiūctione vō maxima satur-
 ni cū ioue i p̄cipio arietis dicūt qđ s̄gt res sectarū nouarū. Et si iupit̄ fuerit for-
 tior significabit bonū. Et si saturn⁹ fuerit fortior: significabit maximū decemē-
 tiū z tribulationes. Et si illa cōiūctio fuerit i signis igneis: s̄gt terre siccitatē z ste-
 rilitatē: z s̄lt̄ fit i signis aereis: sed i signis aquaticis s̄gt inundationē aquaz z
 pestilētiā nisi fuerit impediti. De significatione aut illaz cōiūctionū transeo grā

breuitat[ur]. Et q[ui] iste magne coiunctio[n]es mag[is] ad p[ro]positu[m] p[er]tin[et] eo q[uo]d mag[is] pos
sunt applicari ad dictam[en]ta p[ro]ph[et]iar[um] ⁊ mutationes sectar[um] ⁊ eu[er]s[us] admiranda[rum] rex



Erbu[m] q[ua]ntu[m]decimu[m]. Magnar[um] diu[er]sionu[m] q[ue] fueru[n]t a diluuij t[em]p[or]e nu
meru[m] possum[us] a posteriori veracit[er] calculare. Hoc eni[m] data certa
radice facili[ter] fieri poterit p[re]supposita vltima diu[er]sione triu[m] sup[er]ioru[m]
planetaru[m] q[ue] s[ecundu]m astronomos fuit anno xpi . 1345. die marcij . 24.
in . 19. gradu aq[ui]sij vel p[er]pe[n]d[iculi] coiunctio s[ecundu]m leopoldu[m] aq[ui]s diminuit
⁊ victualia generat ⁊ ex c[on]sequenti pestilentiã s[ic]ut maximã vt paruit p[er] effectũ eua
cuationis g[ra]t[ia] a regnis ⁊ climatib[us] varijs. Alio[rum]q[ue] plurimu[m] malor[um] sequentiu[m]
quor[um] vsq[ue] nu[n]c reman[et] vestigia. Ab hac igit[ur] coiunctio[n]e possum[us] a posteriori c[on]s[er]u
putado. s. retrosu[m] p[re]cedetes coiunctio[n]es s[ic]iles calculare: q[uo]d sic ostēdit. Nã s[ic] iu
ctis annis a diluuiio vsq[ue] ad xpi[n] cu[m] annis a xpo vsq[ue] ad diu[er]sionē p[re]dictã p[er] q[uo]d
a diluuiio s[ecundu]m alfonsu[m] vsq[ue] ad eã fuerit añl. 4446. mēses. 20. dies. 12. m[en]t[is]. 30. vñ
manifeste seq[ui]t[ur] q[uo]d si hec diu[er]sio fiat i[n] oib[us]. 224. añis vt aliq[ui] dicu[n]t sequētes tabu
las p[ro]ph[et]iacij iudei. Hoc s[ecundu]m d[omi]n[u]m (exempli g[ra]t[ia] p[re]supposito : facile erit calcula
re quot tales diu[er]sio[n]es vsq[ue] ad diluuiu[m] p[re]cesserunt . Et s[ic] i[n]t[er] possent calculari ille
q[ui] fuerit añ diluuii: ⁊ significari p[er] q[ua]nt[um] annos a p[ri]ncipio m[un]di fuit p[ri]ma talis c[on]i
iunctio: si de illo[rum] anno[rum] nu[m]ero e[st] nobis certitudo. S[ed] n[on] habem[us] eram certã
seu radicē ist[us] c[on]putatio[n]is p[ro]pter dissonantiã opinionu[m] de añis a p[ri]ncipio m[un]di
vsq[ue] ad diluuiu[m]. S[ed] hic diligēt[er] aduertēd[u]m ē q[uo]d s[ecundu]m aliq[ui]s astronomos moder
nos p[re]dicta triu[m] sup[er]ior[um] planetaru[m] coiunctio dicat[ur] maxia p[ro]p[ter] planetaru[m] c[on]currē
tiu[m] pluralitatē. T[er]c[ia] s[ecundu]m antiq[ui]s astronomos coiunctio saturni ⁊ iouis i[n] p[ri]ncipio
arietis simpl[iter] d[icitur] maxia p[ro]p[ter] effectũ (q[ui]s s[ic]ut) magnitudinē. Est eni[m] maxia rer[um]
significatia mag[is] q[uam] alia p[re]dicta: sicut o[mn]es c[on]cordat astronomi. C[on]t[ra] respectu ill[us]
maxie i[n] capite arietis q[ui] sit i[n] . 960. añis. Alie coiunctio[n]es saturni ⁊ iouis dicunt[ur]
magne: maiores ⁊ medie sicut notat alkabici[us] vbi sup[er]. Et vt i[n] p[ar]allegato tracta
tu de legib[us] ⁊ sect[is] pleni[us] exp[re]ssus est. Quib[us] c[on]cordat leopoldus q[ui] alio[rum] astrono
moz[um] s[er]uicias c[on]p[er]dioso recollegit. Nã i[n] q[ua]nto tractatu sui introductorij ita scribit
Generales ⁊ maiores m[un]di alteratio[n]es ⁊ mutatio[n]es sciunt[ur] p[er] coiunctio[n]es satur
ni ⁊ iouis i[n] capite ariet[is] i[n] . 960. añis: ⁊ hec s[ecundu]m e[um] i[n] sup[er]iori tractatu maxia est i[n]
m[un]do. Et s[ic]ut mutatio[n]e i[n] sect[is] ⁊ i[n] regnis. Secūda est coiunctio eor[um] i[n] . 240. an
nis s[ecundu]m mutatio[n]e eor[um] de vna triplicitate i[n] alia: q[ui] etiã magnã alteratio[n]e i[n] m[un]do
do s[ic]ut Tercia est coiunctio saturni ⁊ mart[is] i[n] . 30. annis i[n] inicio c[on]c[er]ni vbi est satni
debilitas ⁊ casus martis. Quarta est coiunctio saturni ⁊ iouis i[n] . 20. annis q[ui] sit
duodecies i[n] . 240. annis: hec ille varijs i[n] locis scripsit: multaq[ue] alia q[ui] ad p[ro]posi
tu[m] possent induci. S[ed] ista p[ri]nu[m] sufficiat. Ex q[ui]bus oib[us] colligit[ur] q[uo]d valde videret[ur]
expediēs: vna vltimã saturni ⁊ iouis maximã diu[er]sionē i[n] capite arietis calcula
re. Et ab illa sicut sup[er] tractu[m] ē a posteriori retrosuz[us] c[on]putado p[re]cedetes ei s[ic]iles
diu[er]sio[n]es nu[m]erare. q[ui] si eaz[um] t[em]p[or]a notauerim[us]: ⁊ ad ea hystorias applicem[us] iuuenie
mus p[er]fecto circa h[uius]m[od]i t[em]p[or]a magnas ⁊ miradas mutatio[n]es i[n] h[uius] seculo euenisse.



Arbū sextūdecimū. Per predictā cōiūctionū maiorū calculatio-
nem a posteriori: nō possumus annos ab origine mundi certitu-
dinaliter verificare: nec circa hoc opinionū dissonantiā cōcorda-
re. Hoc manifeste patet quia sūm peripateticos qui mūdūz a pte
ante ⁊ a parte post perpetuūz opinant magnarū cōiūctionū
inuētio nihil agit ad mūdi etatem numerādā. Scdm̄ vero eos
qui ponūt mūdum habuisse p̄ncipiū ⁊ finem etiam habiturum: nō possunt a
posteriori calculari anni qui fuerunt a p̄ncipio mūdi vsq; ad primam cōiū-
ctionem maximā: nisi data certa radice pro computationis fundamento: sicut
supra tactū est. Vtrū autē a priorī possit prima cōiūctio inueniri: ⁊ per hoc mūdi
etas a suo p̄ncipio calculari ⁊ veraciter certificari: deinceps probabiliter tēta-
re magis q̄ certitudinaliter tractare proponim⁹.



Decimū septimū verbū. Multū videt̄ difficile magnarū cōiūctio-
nū calculatiōē a priorī ad annos mūdi certitudinaliter appli-
care. Applicatio enī harū cōiūctionū pōt adhuc dupliciter cōst-
derari. Vnus modus est a posteriori: alius a priorī. Prim⁹ proce-
dit ab vltima cōiūctioe ascēdēdo ad precedētes. Secūdus autē
a prima cōiūctioe descēdēdo ad subsequētes. Prim⁹ vero mo-
dus est facilior vt ex predictis patet. Secūdus autē difficilior: vt ex sequētibz
manifestū est. Nā iste modus p̄cedēdi p̄supponit pro sūdamento figurā celi: ⁊
dispositiōē planetarū que fuit ī mūdi p̄ncipio: ⁊ inde calculat primā cōiūctio-
nē ⁊ ex illa ceteras. Sed illud fundamētū est multū incertū: ⁊ maxie qz circa B
magna est varietas opinionū. Hebrei nāq; in egnōtio vernali dicūt mundūz
factū esse. Arabes vō ī solstitio estiuāli. Egyptij autē ī egnōtio autūnali. Et ro-
mani ī solstitio hyemali: sicut superi⁹ notatū est: vbi de anni p̄ncipio agebatur.
Difficile ergo est certitudinaliter scire: que istarū opinionū sit verior. Illā tñ
hic p̄sequar: q̄ apud astronomos cōiter obseruat̄. Et hec est opinio hebreoz.



Verbū decimū octauū. Occasione difficultatis p̄misit vtile videtur
de creatione luminariū ⁊ eoz primitiua dispositione: opinionem
theologoz ⁊ astronomoz discutere. Et vt a capite. i. a prima mū-
di die sumamus exordiu. Sciendū est qz doctores theologi ⁊ spe-
cialiter Augustinus de prima luce: que prima die facta legit̄. Et
de luminariis celi (que quarta die facta sūt) multas mouet questiones quas
guilhelmus altissiodoren̄. in secūda parte sūme sue p̄sequit̄. Sed de his tres
solū tāgere p̄ponim⁹: que magis ad p̄positū p̄tinere vident̄: prima igit̄ questio
est: qualis illa lux faciebat diē ⁊ noctē. Et hic est duplex mod⁹ dicēdi vnus sūm
doctores grecos: videlicet damascenū ⁊ basilij. Alius sūm latinis. Illi enim
dixerūt qz lux illa seu nebula lucida emissionē ⁊ cōtractionē radioz suoz die ⁊
noctē faciebat: hoc autē dicebāt esse ī ptate ipsi⁹ lucis: nō p̄ virtutē p̄pria: sed p̄

11
pceptionē diuinā. Cui⁹ sitē forte factū est in passione dñi qñ sol dicit⁹ obscurat⁹
fuisse: nō quidē natura sed diuino pcepto. Et sic intellexerūt doctores greci
fuisse in illo primo triduo. Alius est mod⁹ dicendi s̄m doctores latinos quem
Beda ⁊ alij expositores cōiter sequunt⁹: qz sicut dicit bonauētura sup secundū
s̄nariū dis. 13. hic mod⁹ videt⁹ esse rōnabilior: ⁊ virtuti naturali primior: videlz
qz lux illa noctē ⁊ diē faciebat suo motu ⁊ renouatiōe: sicut postea sol fecit sua
actione. Nā lux illa intelligit⁹ facta fuisse vbi nūc est sol: ⁊ ex illa formatus cre-
dit⁹ esse sol: ⁊ ita quodāmodo solis s̄litudinē in distinctione diei ⁊ noctis ha-
buisse estimat. Et hic mod⁹ pbabili⁹ sustinet⁹. Sed hic orit⁹ secūda questio: quia
si lux illa p suū motū faciebat diē ⁊ noctē cū ipsa fuerit ante pducta tanqz mo-
ta: sequit⁹ qz ipsa fuerit pducta añ omnē diē: ergo ipsa nō fuit opus primē diei.
Si vero dicat⁹ qz simul cepit esse illuminare ⁊ moueri: querit⁹ vbi primo incepit:
Aut enī ex oriēte: aut ex occidēte: aut ex aliqua alia parte celi. Si ex oriēte er-
go videt⁹: qz primo fuerit mane ⁊ postea vespēriū. Et hoc est contra scripturam
q̄ dicit: vespere ⁊ mane dies vn⁹. Si ex occidēte ḡ videt⁹ qz lux cepit in occasu:
q̄ est incōueniēs. Si in aliq̄ pte alia vt in meridie: tūc videt⁹ qz ille dies nō ha-
buerit. ⁊ 4. horas q̄ est cōtra expositores. Et iō quō est vbi lux illa primo fa-
cta fuerit: ⁊ qualiter inde diē ⁊ noctē fecerit. Ad quā q̄stionē ibidē r̄ndet Bo-
nauētura. Qz formatio illi⁹ lucis fuit opus primē diei. Non qz prima dies ip̄az
lucē p̄cesserit: sed qz simul incepit dies cū luce. Quāuis enī motus rei sequat⁹ eē
rei s̄m nām: tñ duratione pōt simul cū mobili incipe. Et querat⁹ vbi lux illa ince-
perat moueri. R̄ndet⁹ vbi facta fuit. Sed de loco vbi facta est due fuerūt opi-
niones. Quidā enī dixerūt qz lux illa facta est in meridie duplici rōne. Prima
qa lux illa primo faciebat vespē ⁊ mane sicut dicit scriptura: ergo videt⁹ qz pri⁹
tenderet ad occasum: q̄z redieret ad ortū: Alia rō est: qz dei p̄fecta sunt opa.
Et ideo diē ⁊ lucē fecit in sua plenitudine: ⁊ iō in meridie. Et hoc videt⁹ sentire
beda ⁊ alij expositores qui dicūt primū diē plena luce cepisse. Et si obiiciatur
qz tunc a principio diei vsqz ad mane nō fuerūt. 24. hore. Respondet⁹ qz sex ho-
re hui⁹ diei p̄cesserant successione t̄pis p̄rāseunte: p̄pter mutabilitatē ip̄st⁹ ma-
terie. Et postea sexta hora q̄ est in numero p̄fecto facta est lux q̄ est corp⁹ per-
fectū in sui natura in plena ⁊ p̄fecta irradiatiōe videlicet in meridie. Et cū eēt
tūc temp⁹ equinoctiale vsqz ad occasūz fuerūt sex hore. Et postea vsqz ad ortūz
sequētis diei fuerūt. 12. Et sex p̄cesserāt ante formationē lucis post creationē
celi ⁊ terre. Et ita fact⁹ est dies nālis perfectus ⁊ integer. Alia opinio est qz nō
fuerit mora t̄pis interiecta inter creationē ⁊ distinctionē: sed statim post crea-
tionē celi ⁊ terre p̄durit dñs lucē. Ita qz posterio⁹ nā: sed simul duratione. Sed
isti dicūt qz lux illa cepit in oriēte ⁊ sua reuolutione p̄fecta: tendēdo ab eodem
puncto in idē fecit diē nāle. Et hoc videt⁹ hugo in libro de sacramētis sentire.
⁊ istud videt⁹ satis pbabile: vt ibi cepit lux illa in die primo vbi conditus est sol

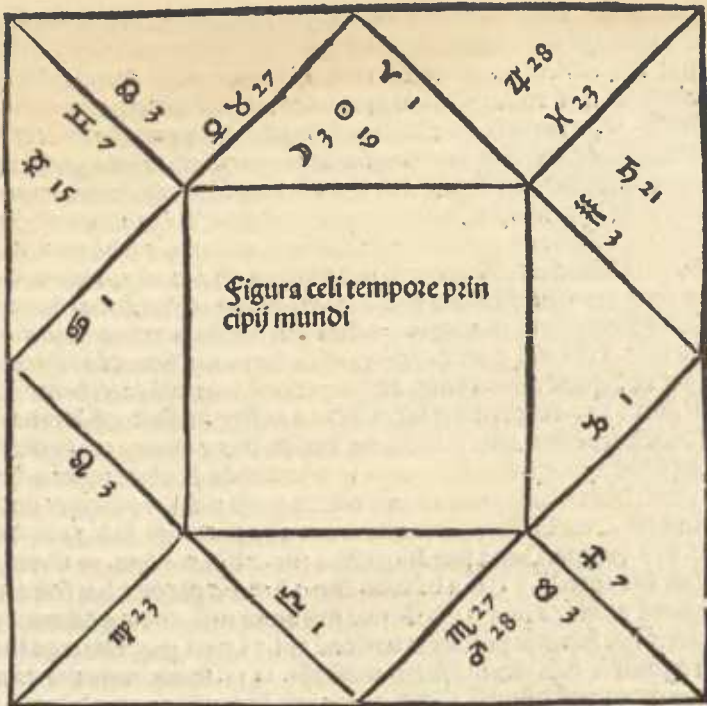
in die quarto. Tradit enim sol quarta die cōditus fuisse in oriente et nō in meridie et luna i occidēte. Et si obijciat q̄ pri^o ergo debuisset scriptura dixisse: factū est mane et postea vespe. Dicendū q̄ sicut tangit magister s̄nax in dis. p̄allegata. Mane dicit finē p̄cedētis: et ex hoc dicit quandā obscuritatē: p̄pter hoc nō dicit t̄m̄ diei iniciū: sed noctis cōsumationē. Et quia in prima lucis formatione nō p̄cessit nox. Ideo d̄r dies illa cepisse a plena luce: ac si fuisset i meridie. Nō ergo d̄r fecisse pri^o mane: q̄ nō p̄cesserat nox: sed pri^o vesper: q̄d est finis diei: et postea mane q̄d est finis noctis: q̄ pri^o fecit diē et postea noctē. Unde finaliter cōcludit p̄dictus doctor q̄ tam hic mod^o dicendi q̄ p̄cedēs satis est pbabilis. Nec est facile discernere quis eorū plus habeat veritatis. Ideo quicūq; istorū modorū dicat nō est faciēda magna vis. Sed t̄m̄ hec ideo ex varijs doctorū theologorū sententijs recitauit vt appareat: q̄d ab eis astronomorū cōis opinio nō discrepat: sed in trib^o concordat. Primo in astronomica rōne distinctionis diei et noctis et 24-horarū in motu illi^o lucis: q̄ primis trib^o diebus supplet vices solis. Sc̄do q̄ illa lux et sol (q̄ eidē successit) conditi sunt in egnoc̄tio. Tercio q̄ sol cōditus est in plena luce. Et s̄m̄ aliquos theologos in i meridie. Et hec cōis oim̄ astronomorū opinio. Ideo incipiūt diē cōputare a meridie: q̄ tūc est sol i maiori v̄tute. Alij t̄m̄ ex varijs cōsiderationib^o dies aliter distinguere cōsueuerūt: vt greci a mane in mane: q̄ tūc primo apparet sol. Hebrei a vespera q̄ tūc incipiūt solēnizare. xp̄iani a i med̄sa nocte: q̄ tunc nat^o est x̄ps. Versus. Mane diē greca gens incipit astra sequētes. In medio lucis in dei vespere sancta. In choat eccl̄sia medio sub tpe nocti. Sed restat tertia difficilis q̄stio de prima solis et lune dispositione. Utrū sc̄z conditi fuerūt in cōiunctione vel oppositione: et hoc est q̄d in hoc passū querit Augustin^o vtrū luna creata fuerit prima vel plena: quā questionē p̄sequit dicitur altissimodoren^o. vbi supra: et eandēz tāgit glo. ibi fiant luminaria et c. vbi allegās Aug^o ita dicit. Luna post equinoctium vernale vespere plenāq; p̄cedēs pascalē terminū facit. Que regula vsq; hodie viget de qua cū querat an plena vel prima facta fuerit. Respondēdū est deuz quotacūq; fuerit p̄fectam fecisse: q̄ (vt aiūt) nō decebat deū illa die aliqd̄ imperfectū facē. Alij dicūt q̄ luna prima facta sit nō .4. q̄ nemo sic incipit numerare. Si t̄m̄ deū aliqd̄ imperfectū fecisse dicat rephēnsibile nō est. Quō enī ab illo inchoatū est ab illo et nō ab alio p̄fectū est. Credit̄ etiā ideo plena facta q̄ verba 70. interpretū sic habent factū cū inchoatione noctis q̄d fit cū plena est. Ex qua glo. patet q̄d de hac q̄stione duplex fuit opinio et vtrāq; tetigit Aug^o. ij. li. de tri. Ibi dē finalit̄ ita cōcludēs. Ego aut̄ medi^o inf̄ istos ita sum vt neutrū asserā. Sed plene dicā siue primā sine plenā lunā de^o fecerit fecisse p̄fectā. Pro cuius q̄stionis ampliori declaratione Sciēdū est q̄ cū luna in p̄c̄ipio creata fuerit i materia iniformi q̄n̄ sc̄z facta sunt celū et terra. Ipsa inde quarta die facta est i sua p̄fecta specie atq; plenitudine: q̄ cū dei perfecta sunt opera: vt dicit scriptu.

ra. Indecens fuisse deū tūc eam impfectā creasse. Et ideo fm qđ ait Augusti-
 nus. Ipsa tūc facta est in plenitudine essentie ⁊ plenitudine luminis accidēta-
 lis quā semp habet a sole quātū in se est quādo nō est eclypsis: licz qñq; nobis
 apparet corniculata: Et iō pbabiliter dicere possum⁹ eam nō fuisse creatā ple-
 nā illa plenitudine vřitata apud nos. Et fuit hanc viā vt dicit altissiodoreñ. pa-
 tet solutio ad obiecta opinionis aduerse. Quare cecidimus qđ luna facta est in
 plenitudine speciei: lz nō in plenitudine luminis accidētalitatis quo ad nos. Nec
 sic est indecēs deū aliqd impfectū facere: cū ei⁹ solius sit impfectio pfectionem
 addere. Nec etiā obuiat qđ dicit textus lumina facta inde in inchoatione no-
 ctis quo tpe nō apparet nisi cū est plena: ppter qđ dicit eā in plenilunio esse fa-
 ctā: Nā fm eū qđ dīr in inchoatione noctis: sic est intelligendū. i. in principatu:
 qđ in nūc greca trāslatōe que habet archin vbi habem⁹ inchoationē ⁊ interpō-
 tur grecum illud principatus. Nec de pñti qñstione ex tantoz theologoz dictis
 collegi vt notescat qđ a pbabiliori eoz snia nō discordat cōis astronomoz opi-
 nio: qđ ponit lunā nec primā nec factā fuisse: sed quartā vt patebit.



Erbū decimū nonū. Presupposita cōi tam theologoz qđ astro-
 nomoz opinione qđ mūdus creat⁹ est in egnocōio vernali sole ex-
 istente sub ariete. Et ex hoc cōsequēnt primā alioz planetarū dis-
 positionē (quā vocāt figurā seu faciē celi) possum⁹ describē. Pro
 cui⁹ figure declaratione pmittēda est snia Albumasar ⁊ sui tran-
 slatoris hispalensis in introductorio ad sciam iudicioz astroz
 vbi tractatus. v. in dīa. vij. sic ait. Lūq; scirem⁹ domos in quibus exaltant pla-
 nete ⁊ fortitudinē vniuscuiusq; eoz in eodē signo volum⁹ scire terminū grad⁹
 exaltatiōis vniuscuiusq; planete ī signo. Rediuiui⁹ itaq; ad h̄ qđ dixeram⁹ tra-
 ctatu. ij. Qđ inceptio ex diuisione esset a sole: ⁊ ex medio diei ⁊ in inicio arietis: ⁊ ex
 luna eq̄litate ⁊ ex medio celi: qđ sol ascēdit dū ingredit arietē ⁊ incipit dies au-
 gimētari ⁊ dies est cā noctis: ⁊ medi⁹ dies est fortior tpe b̄ diei. Nā ⁊ ascēsiōes
 ⁊ ortus ascēdētis mūdi sup eos. In loco autē lineę equalitatis signoꝝ ascensio-
 nis ⁊ ascēsiōes medię celi eoz sūt motus: ⁊ p̄ silem ascēsiōē circuli signoꝝ
 in lineā egnocōiali sit mot⁹ signoꝝ in medio celi totius mūdi. Et sūt grad⁹ ex-
 altationis planete est omnimode p̄ vnū esse. Ob hanc itaq; cām facta est ince-
 ptiō diuisionis ex loco circuli directi: ⁊ ex medio celi sup lineā eq̄litalitatis. Et
 iam notauim⁹ qđ cū fuerit primū minutū arietis ī medio celi sup lineā eq̄litalitatis
 erit primū minutū cancri ascēdēs. Iōq; dixerūt antig qđ cācer sit ascēdēs mūdi
 Et est dignū vt sit ascēdēs in initio in cremētū mūdi grad⁹: in qđ cōfortat iupit̄ ex
 cancro. hec ille. Ex quib⁹ habem⁹ fundamētū describēdū figurā astronomicaꝝ
 ad tempus inceptiōis mūdi In qua sic procedem⁹: p̄mo ponem⁹ primū gradū
 cācri ascendens mundi. scđo p̄mū gradū arietis pro medio celi: tercio p̄mū
 gradū capcorni pro septima domo ⁊ primū gradū libe pro angulo terre.

Et hi vocantur quatuor cardines: seu quatuor domus angulares. Deinde ponem⁹ domos succedentes videlicet scdam vndecimam et quintam et octavam. Secunda erit 3. grad⁹ leonis. 11. erit. 27. thauri quinta erit. 27. scorpionis. octava erit. 3. aq⁹ rti. Postea veniem⁹ ad cadentes que sunt. 3. 6. 9. 12. 3. erit. 23. virginis. 6. erit 7. sagittarij. 9. erit. 2 3. pisciu. 12. 7. geminoꝝ. Postremo ponem⁹ planetas i eorū domib⁹ (in quib⁹ creati sunt) cū gradib⁹ earū exaltationū. Exceptis sole et luna qui in locis earū exaltationū ponēdi sunt vt sequēs tabula declarabit. Saturn⁹ ponit⁹ in aquario in domo sua: alias in gradu sue exaltationis. 21. Jupit⁹ ponit⁹ in sagittario vel in piscib⁹ fm aliquos qui dicūt q⁹ ibi magis gaudet i domo sua in gradu sue exaltationis. 28. Mars i scorpione in domo sua in gradu sue exaltationis. 28. Sol in ariete in gradu arietis sue exaltationis. 19. Ven⁹ iu tauro in domo sua in gradu sue exaltationis. 27. Mercuri⁹ in domo sua in geminis in gradu sue exaltationis. 15. Luna in thauro in gradu sue exaltationis. 3. Caput draconis in geminis in gradu sue exaltationis. 3. Lauda draco. in sagittario. in gradu sue exaltationis. 3. Ex premissis patet primo q⁹ sol et luna nō fuerūt creati in coniunctione vel oppositione seu plenilunio. Sed luna quarta vel quasi. Et ad hoc videt⁹ congrua cōueniētia: q⁹ cū de illa luce q̄ prima die facta est: sol et luna postea quarta die facti dicant⁹: verisimile videtur q⁹ tūc in eadē habitu dine adinuicē fuerint: in qua fuissent si prima die in cōiunctione creati extitissent. Secundo patet q⁹ venus et luna erant in eodem signo videlicet in thauro. Tercio patet q⁹ luna transeundo p caput draconis cōiungebat⁹ mercurio in signo geminoꝝ. Et hec fuit prima coniunctio mūdi fm p̄sentem figurā: deinde cum alijs planet⁹ coniungebat⁹ vsq⁹ quo applicabat⁹ ad solē quod fuit. 27. die vel prope ab ipsoꝝ creatione. Unde sequit⁹ q⁹ hec prima lunatio ad sui p̄fectionē requirebat illos tres dies precedētes creationē solis et lune: alias non fuisset. 30. dieruz. Quarto patet q⁹ in hac figura nō ponit⁹ mercuri⁹ in domo sua in virgine: in qua dicit⁹ gratulari et gaudere: sicut ponunt⁹ alij planete in suis domibus principalibus: sed in geminis: quia mercuri⁹ non pōt distare a sole per duo signa: cuius oppositū dicunt aliqui asserentes ipm creatum in virgine tāq⁹ in domo sua principali. Et hec que dicta sunt clarius patent ex subscripta figura.



Verbum vicesimū. Supposita premissa figura celi per eaz a priori possumus primam coniunctionem maximam consignificare: et a posteriori per tabulas astronomicas vnam aliam cōiunctionem similem inuentre: et ex eis per aliarum huiusmodi cōiunctionum calculationem legitimā: verum numerum annoꝝ mundi seclusa opinionū variarum dissonantia certitudinaliter concludere: hoc vltimū verbū tria principaliter contenta continet: quorum tertium facile est duobus primis suppositis: sed in illis est magna difficultas: non vnius hominis: sed plurimorū peritorum iudicio terminanda: nam sicut supra dictus est: valde difficile videtur predictam figuram celi et per consequens coniunctiones per eam designandas certitudinaliter verificare. Et ideo hic nō procedemus secundum calculationem equatā et precisam: sed veritati propinquam: quorundam astronomorū opinionem satis probabilem insequentes. Prima igitur coniunctio maxima saturni et ionis in capite

arietis fm eos fuit anno a p̄ncipio mundi. 320. vel circiter: ⁊ hanc fm figuram
predictā a priori pbare nitunt: quia in minori tpe iupiter qui est sañno velocior
non potuit ad predictā diuinctionem sañni puenire vt patet compando eorum
cursus adinuicē. Qd etiam cōfirmant per cōsiderationē minoz coniuinctionum
⁊ dicūt fuisse. 16. in numero diuinctiones h̄modi: quaz primā ponūt in piscib⁹
scđam in scorpiōe: terciā in cancro: quartā prope vltimū arietis gradū: quintā
in sagittario: sextā in leone: septimā in thauro: octauā in capricorno: nonam in
virgine: decimā in gemis: vndecimā in aq̄rio: duodecimā in libra: tredecimam
in cancro: decimā quartā in piscib⁹: quindecimā in scorpiōe: sedecimā in leone:
per q̄s fm eos secuta est illa diuinctio in p̄mo ḡdu arietis vel tpe infra. 6. grad⁹
⁊ hec fuit p̄ma maxima diuinctio āno. 320. vel circiter: qz tot ānos cōtinent. 16.
diuinctiones p̄dicte: cum vnaq̄q; in. 20. ānis fiat. Scđa maxima diuinctio fuit a
p̄ncipio m̄di. 1280. vel tpe: ⁊ hec p̄supposita illa prima sicut oēs seq̄ntes clare
probāt per additionē. 960. annoz ad diuinctionē maximā precedentē. Tercia
ergo fuit āno. 2240. vel circiter: ⁊ hic cōcludo a posteriori illud qd Arabs astro-
nomus dixisse reperitur ante diluuiū per spaciūz duoz annoz vel circiter fuisse
vnā diuinctionē magnaz sañni ⁊ ionis in ariete: vnde pbabile videt qd hec fuit
p̄cialis causa diluuii inquantū ad talē effectū causa natalis cōcurrere potuit vt
supra dictū est. Quarta diuinctio maxima fuit a p̄ncipio m̄di āno. 3200: diluuiū
vno āno. 958. vel tpe. Quinta fuit āno m̄di. 4160. a diluuiū āno. 1918. vel circif.
Sexta fuit āno mundi. 5120. a diluuiū āno. 2878. vel prope: ⁊ hec fuit ante xp̄i
incarnationē annis circiter. 225. Septia fuit anno m̄di. 6080. a diluuiū. 3838.
vel circiter: ⁊ hec fuit āno post incarnationē xp̄i. 735. vel tpe. Sic ergo in sūma
fuerunt a p̄ncipio m̄di vsq; in p̄ntem annū xp̄i. 1414. septē diuinctiones marie
tres ante ⁊ quatuor post diluuiū. Octaua vero erit āno m̄di. 7040. a diluuiū. 4798
a xp̄i incarnatione. 1693. vel circiter: ⁊ hanc non solū a priori per viā predictaz
dicunt esse probatā: sed etiā a posteriori sufficienter posse pbare et tabulis astro-
nomicis per calculationē legitimā: ⁊ sic fm eos ambe vie a priori scz ⁊ a poste-
riori in seinuicē concurrunt: ⁊ cōcorditer cōueniunt: quib⁹ p̄suppositis manifeste
cōcluditur qd ab incio mundi vsq; ad diluuiū fuerunt āni circiter. 2242. ⁊ in hoc
verificat cōputatio fm. 70. interp̄tes quā segtur eccl̄ia. A diluuiū vero vsq; ad
xp̄m fm calculationē Alfoucij vt supra patet fuerūt āni. 3101. menses. 10. dies
12. ⁊ 30. minuta q̄ sunt minuta diei ⁊ valent dimidiū diez: ⁊ in hoc cōcordat cū
Albumasar: ⁊ sic a p̄ncipio mundi vsq; ad xp̄m fuerunt āni. 5343. cū vno anno
imp̄fecto ⁊ q̄si incōpleto vt supra patet: ⁊ in hoc nō verificat: sed corrigenda est
cōputatio Bede ⁊ alioz quos vulgariter segtur eccl̄a in aliquib⁹ particularib⁹
locis: ⁊ in p̄dicta tam a priori q̄s a posteriori annoz mundi computatione vsq;
ad xp̄m cōcordant maxime diuinctiones p̄misse vt patet cuilibet veraciter calcu-
lanti: in qua tñ calculatione non est pretermittendū qd anni p̄dicti ante diluuiū
non fuerunt cum p̄cisione adequati: sicut anni post diluuiū per Alfoucium.



Sciet autē fm Leupoldū generales z maiores mundi alteratōes z mutationes sciant: non solū per p̄dictas cōiunctiones saturni z iouis in capite arietis in .960. ānis: sed etiam per cōiunctiones eorundē fm mutatiōē de vna triplicitate in aliā in .240. ānis: z per cōiunctiones saturni z martis in oib⁹: 30. ānis: propter qđ de istis cōiunctiōib⁹ ad cōfirmationez p̄missoz aliqđ hic dicere vtile videtur: quia consignatis aliquib⁹ earū a posteriori retrosum p̄cedendo: potest consilr sicut supra per cōiunctiōes marinas annoz mundi verificatio reperiri: tñ breuitatis causa de his sup̄sedimus: z hunc caiculandi laborez alijs relinquimus: nobis requiem z finem huic operi imponentes.



Ec igit̄ viginti v̄ba ad duo dubia in p̄logo hui⁹ opis p̄posita sat̄ vt mihi visum est r̄stua non diffinitive determinādo: sed disputatiue ingrendo p̄posuimus: nam tante rei determinatio maius ex amen gregeret: vnde valde expediens videt̄ qđ eccl̄a aucto: i tate cōciliij ḡnalis vel sūmi p̄t̄ficis plures peritos theologos z astronomos ad hoc cōmitteret vt ex auctoritatiua eccl̄e declaratione z determinatiōe in p̄missis decoz z cōfirmatio fidei sequeret̄ z tolleretur occasio scandali eoz qui detrahunt catholice veritati z improp̄rāt discordias que inter hebreos z .70. inter p̄tes sc̄t̄sqz catholicos doctozes in annoz mundi cōputatione repitur. Mihi autē sufficit ad tante artificij vtilē inuentionis viam alijs p̄buisse: z occasiōē dedisse subtilius indagandi: ideo videoz mihi debitū huius exigui opis adiuuante d̄no exoluisse. Quib⁹ aut̄ parū vel quib⁹ nimum est mihi ignoscant. quib⁹ vero satis est: nō mihi: sed deo mecū gratias cōgratulant̄es agant: cui sit honor z gloria in secula seculozum Amen.

Explicit tractatus de concordantia theologie z astronomie a domino. P. cardinali cameracē. cōpilat⁹ z cōpletus in ciuitate Coloniensi āno xp̄i. 14 14.

¶ Prologus z diuissio operis sequentis.



Tractatū nostrū de cōcordantia astronomie z theologie hunc secundū de cōcordia astronomice veritatis z narratione hystorice sup̄addere decreuim⁹. Quia vero ibi generaliter diximus qđ maximarū cōiunctiōnū tpa nouerim⁹ ad ea hystorias applicantes: inueniem⁹ circa h̄modi tpa magnas z mirandas alteratiōes z mutatiōes in hoc sc̄to euenisse. Ideo nunc hoc specialiter p̄ponimus declarare: nou quidem hystoriā oimodam texendo: sed notabiliora hystoziarū gesta et cronicarū tpa cōiunctiōibus adaptando. Ad euitandum aut̄ cōfussionem: hoc opus .64. capitul⁹ distinguem⁹.

Cbreuis recapitulatio de coniunctionibus saturni et iouis primi tractatus capitulum primum.

De tribus coniunctionibus maximis. capitulum. ij.

De generationibus ade. capitulum. iij.

De generationibus caym. capitulum. iij.

De generationibus seth. capitulum. v.

De generationibus noe et causis diluuij. capitulum. vj.

De archa noe et diluuiio. capitulum. vij.

De dispersione filiorum noe post diluuium. capitulum. viij.

De turri babel et diuisione linguarum. capitulum. ix.

De regno assiriorum. capitulum. x.

De generationibus sem. capitulum. xj.

De quarta coniunctione maxima: et de abraham. capitulum. xij.

De notabilioribus gestis abrahe. capitulum. xij.

De generationibus abrahe ysaac et iacob. capitulum. xiiij.

De morte abrahe et ysaac et ortu ioseph. capitulum. xv.

De moyse et post eum gestis. capitulum. xvj.

De quibusdam hic incidentibus. capitulum. xvij.

De morte moyfi et circa id tempus gestis. capitulum. xvij.

De captiuitate troye et postea gestis. capitulum. xix.

De quinta coniunctione maxima: et regno hebreorum: et edificatione templi. ca. xx.

De diuisione regni hebreorum. capitulum. xxj.

De regno romanorum. capitulum. xxij.

De captiuitate iudeorum. capitulum. xxiiij.

De regno persarum: et reedificatione templi. capitulum. xxiiij.

De mutatione regni romanorum. capitulum. xxvj.

De regno alexandri magni. capitulum. xxvj.

De destructione regni persarum ab alexandro: et eius morte. capitulum. xxvij.

De coniunctione maxima: et bello romanorum et carthaginensium. cap. xxvij.

De fine regni macedonum: et machabeis. capitulum. xxix.

De inuonatione regni iudeorum. capitulum. xxx.

De persecutione iudeorum a romanis. capitulum. xxxj.

De inuersione romanorum: et iulio cesare. capitulum. xxxij.

De octauiano augusto. capitulum. xxxiiij.

De destructione regni iudeorum. capitulum. xxxiiij.

De destructione egipti. capitulum. xxxvj.

De herode et eius crudelitate. capitulum. xxxvj.

De christi natiuitate. capitulum. xxxvij.

De tyberio cesare. capitulum. xxxvij.

- D e incidentibus circa hec tempora. capitulum. xxxix.
- D e cayo cesare. capitulum. xl.
- De claudio ⁊ petro apostolo. capitulum. xli.
- De nerone ⁊ eius crudelitate. capitulum. xlii.
- De vespasiano ⁊ de iudeorum destructione. capitulum. xliii.
- De recollectione annorum fm Eusebium. capitulum. xliii.
- De recollectione annorum fm Hieronimum. capitulum. xlv.
- De recapitulatione quatuor principalium regnorum. capitulum. xlvj.
- De distinctione reuolutionum saturnalium. capitulum. xlvij.
- De declaratione premissorum. capitulum. xlvij.
- De lege christianorum. capitulum. xlix.
- De dyodeciano ⁊ christianorum persecutionibus. capitulum. l.
- De secta sarracenorum. capitulum. li.
- De septima coniunctione maxima ⁊ circa eam gestis. capitulum. lii.
- De decem reuolutionibus saturni a tempore machometi. capitulum. liii.
- De gestis circa dictam coniunctionem. capitulum. liii.
- De gestis post dictas reuolutiones. capitulum. liii.
- De alijs decem reuolutionibus saturnalibus ⁊ post eas gestis. capitulum. liij.
- De his que ante complementum aliarum decem gesta sunt. capitulum. liij.
- De vigintidubus scismaibus ecclesie. capitulum. liij.
- De magno ecclesie scismate. capitulum. lix.
- De octaua maxima coniunctione. capitulum. lx.
- De aduentu antexpi ⁊ eius secta. capitulum. lxi.
- De sex sectis principalibus fm astronomos. capitulum. lxij.
- De octo preambulis aduentus antexpi fm Methodium. capitulum. lxiiij.
- De antexpi ortu ⁊ fine ⁊ de consumatione seculi. capitulum. lxiiij.

Breuis recapitulatio de coniunctionibus saturni ⁊ iouis Capitulum. j.



Astronomie veritatis viam sequentes quas sapientes antiqui docuerunt in tractatu premissis: et in eo quem de legibus ⁊ sectis intitulamus: aliqua ex eorum dictis collegimus de coniunctionibus plauetarum maxime trium superiorum saturni iouis ⁊ martis: que hic breuiter recapitulare vtile iudicamus. ⁊ specialiter de coniunctionibus magnis saturni ⁊ iouis que ad generales seculi alterationes ⁊ mutationes regnorum legum ⁊ sectarum ⁊ aliarum magnarum rerum precipue habent dicuntur aspectum. Dicimus igitur quadruplicem esse saturni ⁊ iouis coniunctionem: minorem videlicet magnam: maiorem: ⁊ maximam. Minor est que coniunguntur in omnibus. 20. annis semel. Iupiter enim perficit cursum suum in. 12. annis. Et saturnus in. 30. ⁊ ideo

fiunt post. 20. annos iungant in nono signo ab eo in quo prius iuncti fuerant:
deinde post alios. 20. años in quinto a primo: et post tercios. 20. años iterum iungunt
in primo: et hec ab aliquibus vocat magna coniunctio: et fit in omnibus. 60. años: que dicitur
signe pluries super sublimatione regum et potentium: et super gravitate anime: super oratione
prophetarum. Et postquam in ista triplicitate totiens coniuncti fuerint ut ad aliam mutantur
et coniungantur: vocat coniunctio maior que fit in omnibus. 240. años vel circiter: et signum
super sectam et mutationem eius in aliquibus regionibus. sed quando fit mutatio ista de vna
triplicitate in aliam ut de fine cancri in principium arietis: tunc dicitur maxima propter
revolutionem saturni. 32. vicibus: et fit in omnibus. 960. años vel circiter. Et significat
super mutatione imperiorum et regnorum: et super ignitas inpressiones in aere: super
diluvium: et super terremotum: et super gravitatem anime. De predictis autem coniunctionibus
trahat Alkabitius differentiam quarta dicens. quod maior in omnibus coniunctionibus est
coniunctio saturni et iouis in inicio arietis: et hec fit in. 960. años. Secunda eorum coniunctio
est in inicio vniuersiusque triplicitatis: et hec fit in. 240. annis. iungunt enim in vna
quaque triplicitate duodecies. id est faciunt in vnaquaque triplicitate. 12. coniunctiones:
deinde mutat eorum coniunctio ad triplicitatem que huic succedit. Tercia coniunctio
est saturni et martis in inicio cancri que fit in omnibus. 30. años. Quarta quoque
coniunctio est saturni et iouis in vnoquoque signo semel que fit in omnibus. 20. años sed
unde patet quod addit tertia coniunctionem scilicet saturni et martis in. 30. años. sed non
loquitur de ista coniunctione que magna vocata est et fit in. 60. años: de qua tangit
Albumasar in li. de magnis coniunctionibus tractatu. ij. dicitur. viij. Nec tamen de ista
locutus est leopoldus qui aliorum astronomorum dicta utiliter collegit: unde in. v.
tractatu sui introductorij ita scribit. Signales et maiores mundi alterationes et
mutationes sciunt per coniunctiones saturni et iouis in capite arietis in. 960. años
per coniunctiones eorum deinde secundum mutationem de vna triplicitate in aliam in. 240. años
per coniunctionem saturni et martis in omnibus. 30. annis per loca planetarum in
coniunctionibus vel preventionibus introitum solis in tropica signa precedentibus
et per alia plura que ibi enumerat: et specialiter quod magis ad propositum pertinet: concludit
quod per iouem scitur sectarum distinctio: et per mutationem coniunctionum in triplicitatibus
sectarum mutatio. At etiam per saturni decem revolutiones in. 360. años: vel ut credo
verius dici potest: per saturni decem revolutiones in. 360. años secundum Albumasar per años
planetarum maiores: per accessum et recessum orbis per. 8. gradum in. 640. años. Ex
omnibus predictis patet manifeste quod inter quilibet duas maximas coniunctiones
sunt ad minus tres coniunctiones maiores saturni et iouis. 240. annorum: et multo plures
saturni et martis. 30. annorum: et iterum plures alie: de quibus Ptolomeus in centilogio
verbo. l. Ne obliuiscaris. 120. coniunctionum que fiunt in stellis erraticis: in illis
enim est maior scientia eorum que fiunt in hoc mundo: et ibi distinguit Haly earum
differentias: quia quedam sunt binarie. id est duorum planetarum: quedam ternarie. id est
trium: quaternarie quatuor: quinarie quinq: senarie sex: septenarie septem. id est omnium

planetarū simul. Item etiā inter quālibet duas coniunctiones maximas est ad minus vna reuolutio orbis. i. octaue spere in. 640. ānis: et etiam plures reuolutioes magni orbis in. 360. ānis. Sunt etiam insuper plures decē reuolutioes saturni: de quibus loquitur Albumasar vt infra dicitur: que fiunt in. 30. annis que oīa maguam habent significatiōē in pmutacionibus sectarum et regnoz et aliorum magnorū effectū fm doctrinam magnorum astronomoz. Et ideo non solū maximas et mirabilissimas alteraciones et mutatiōes ad quas p̄dicte coniunctiones maxime dicunt habere respectum: ex hystorijis et cronicis inferius ānotabo. sed etiam quāq; magnas et notabiles inter medias q̄s alie coniunctioes et reuoluciones p̄dicte signare et efficere poterunt. in his tñ lectorem cupim⁹ esse premonitum: qđ nihil fatali necessitati ascribimus: sed naturali causalitati et inclinatioi: cui liberum arbitrium in his que sue subijciuntur facultati: potest dei concurrente auxilio resistere. Ipsa quoq; diuina omnipotentia: solo voluntatis imperio efficaciter obuiare: de qua licet scriptū sit. Omnia quecuq; voluit: fecit: tñ disposuit cum causis naturalr operari: nisi vbi miraculosa operatio interuenit: quā cito sine rōnabili auctoritate credere magis est temerarie leuitatē q̄ theologicę firmitatis vel ḡuitatis. His itaq; p̄missis id qđ p̄positū est exequimur

De tribus maximis coniunctionibus ante diluuium Capitulum. ij.



Res coniunctiones maximas ante diluuium fuisse diximus. Et sub annis inferius ānotatis vel circiter videlicet primam anno a principio mundi. 320. Secundā vero. 1280. Tercia vero. 2240. et hanc fuisse sicut dixit Arabs astronomus per duos annos vel circiter ante diluuium. Licet autē de ānis mundi vsq; tunc varie fuerunt computaciones auctoz vt in dicto tractu notauimus: tñ computationē fm. 70. interpretes quam sequitur ecclesia probabiliorē: et dictz coniunctionibus magis conformem conclusimus videlicet qđ a mundi principio vsq; ad diluuium fuerunt anni. 2242. vel circiter: qđ ideo circiter dixi: quia anni p̄dicti non fuerunt cum p̄cisione ad equati: sicut post diluuium per tabulas Alfonsoij: sed tñ ḡnāles et maiores mundi alteraciones et mutatiōes que p̄cipue per h̄modi maximas coniunctiones fm recordem astronomoz opinionē sciuntur circa tpa dictarum coniunctionum non distincte et particulariter: sed simul confuse et generalr notare volum⁹ ex causis sequentib⁹. Primo p̄pter discordantiam in cōputacione ānoz mundi et etatū eius vt supra dictuz est. Secdo quia de gestis ante diluuiū: nulla est hystoria vel cronica que ānos determinate als distincte et specialr notauerit. sed de illis solū habem⁹ diuine scripte et p̄pheticę videlicet moysi hystorias. Tercio: qz ipse moyses legislator: sicut dicit hystoria scolastica multū breuiter ḡnātionē adē transit et multa subricet: festinās ad tpa abrahe patris hebreozū: et ideo a tpe abrahe fm cronicas: magis particulariter loqui poterimus. Nec autem generaliter transire sufficiāt.

De generationibus Ade Capitulum.iiij.



Scimus ergo sequentes scolasticas hystoriam q̄ adam z eua fm
Methodius virgin:es egressi sunt de paradiso. Et in año vite ade
15. natus est caym: licet adam fact⁹ fuerit q̄si in etate. 30. an nozū
z potuit ante caym multos genuisse qui tacentur. Post alios autē
15. annos natus est abel. Anno autē ade. 130. caym occidit abel.
z tunc natus est ei seth. 30. año p̄iine ciliadis fm Methodium qui distinguit
sc̄la. i. etates m̄di p̄ ciliades. 1000. añorum: z inchoat sc̄la post. 200. años ade
Et in hoc r̄sonant. 70. interpretes z Josephus qui adam. 230. annozū scribūt
fuisse q̄si genuit seth: z forte Moyses. 100. años lucr⁹ ade nō sine misterio p̄ter
misit. Hic igitur attende in occisiōe abel mirande z miserāde mutatiōis iniciū
cui cito post successit vna maior coniunctio quam secuta est p̄iina maxima cō
iunctio supradicta: circa cuius tempora ante et postea sunt notanda: que circa
mundi alterationem scriptura sacra cōmémorat.

De generationibus Caym Capitulum.iiij.



Cognouit igitur caym vxores suā que pepit enoch: a quo noi auit
ciuitate que ab ipso primo edificata est: vnde patet q̄ multi iā
erant hoīes licet non exprimat eorum generatio: quos r̄uocauit
caym: z eorum auxilio urbem fecit. z dicit Josephus q̄ rapinis z
violentijs opes r̄gregans: suos ad latrocinia inuitabat z simpli
citate vite hoīm adinventionem mensurarū ponderū p̄mutauit
z ad calliditatem z eoz p̄ctū als corruptionē p̄duxit. Terminos terre p̄imus
posuit: ciuitates muniuit: z timens quos ledebat: ob securitatē suos in urbibus
colligebat. Porro enoch genuit yrad: qui manuel: qui mathusael: qui lamech:
qui septim⁹ ab adam z pessimus: z p̄imus bigamiaz introduxit: duasq; vxores
accepit. Ex quibus plures sunt filij procreati diuersarum artium inuentores:
Yabel inuenit tentoria pastoz: z plura circa pasena ordiauit. Tubal als iubal
frater eius fuit pater canentiū in cithara z organo: non tamen instrumentozū
inuentoz: sed musice: quam artem scripsit in duabus calumnis: vna marmorea
vt non deleteretur diluuiō: altera latericia vt nō dissolueretur incendio: quia de
his adam audiuerat p̄phetasse. Tubalcaym p̄imus artem ferrariāz inuenit
res bellicas exercuit: sculpturas in metallis fabricauit: quo fabricate Tubal in
sono malleo: um delectatus: ex ponderibus eorum z proportione r̄sonantias
excogitauit: quā inuentionez greci Pitagore attribuunt fabulose. Soroz vero
tubalcaym inuenit artem v̄arie texture.

De generationibus Seth Capitulum.v.



Eterū de generationib⁹ Seth breuiter dicēdū est. Vic itaq; ge-
 nuit Enos q; caynan: q; malaleel: q; iares: q; enoch: q; mathusalez
 q; lamech: q; noe. Sicut igiī in generatione malarū septimus la-
 mech pessim⁹ fuit. Ita in generatione pioꝝ septimus fuit enoch:
 quē trāstulit dñs in locū voluptatis: vt in fine tempoz cuz helya
 cōuertat corda patrū in filios. Iudei tñ dicūt cām hui⁹ trāslatio-
 nis attribuē dā numero septenario poti⁹ q̄ sanctitati ei⁹: qz plures legunt san-
 ctiores eo quoz nullus trāslatus est. Quia aiunt deū oia sub septenario nume-
 ro disposuisse: de annis aut mathusalē diuerse sunt opinionēs. Nā fm cōputa-
 tionē. 70. interp̄tū. 14. annis post diluuiū vixit. Quod nō videt̄ veri: qz nō le-
 git̄ in archa fuisse: nec trāslatus vt enoch. Quidā dicūt q; mortuus fuit ante di-
 luuiū. 7. annis. Hieronym⁹ vero asserit q; anno quo fuit diluuiū. Tñ oēs ī nu-
 mero an noꝝ vite ei⁹ cōueniunt videlicet in. 999. Unde patet fm p̄missa q; ipse
 modicū ante scōaz cōiunctionē maximā natus fuit z post terciā mortuus fm
 Hieronymū.

Tractatus secūdus Et caplm sextū in ordine de generationibus Noe z causa diluuij.



De vero cū esset. 500. annoꝝ sem: cham z iaphet genuit. Moy-
 ses aut dicturus de diluuiō p̄misit cām ei⁹. Quia cū cepissent ho-
 mines multiplicari sup terrā: viderūt filij dei. i. filij seth religiosi:
 filias hoīm. i. de stirpe Cayn: z vici z cupiscētia acceperūt de eis
 vxores: z nati sunt inde gigantes. Nñ aut hoc factū fuerit vtruz
 sub Noe vel ante nō determinat. Iosephus aut dicit q; vsq; ad
 septimā generationē boni māserūt filij seth: post ad malū prolapsi sunt. Et iō
 deū cōtra se irritauerūt. Nā multi angeli dei. i. demones incubi: mulierib⁹ coe-
 untes iniuriosos filios genuerūt. Qui ppter cōfidetiā fortitudinis a grecis gi-
 gantes dicti sunt. Methodi⁹ aut cām diluuij. s. hoīm peccata diffusus psequit̄
 z tpa per cyliades designat: vt patet in historia scolastica. Post diluuiū vō na-
 ti sunt alij gigantes in ebron z post fuerūt in titana ciuitate egypti a qua dicti
 sunt titanes de quoz stirpe fuit Elyachim. Quis filij habitauerūt in ebron de
 quib⁹ ortus est Solias: z quidā alij. Iratus itaq; dñs pro peccatis hominum
 dixit. Penitet me fecisse hominē. Et ad Noe ait. Finis vniuerse carnis venit
 ad me. Deditq; dñs tempus ad penitendū videly. 120. annoꝝ. Et hec dixit do-
 minus per. 20. annos anteq; archa inciperet fieri fm Hieronymū. Que facta
 legit̄. 100. annis. vnde patet q; circa hoc tempus facta est ante diluuiuz terciā
 coniūctio maxima: quā mirabiles mūdi alterationes secute sunt. Inter quas
 precipua fuit diluuij inundatio. Quis dictā cōiunctionē parcialē cām extitisse
 annotauimus.

NDe igitur fabricata archa iuxta preceptum domini. 600. anno vite sue. Ingressus est cum omnibus animalibus que dixerat ei dominus. Que angelorum ministerio adducta sunt mense. 2. die. 17. qui ab hebreis nisan dicitur: a latinis maius. Moyses enim in legitimis nisan id est aprilis primum mensem constituit secundum Iosephum. In alijs vero vniuersaliu mensuram ordinem seruauit. Ingresso autem Noe archam pluit super terram. 40. diebus et 40. noctibus: et excreuit aqua super omnes montes. 15. cubitis. Et ita exalta te sunt super terram. 150. diebus: et postea ceperunt aque minui mense. 7. Ita quod 27. die mensis requieuit archa super montes armenie vbi adhuc eius reliquie ostendunt. Huius autem diluuii et arche ut ait Iosephus memoria faciunt etiam quod in barbarorum historias conscripserunt. Sicut verosus caldeus et egypti historicus: manasses quoque damascenus. Igitur 601. anno vite Noe mense secundo. 27. die mensis: precepto domini egressus est cum filiis suis de archa eadem die quam ingressus fuerat reuoluto anno secundum historiã scolasticã. Et ut Iosephus refert pepigit cum eo deus quod ultra non fieret diluuium. Et in signum huius foderunt posuit signum suum in nubibus. Lepitque exercere terram: plantauitque vineam bibens vinum: sed ignorans vinum eius: inebriatus est: et obdormiens denudatus. Et cum vidisset Cham verenda patris irridens nunciavit hoc fratribus suis: propter quod Noe maledixit eum: non in se sed in filio suo et eius semine: nec omnes de semine: sed qui de chanaan quia prophetice preuidit eos in cultu vnius dei non esse peruersuros. Postea impleri sunt dies Noe 950. anni et mortuus. Dicit autem Iosephus quod nemo putet falsa que de longeuitate scripta sunt: quia propter virtutes et gloriosas utilitates quas iugiter seruabant id est geometriam et astrologiam deus amplius spacium condonauit: que discere non potuissent: nisi. 600. uiuerent annos. Unde patet ab antiquis sanctis patribus astronomie scientiam ad posteros deriuatã.

Capitulum viij. de dispersione filiorum Noe.

Recapitulatis autem generationibus Noe texunt. Ex his. 72. generationes. 15. de Iaphet. 30. de Cham. 27. de Sem. Hi tres disseminati sunt in tribus partibus orbis secundum Alcuniu. Sem Asiam: Cham Africa: Iaphet Europam sortitus est. Iosephus autem hanc diuisionem terrarum expressius assignat. Et Isidorus. 9. li. ethimogentes. 72. a quibus diuisa est terra: totidemque linguas particulariter utiliterque distinguit. Narrant aliqui quod ex tribus filiis Noe adhuc eo uiuente nati sunt ultra. 2400. viros extra mulieres et paruulos: habentes se sicut tres duces quos preduximus. Sed de his transeuntes dicemus de Nemroth

18
qui cepit esse in terra primus potens et robustus venator hominum .i. extinctor
et oppressor amore dominaudi. Et cogebat homines ignem adorare. Quare
vero primus inceperit regnare ostendit Methodius: agens de quodam filio
suo Noe: qui. 1000. anno tercie cycliadis ei natus est: et dicit eum yonicum. Cui
300. anno dedit Noe dominationes: et diuisit eum in terram etham: et intrauit
vsq; ad solis regionem. Hic accepit a deo donum sapientie: et inuenit astrono-
miam a quo nemroth. 10. cubitoꝝ gigas eruditus est. Et accepit ab eo consiliuꝝ
in quibus regnare posset. Iste enim yonicus quosdam futuros euentus pre-
uidit: et maxime de ortu regnorum quattuor et occasu eorum per successiōem.
Quod etiā prophetauit Daniel. Et predixit qui primi regnarent de Cham de
quo Belus descendit: post de Sem: medi persci et greci: post de iaphet romani
Iudeo nemroth sollicitauit alios ad dominandū. Cui acquieuit Cham et regna-
uit inter eos in babilone.

De terre babel et diuisione linguarū. Caplm. viij.



Est obitum Noe ab oriente conuenerunt duces in vnu campum
sennaar: et timentes diluuiū consilio nemroth volentis regnare
ceperunt edificare turrim que pertingeret vsq; ad celos. Angeli
aut iussu dei euerterunt turrim: et uocem propriam vnicuiq; par-
titi sunt. Propterea babilonem contigit vocari ciuitatem babel
id est confusionis. De hac turri meminit sibilla et de campo sen-
naar eficius.

naar eficius.

De regno assyrioz. Caplm. x.



Ste vero nemroth vi expulit Assur de terra sennaar: et de tur-
ri que eius erat iure hereditario. Regem equidem habuerunt
babilonij qui de semine erat nemroth vsq; ad quartam cyla-
dem. Unde Belus nemroth: des rex babilonie intrauit assy-
riam: sed parum obtinuit in ea. Quo mortuo filius eius ninus
eam totam possedit. Et ciuitatem in qua erat caput regni: iti-
nere trium dierum ampliauit et a suo nomine eam nininen dixit
Unde est q; quedam historie dicunt regnum Assyriorum cepisse ab antiquo
Belo. Quod verum est quantum ad iutium. Alij vt Eusebius dicunt cepisse
a nino quod verū est quātū ad regni ampliatiōē. Ninus aut vicit Cham: qui
adhuc viuebat et regnabat in bactria et dicebat zoroastes inuētor artū magicę
q; et septē liberales artes i q̄tuordecim calūnis scripsit: septē enei et septē lateri
ceis: cōtra vtrūq; diluuiū Nin⁹ vō libros ei⁹ obussit. Ab h̄ aut nino orta sūt ido

la qꝛ mortuo belo: i solatiū doloris imaginē patrꝛ fecit sibi: cui tātā exhibebat reuerētiā vt oibꝰ reis qꝛ ad eā cōfugissent parceret. Ideo hoies regni sui diuinos honores imagini ceperūt impendere. Luitꝰ exēplo hic error: in plures nationes iualuit. Sic autē aduerte qꝛ circa idē tēpus magica ꝛ idolatria vicinū ortū habuerūt. Et h̄ fuit modicū ante quartā cōiūctionē maximā vt patebit infra

Laplin vndecimū de generationibꝰ Sem.



Sed de generationibꝰ Sem aliquid dicēdū est: vt veniamꝰ ad abraham. Sem igitꝰ 100. annoꝝ erat qñ genuit Arfaxat qui sale: qui heber a quo hebrei dicti sunt fm̄ Iosephū. Licet Augꝰ dicat merito qꝛi: vtrū ab heber dicti sint hebrei vel ab abrahā quasi abrahei. Heber autē genuit phaleg: qui interpretatꝰ diuissio. Quia in diebus eiꝰꝑ diuisionē linguarū diuise sunt gentes. Et diuissio terrarū facta est. Sed sub isto ꝑcipue dicitꝰ facta: qꝛ in isto ꝛ in filiis eiꝰꝑ remanēte antiqua lingua videlz hebraica ante diuisionē earū linguarū nō dicebat hebraica sed hūana simpliciꝰ. Quia ea oēs hoies cōiter vtebantꝰ. Phaleg autē genuit ren vel ragan: qui saruch: qui nachoz: qui thare: in quo terminata est sc̄da etas que tñ vsqꝛ ad natiuitatē abrahe extenditꝰ. Thare vero genuit abraham: ꝛ hic natus est ꝑpe tempꝰ quartē cōiūctionis maxie vt sequētia declarabūt.

Tractatus terciꝰ. Laplm. 12. de quarta cōiūctione maxima ꝛ de abraham.



Quarta cōiūctionē maximā fuisse diximꝰ anno a ꝑncipio mūdi. 3200. A diluuiio v̄o anno. 958. vel circiter. Sciendū autē qꝛ eusebius cronicā suā incepit a primo anno abrahe: quā deinceps in sequi ꝑponimꝰ. qui a natiuitate abrahe sicut in prologo cronicę patet: vsqꝛ ad totiꝰ orbis diluuiū numerat annos. 942. fm̄ quas cōputationē patet qꝛ abrahā ante quartā cōiūctionē dictā natus est circiter annos. 16. Insup ante eam satis ꝑpe magne regnoꝝ mutaciones facte sunt. Quia primꝰ oīm Asye: exceptis indis: regnauit Ninꝰ Beli filius Luitꝰ nini ꝑꝑibus 3000. magnꝰ rex bactrianoz clarus habitꝰ est. Aduersus quē idem ninus dimicauit. In huius nini imperio apud hebreos nascitꝰ abraham. Luitꝰ erat annus primꝰ cum imperij nini erat annus. 43. Eodem nino regnāte apud assyrios in grecia: secūdus in sycionijs impauit europs. Luitꝰ regni anno. 22. natus est abrahā apud egyptios autē. 16. ptās erat quā vocant dianastiā: quo ꝑꝑe regnabāt Thebei qui ꝑꝑesuerūt egꝑtjjs 190. annis. Postea vero assyrijs imperauit semiramis vxor Nini: de qua innumerabilia narrantꝰ. Que ꝛ si asiam tenuit: plurima babilonie vrbis restaurās. Luitꝰ tempore post dictam cōiūctionem abraham natione caldeus apud hebreos vnam etateꝛ texuit.

Laplm. 13. de notabilioribus gestis abrahe.



Est quā coniunctionē insignia abrahe gesta innotuerūt. Nā abraha cū .75. esset annoꝝ diuino dign⁹ habebat alloquio: ⁊ ea repromissione que ad eum facta est: a qua repromissione origines traxit ois lex seu secta diuina: tam mosayca q̄ xpiana. Nā a dicto anno abrahe vsq; ad moy sen ⁊ egressuz de egypto gentis hebreoz supputant anni .430. Quoz paulus ap̄s meminit. Ipse quoq; moy ses in exodo hac videlicet rōne: qz lex mosaica ab ista repromissione ortū sumpsit. Qd̄ etiam de lege xpiana ex dictis Eusebij declarat. Qui ait. Primo oim pphetarū abrahe cū verbū dei in figura apparuisset humana uocationē gentiū pollicet: quā in nro tpe sermo xpi deduxit ad finē p euāgelicam in oēs gentes p̄dicationē.

De generationibus Abrahe. Caplm. 14.



Abrahā autē cū esset .88. annoꝝ ante dictā repromissionē ex ancilla agar genuit ysmahel: a quo ysmahelitarum genus qui postea agareni ⁊ ad postremū sarraceni falso noie dicti sūt. Post dictā uero repromissionē abrahā cū esset cētenarius: genuit ex libera ysaac: cui⁹ natiuitati supuirit. 75. annis. Ysaac autē sexagenario nascunt filij gemini: prim⁹ esau qui ⁊ edom: a quo gen⁹ ydumeoꝝ: secūdus iacob qui postea israhel a quo israhelite qui nūc iudei. Cuius anni numerant vsq; ad p̄ncipatū filij sui ioseph. 121. Huius t̄pibus regnū arginorū sumpsit exordiu. Quoz prim⁹ ynachus apud argos regnauit: quoz inuenit omne tempus annoꝝ .382.

De morte abrahe ⁊ ysaac. Caplm. 15.



Abrahā uero .175. annos habēs morit̄ repromissionis ad se facte āno. 100. āno quoq; ysaac. 75. Quo tpe apis ī egypto primū de⁹ deputatus est. Quē quidē serapin vocauerunt. Anno autē .150. ysaac. Anno 80. 92. iacob natus est ioseph. Postea ysaac. 181. annoꝝ morit̄ relinqueēs filiū iacob habētes annos. 120. Ioseph autē dux egypti cōstitutus cum esset annoꝝ .30. rexit eam annis 80. Cui⁹ pater cū sc̄o anno famis ingressus esset egyptū. Interrogat⁹ de pharaone quotū annū ageret: r̄dit se eē annoꝝ. 130. Et hic attēde aliquā circa h̄ tēpus fuisse cōiunctionē: q̄ hui⁹ famis seu sterilitatis causa esse potuit.

De moyse ⁊ post eum gestis. Caplm. 16.



Ed iam ad moy si tempora transeamus qui (vt dictū est) a repromissione facta abrahe de egypto egressus est anno .430. Cuius tempore regnum atheniensium sumpsit exo: dium. In acta que nunc attica dicif. In qua primus regnauit citrops quo regnante primū in arca oliua nata est. Ex minerue nomine (que grece dicta est athena) athene nūcupata est. Ipse quoq; prim⁹ bouē

inmolans: iouē appellauit: z cytopia regio ab eo noiata est.

De quibusdam hic incidentib⁹. Eapl^m. xvij.



Itē autē signanter aduerte q^d Eusebius in prologo sue cronice cōtra porphiriū impiū quarto c^peris sui libro diffuse prosequit ostendere: cytropem (vt dictū est) moy^si coetaneū fuisse: z antecedere troianū bellū. 320. annis. Ideo moy^ses omnibus (quos grecos antiquissimos putauit) senior deprehendit: homero videlicet z herodoto troianoq; bello: ac multuz supior hercule: musco: liuo: tyrone: orphēo: castore: polluce: esculapio: libero: mercurio: apolline z ceteris dijs gentiū: sacrisq; vatibus ipsi⁹ quoq; ionis gestis: quem grecia in arte diuinitatis collocauit. Nam hic citrops prim⁹ (sicut dictum est) iouem appellauit: simulacra repperit: aram statuit: victias imolauit: nequaq; istiusmodi rebus in grecia vnquā visis. Cetera quoq; que apud grecos mira iactant^r posteriora cytropis annis deprehendunt. Et cōsequēt moy^si qui cū eodē fuit. Post hunc enim describit diluuiū sub deucalione. Incendiū sub phetonte erithonio vulcani z terre filius dardanuscq; qui dardaniā condidit: de quo homerus. Quē primū genuit celesti. Iupiter arte liberi quoq; raptus, Eteurope sacra. Ceteri atq; yfidis delubriū in eleusina frumēta triptolemi regnum trois cuius dij natum geminēdē ad sidera raptum vna ioui magnis voluerunt fundere mensis. Quo tēpore tantulus z cythios fuerunt z apollo natus est. Post quos cathinus thebas venit: qui semelem genuit: de qua pulcherrima proles liber condignā partu tulit editam frugē. Porro liber linus z zetis z amphion muscus: orpheus: minos: perseus: esculapi⁹ gemini! castoris: hercules cū quo apollo seruiuit ad meto. Post. 200. annos cytropis fuerunt. Post quos facta est troiane vr^bis euersio quā homerus longo prosequit interuallo. Homerus autem solone! z thalete milefio ceterisq; qui cum his septem sapientes appellati sunt: multo prior reperit. Deinde vero pitagoras qui se non sapientē vt priores sed philosophū id est amatorē sapientie dici voluit. Quem secutus est socrates qui platonem erudiuit: a quo famosa in partes philosophia diuisa est. Nos autem singulos in suis Eusebius locis inserit fm ordinem historie. Ad multa igit de his mirabilibus mundi que hic incidentaliter tetigimus: plurimaq; alia: de quibus sacra narrat historia: que hic gratia breuitatis subtermissus concurrere potuerunt aliq; cōiunctiones maiores: reuolutionesq; saturni: que a quarta vsq; ad quintam maximā cōiunctionē interuenerunt. Quas etiam verisimile est euersionis troiane partiales causas fuisse. Quam precesserunt diluua sub deucalione. in thessalia. Et incendiuz sub phetonte. In ethiopia quoq; multe pestilētie locales (vt plato cōmemorat) p^{er}truxerunt.



Dhuc viuente moysē lacedemon condit̄ a lacedemone semele fi-
 lio erictonius vulcani ⁊ minerue filius qui ab homero erictheus
 vocat̄: his t̄pibus fuit archas etiā fili⁹ iouis. Et calisto pelagis
 in ditionē redactis regionē eoz archadiā nominauit egypt⁹ pri-
 mus acria dicebat̄ ab egypto: tunc sibi regnante nomē accepit
 Lui datū est regnū eiecto danao. Eisdem t̄pibus dardanus io-
 uis fili⁹ cōdidit dardaniā: quo tpe moyses obiit cum. 120. esset annoz. Circa
 idem tempus argis regnauit gelan⁹: quē cū argini de imperio pepulissent: re-
 gnū danao tradiderunt. Ita sibi argos danaus vendicauit: expulsus egypto
 hucusq; quinq; libri moysi continent gesta annoz. 3730. fm. 70. senioz iuter-
 pationē hebreoz. Post moysen constituit̄ ihesus: ⁊ eodem tempore apud eos
 eleasar suscepit pontificatum. Et post eum alij quos sacra cōmemorat histo-
 ria ad quam nos de his remittim⁹. Notandum tamen q; post aoch hebrei ab
 alienis in ditione redacti sunt annis. 20. quibus cōiungunt̄ t̄pibus delbore ⁊
 barach fm iudeozum traditionē. Circa id tempus midā regnauit in frigia in
 dardania quoq; regnauit ylius filius troy: a quo yliū nuncupatum. Tunc ar-
 ginoz reges defecerūt. Qui imperauerunt annis. 544. in micenas arginoz
 translato imperio. Lui primus presuit euristeus hebreoz iudice abimelech fi-
 lio gedeonis annis tribus successit ei thola annis. 22. Circa id tempus hercu-
 les antheū interfecit: ylium vastauit. Porro in dardania post laomedontē re-
 gnauit priannus. Theseus helenam rapuit. Pericles cū in morbum pestilentē
 ob remediū doloris se iecit in flammās anno sue etatis. 52. Imperante mice-
 nis agomenone. Menelao vero in lacedemonia quo tempore hebreoz iudex
 esebon presuit annis. 7. quē precessit iapte annis. 6. qui in libro Iudiciū ab eta-
 te moysi vsq; ad semetipsum ait supputari annos. 300.

De Troie captiuitate ⁊ postea gestis. Caplm. xix.



Anno. 15. regni Menelai capta est troia. Nam rapta helena
 troianum bellum deceunale surrexit causa mali quod trium
 mulierum de pulchritudine certantiū premium fuit. Hoc tē-
 pore hebreoz iudex labdon. 8. annis presuit. Tunc vō troia
 post decennalem certationem ⁊ cedens infinitas ad vltimum
 prodicione ciu. um capta ⁊ destructa est: a cuius captiuitate
 vsq; ad natiuitatem moysi colliguntur anni. 410. vsq; vero
 ad vltimam Nini etatē numerant̄ anni. 834. circa quod tēpus nat⁹ est abrahā.
 vnde pz q; troie captiuitas centū annis ⁊ ampli⁹ quintaz maximā cōiunctionē
 precessit. Abhinc vero regni latinoz (qui postea romani nuncupati sunt)

exordiū ponit apud quos enee a troia profugus: et italiā petens: post tercius
 annū captiuitatis troie: siue (vt quidā volūt) post octauū regnauit annis tribus
 cū ante eū regnasset ibi: Janus: Saturnus: Picus: Laminus: Latinus annis circiter
 150. post labdon iudicē hebreorum: eos in ditionē redigūt alienigene. 40. annis
 qui coplant annis iudicū posterioꝝ fm iudeoꝝ traditiones. Post hebreoꝝ iu-
 dex sampson p̄fuit annis. 20. qui fortissim⁹ oīm fuit: ita vt a quibusdā facta eius
 cū gestis herculis comparant. Post sampson p̄fuit populo hebreoꝝ: Hely sacer-
 dos annis. 40. fm hebreos. Hoc tpe Ascani⁹ derelicto lanine nouerce siue lani-
 nij albā cōdidit: qui iuliu filiu procreauit: a quo familia iulioꝝ orta est. Et ppter
 etatē paruuli qui nondū regendis ciuibus idoneus erat. Siluij posthumū fra-
 trē suū regni reliquit herede. Hic qz post mortē enee patris sui editus rure fue-
 rat educatus et siluij posthumi nomē accepit: a quo oēs albananoꝝ reges sil-
 uij vocati sunt. Hic sicionioꝝ reges defecerūt qui regnauerūt annis. 962. post
 quos sacerdotes carini cōstituti sunt: qui p̄fuerūt annis. 33. Defecit etiā regnum
 atheniensiu: quoꝝ omne temp⁹ inuenit annoꝝ. 424. Ex quibus manifeste patz
 circa hec tpa quintā cōiunctionē maximā fuisse.

Tractat⁹ quartus de quinta cōiunctione maxima et regno hebreoꝝ. Cap. xx.



Lanc igit cōiunctionē fuisse diximus circiter anno a principio mū-
 di. 4 160. A diluio vero anno. 19 18. vel prope. Ante hanc autē
 quintā cōiunctionē et prope eam magnas iam regnoꝝ mutatio-
 nes precessisse notauimus. Et post eam magnas subsequi inferi⁹
 dicenda manifestant. Mortuo enī hely sacerdote de quo supra
 arca testamēti ab alienigenis possidēt. Postea samuel propheta
 et saul primus rex hebreorum presunt populo annis. 40. Hic exordium regni
 lacedemonioꝝ. In quo primus regnauit Euristeus. Et chorinthioꝝ in
 quo primus regnauit aletes: homerus quoqz his fuisse temporibus iudicatur
 De quo apud veteres magna dissonantia fuit. Postea hebreoꝝ rex primus
 ex tribu iuda. Dauid regnauit annis. 40. Quo tempore pphetabant Gad: Na-
 than: Asaph. Deinde carthago condita est: vt quidā volunt a carthedone ty-
 rio: vt vero alij a didone filio eius anno. 143. post troianum bellum. Post hoc
 annis circiter. 20. hebreoꝝ. Rex salomon filius dauid regnauit annis. 40. qui
 templum in hierosolymis edificare cepit: cōsumauitqz opus anno. 9. Colligit
 autem omne tempus a moysē et egressu filioꝝ israhel ex egypto vsqz ad pre-
 sentem annum. 80: vt regnoꝝ liber tercius testatur. A diluio vero vsqz ad
 moysen. 1447. Ab adam vsqz ad diluuium anni. 2242. fuerunt simul omnes
 anni. 4 169.

De diuisione regni hebreorum Capitulum. xxj.

Dist mortem salomonis seditione orta in gente iudeorū: z regno: d iuifo roboam filius salomonis regnauit annis. 17. in iherusalē d uabus tribub⁹ sibi subiectis que vocabant^r iuda ob reges iude orum qui ex iude stirpe descender ant. Decem aut^r tribubus que in samaria erāt z vocabant^r israhel regnauit prim⁹ roboam ānis 22. quo tpe rex egipti contra iudeos dimicans: templū spoliauit postea ānis circi^r. 64. regnāte apō iudōs. 12. ānis ieroboā sardana pall⁹ tharsū atqz archialem vrbes condidit: z in prelio victus ab arcemedo seipm incendio concremauit. z in eo regnum assiriorum deletum est vsqz ad id tps fuisse reges assiriorum hystozia refert: z fiunt simul anni regni assiriorum a primo āno nini 1240. Arbates vero medus assirioz impio destructo: regnū in medos trāstulit medonū quoqz regnum hic sumit exordium: in quo primus caranus regnauit Circa hoc tps prophetabant apud hebreos osee: amos: ysaias: ionas. Ligurgi leges in lacedemoneū hac etate sucepte sūt. Hoc tpe munitoz pce superiorioz latinoz regl maior fili⁹ a fratre a mulio regno pulsus: in agro suo vixit cui⁹ filia adimendi ptus grauis virgo vestal effecta: que cum gemios edidisset infantes iuxta legez in terrā viuā defossa est: verū puulos iuxta ripam tyberis expositos faustul⁹ pastor: vxori sue detulit: que ppter pulcritudinez z capacitatem corpis questiuosi: lupa a vicinis appellabatur: vnde ad nostram meioriam meretricū cellule lupanaria dicuntur. Pueri autez cum adoleuissent collecta pastozum z latronum manu interfecto apud albam amulio anum in regnum restitunt. Tito post lyndozum regnū exordiu⁹ capit in quo primus regnauit lyachis: hic lacedemoniozū reges defecerunt: z hucusqz Eusebij cronica per decadas. 124 digesta est: abhinc per olympiades distincta. A captiuitate vero troie vsqz ad primam olympiadez fiunt anni. 405. qua etate ioathan regnabat in iherusalē z prophetabant osee: iohel: ysaias: obeth.

De regno romanozum Capitulum. xxij.

DRo^e hoc tempus roma condita est: anno mundi. 4484. in qua primus romulus regnanit. Sabine rapte sunt āno ab vrbe condita. 30. z hic regnū romanoz sumpsit exordiu⁹: qd pri⁹ latinoz nomē habuit. nani vbi nunc roma est latini reges edificauerūt ciuitatez: sed eam ampliavit romulus z muris cinxit: de quibus Lucanus. Fraternali inuaduerunt sanguine muri: quia ibi rem u s interfectus frater romuli. hoc tpe romuli vltimus regū israhel fuit osee in quo regnū defecit: z captiuitas primo facta est. Decem nanqz tribus gentis iudee que vocabant^r israhel: z erant in partes samarie victa a salmanazar rege caldeo⁹ translate sunt in montes medoz: regnauerūtqz in samaria annis. 250 ⁹ Predict⁹ aut^r rex caldeo⁹ ad custodiendū regionē iudeā accolā misit assirioz

Unde samarite nūcupati sunt quod in latina lingua exprimitur custodes: emulatoresq; iudee legis facti sunt. Romulus apud paludes capue nūsq; conpuit: et suadete iulio proculo quirini nomine apud suos consecratus est: cui successit numa pompilius qui duos menses anno addidit ianuariū et februariū. capitolium quoq; a fundamentis edificauit. hic nullum cum finitimis bellū gessit cuius tempore sibilla samia insignis habebatur. Manasses quoq; hebreo: nū rex ysaiam prophetā interfecit. statuamq; suam in templo posuit. postea ānis circiter .32. atheniensium reges et principes defecerūt. post quos athenis āni principes constituti sunt. et nouem ex nobilioribus electi presuerunt. Post hec tempora hieremias prophetabat et sophonias.

De captiuitate iudeorum Capitulum. xxiij.



Anno. 30. ioachim regis iuda nabuchodonosor rex babilonie iudeam cepit: et in ditionē suam redactis plurimis iudeorum: cum etiam partem vasorum templi inuasisset: et tributarium fecisset ioachim: victor ad patriā reuertitur. Tunc in babilone daniel: ananias: azarias: misael clari habentur. post ioachim regnauit sedechias quem rex babilonie captum in babilonia duxit: oculosq; eius eruit: prophetabant tunc ieremias et baruch: postea consummata est captiuitas iudeorum. Siquidem nabuchodonosor rex caldeoꝝ iherosolimis captū templum incendit: quod ab initio edificatione sue manserat annis. 442. et per seuerauit desolatio templi. 70. annis vsq; ad .2. annum darij. Sic ergo iherosolima capta ab assirijs: iudeorum regnum defecit. Ex premissis autē patet qd a diluuiō fuerunt anni. 1927. vsq; ad primam templi edificationē: a qua vsq; ad eius destructionem vt dictum est fuerunt anni. 442. qui simul sunt anni. 2369. cui computationi concordant ere Alfonso qui ponit a diluuiō vsq; ad nabuchodonosor annos. 2355. in mensibus nihil: dies. 10. et sic non differt a dicta computatione nisi de. 14. annis qui interuenire potuerunt a principio regni nabuchodonosor vsq; ad dictam destructionem templi Mortuo nabuchodonosor babiloniorū rege vno intermedio: successit frater eiꝝ balthasar: sub quo daniel scripturam que in pariete apparuerat interpretatus est: significantē imperium caldeoꝝ in medos et persas transferendum. Cito post hoc cyrus medoꝝ rex destruxit imperium caldeoꝝ: qui hebreoꝝ captiuitate laxata. 50000. hominū fere regredi fecit in iudeam: qui constructo altari fundamenta templi iecerant. sed impediētibz vicinis gentibus imperfectum opus vsq; ad dariū permansit. Colligitur autēz omne tempus captiuitatis iudeoꝝ anni. 70. qui fm quosdam a .30. anno ioachim vsq; ad .20. annum cyri regis persarum computantur. prophetabant tunc apud iudeos aggeus et zacharias.

De regno persarum et reedificatione templi Capitulum. xxiiij.



Egiptiorum diuassia. 27. regibus egiptijs deficientibus regnum egiptiorum persis cessit: qđ obtinuit cambises ⁊ posteri eius vsq; ad darium filium xerxis annis. 111. anno vero. 2. darij templuz in iherosolimis extruitur a zojobabel: consumaturq; op^o ānis. 4 quod prius sub cyro exordium habuit. Tyrum reges tamiris regina massagetarū interfecit: cui scđs persarum successit in regno cambises filius eius quez nūc ab hebreis fm nabuchodonosor vocari: sub quo iudith hystoria conscribitur ⁊ holofernis.

De mutatione regni romanorum Capitulum. xrv.



Romanorum reges prophetantibus apud hebreos aggeo ⁊ zacharia defecerunt: ⁊ ceperunt consules regere: expulsis vrbe regib^o vix tunc vsq; ad. 15. lapidem roma tenebat imperiū. Romanorū Reges. 7. a romulo imperauerunt vsq; ad tarquinium superbus annis. 240. vel. 243. primum consules a bruto esse ceperūt: deinde tributi plebis ac dictatores: ⁊ rursus consules. R. P. obtinuerūt fere. 464. vsq; ad iulium cesarem: qui primus singulare arripuit imperiū olympiadis. 182. censu rome agitato inuenta sunt hominum. 120000. tempore quo tribuni plebis rome facti sunt: consulibus eiectis: neemias hebreus minister vi narius artaxerxis regis cedere domino suo. 20. eius anno de babilone venit iudeam: ⁊ anno eius. 32. muros vrbeiq; restituit hucusq; diuine scripture annales temporum continēt. Ea vero que postea apud eos gesta sunt prosequitur Eusebius ex libro machabeorum ⁊ iosephi ⁊ africani scriptis: qui deinceps vni uersam hystoriam vsq; ad romana tempora descripserunt: neemiā qui muros iherusalem construxit consumasse opus anno. 32. artaxerxis regis persarum: Esdras cōmoroat. Si quis autē ab hoc tempore. 70. ebdomas a daniele scriptas numeret que faciunt annos. 420. conperiet eas in regno neronis expletas: sub quo iherusalem obsidetur cepta. Secundo vero postea respasiani anno capitur. postea circiter per. 2. annos egiptus a persis recessit: et regnauit in ea amatheus. Lito post artaxerxes darij filius persaruz vñdecim^o regnauit sub quo dicitur hystoria que in Hester legitur expleta: nam ab hebreis assuer^o ⁊ a. 70. interpretibus artaxerxes nominat. Circa hec tempora socrates democritus dyogenes cynicus pseusippus insignes habentur. Galli senones romam inuaserunt: excepto capitalio. Plato inde philosophus agnoscitur. Quo tempore tribuni militares rome pro consulibus esse ceperunt. Eo tempore magno terremotu plures vrbes absorpte sunt. Postea aristotiles. 18. etatis anno platonis auditor efficitur: camillus gallos qui bellum romanis iutulerant: supat. Quo tempore dyonisius sicilia pellitur. Ochus a podasino iudeorum capto: in hyrcaniam accolat translato iuxta mare caspium collocauit.

De regno alexandri magni Capitulum. xxvj.



Alexander philippi ꝛ olympiadis filius nascitur. 106. olympiade dyonissius siracusis interimitur: cuius filius siracusis tyrannidez exercet. Ochus postea egiptum tenuit. Neptanabo in ethiopiaꝝ pulso: in quo egiptioꝝ reguum destructus est. Romani gallos supant. Plato moritur: post quem pseusippus achademíá tenuit postea descriptioe rome facta inuēta sūt ciuiū. 165000. pseusipp⁹ moritur: cui successit zenocrates sub olympiade. 110. mecedonum alexander philippi filius regnauit annis. 12. mensib⁹. 6. Idem capta troia iudeá inuadit a qua fauorabilr accepr⁹: deo victimas imolauit: ꝛ pontifices templi honorib⁹ plurimis pꝛosequitur: andromaco locoꝝ custode dimisso: quem postea samaritani interfecerunt: ob quã causam ab egipto reuersus alexander magnus eos supplicijs afficit: ꝛ vrbeꝝ eozum captam macedonibus ad inhabitandum tradidit. Alexandria in egipto ab alexandro condita año. 7. regni eius: quo tempore etiam latini a romanis perdomiti sunt.

De destructione regis persarum Capitulum. xxvij.



Alexander obtinuit babilonem interfecto dario: in quo regnum persarum destructum est: ꝛ regnauit asie año sui regni. 7. et tenet oia regna vsq; in indiam sibi subiecta: hircanos ꝛ mardos capit: indum amnem trásgreditur: bellaq; plurima in india psequitur. ipse vero. 32. etatis sue año in babilone moritur. post quem transfato in multos imperio diuersi regnauerūt. Naz in egipto apud alexandriam ptolomeus lagi filius regnauit. macedonibus philippus frater filius iherosolimis ꝛ iudea in ditioneꝝ suam redactis plurimos captiuozum in egiptum transtulit. Theophrastus philosophus agnoscitur qui a diuinitate loquendi vt ait Licero nomen accepit. Machabeozum hystoria hinc grecozum suppotauit regnum. Verum hi libri inter diuinas scripturas nõ recipiuntur: vt ait Eusebius. Seleuchus antiochiam laodiciam seleuchiam: apamiá: edissam berocham ꝛ pellam vrbes condidit. ipse quoq; babiloniaꝝ obtinuit. Circa hec tempora censu rome agitato inuenta sunt ciuiū romanoz. 270000. legati alexandri tunc a ptolomeo pzimum romam missi: amicitias impetrauerunt. Seleuchus in eas vrbes q̄s condidit als extirpauit seu extruxerat. Iudeos transfatit ꝛ honorauit. ipseq; in cilicia demetrio subiecto sirie ꝛ asie pariter impauit. Ptolomeus philadelph⁹ iudeos qui in egipto erát liberos esse permisit: et sub eleastro pontifice diuinas scripturas in grecam voceꝝ ex hebreá lingua per. 70 interpretes transferre curauit quas in alexandria habuit: ꝛ ibi bibliothecas ex omni genere literature comparauit.

23

Tractatus quintus. De sexta coniunctione maxima: et bellis romanorum
et carthagenensium Capitulum. xxviiij.



Circa hec tpa sextam coniunctionem maximam assignauim⁹:
quam fuisse diximus anno mundi .5. 120. a diluuiio anno
2878. vel prope: et hec fuit ante xpi incarnationem circiter
225. vnde sub. 137. olympiadis vel prope fuit predicta cō
iunctio: nam ab ea vsq; ad olympiades sub qua natus est
xps numerantur .56. olympiades que sunt anni. 224. vel
forte p̄p̄inuius signari posset dicta coniunctio sub olym
piade. 138. Ante hanc aut̄ et post proximam fuisse magnas
et miras mutatiōes: iam dicta et infra dicenda manifestāt

Romani siquidē. 130. olympiades carthagenenses nauali bello supant: et. 100
libie vrbes capiunt. sed cito post carthagenenses. 90. romanorum naues in silicia
capiunt: metello consule in fugam verso: parthis a macedonū impio recedentib⁹
primū regnauit arfaces vnde et arfacide dicti sunt: iudeorum pontifex onias clar⁹
als vnus habet: qui vsueta ptolomeo regi tributa non reddens ad iram eum
impulit. vix iosephus inter suos nobilis legatus a iudeis ad ptolomeū missus
cum familiaritatē regis inuississet: dux iudee et vicinarū regionum constituitur
iudeorum pontifex symon onie filius clarns habetur: sub quo iesus filius sirach
sapientie librum componens: etiam symonis fecit mentionem. Circa id temp⁹
4000. fere galloz a romanis cesa sunt. caria et rhodus ita terremoto concusse
sunt vt colofus magn⁹ rueret. alexandrie et egipti ptolome⁹ philopator regnat
sub quo ea que in. ij. libro Machabeorum scripta sunt: gesta fuerunt. quo victo
antiochus rex sirie iudeam sibi sociat. romani marcello consule siracusas capiūt
subiugantq; capuā et ciliam. alexandrie et egipti qntus ptolomeus epiphanes
destinat princepe militie iudeā capit et plurimas sirie ciuitates: sub. 148. olym
piade sirie et asie seleuch⁹ qui et philopator regnauit: vnde et. ij. li. Machabeorum
apud iudeos huius tps orinet gesta: titus linius clarus habet: cū ab antiocho
per legatos hanibal reposceretur: cui se a scipione victus sociauerat: ad regem
bithinie confugit: quem cum rursus ab eo senatus repeteret et tradendus esset:
venenum bibit: et apud bibissam bithinie sepultus est. Hoc tpe ob sacerdotia et
pontificatus iudeorum seditione orta: ingentia miseriarū semina pullulāt. Anti
ochus oēm iudeorum prouinciam ad ydolatriam cōpellens: qui parere noluerūt
enecat. postea iherosolimam ascendens: templum et vasa dei vastat: in templo
simulacrū iouis ponit: in samaria super verticem montis iouis delubz edificat
ipsis samaritanis vt id faceret precantibus: verum mathathias sultus auxilio
filioz leges patrias vindicat: olympiade. 153. Enni⁹ poeta. 70. āno articulari
morbo perijt: sepultus in scipionis monumento via apia.

De fine regni Macedonum et Machabeorum Capitulum. xxix.



Macedonū regnū defecit. 153. olympiade: nā romani interfectio rege perse macedones ylliricos ⁊ galathas liberos esse iusserūt apud iudeos: defuncto mathathia: filius eius iudas machabe⁹ dux fuit: hic duces antiochie de iudea expellēs: ⁊ templum ab ydolorum imaginibus emundās: patrias leges post triēnium suis ciuib⁹ reddidit olympiade. 154. Alchinius alienus a sacerdotali genere ambiciose pontificatū inuadit: qui aduersus iudā machabeū inimicias gerens cito post dei ira percussus interijt: ac si cum oim iudeorum fauore inde machabeo sacerdoti⁹ decernitur: qui dignitate suscepta legatos romaz mittit: decernitq; senatus iudeos amicos ⁊ auxiliares habendos. Terentius comediaz scriptor ī archadia moritur. iudas aduersus demetri duces inito prelio occiditur: tribus annis pontificatu gesto: post quem frater eius ionathas dux iudeoz factus: bachide duce demetri a iudea expulso pontificatū accepit: descriptione rome facta inuenta sunt hominū. 332000. sub olympiade 158. tunc carthago inditionem romanorum per scipionem redigitur: habens a conditione sui annos. 668. vel fm alios: 748. Scipio nūmationes subuertit: ionathas dux iudeozū pariter ⁊ pontifex cum romanis ⁊ sparciatis amicitias facit: quez tripho dolo interfecit. Ceterum tercius liber Machabeo: um huius temporis hystoriam continet. Johannes dux iudeorum ⁊ pontifex aduersus hircanos bellū gerens: hircani nomen accepit: ⁊ cum romanis amicitias contraxit: hic samariam obsidione captam: solo coequauit: quam poste a herodes instaurans sebasten in honorem augusti appellari voluit: iugurtha contra romanos dimicās capitur: i hodo terrē motu concussa colosus ruit: cicero arpini nascitur.

De inuouatione regni Iudeorum Capitulum. xxx.



Iudeozū aristobolus filius iohis rex pariter ⁊ pontifex primus apud iudeos dyadematis sumpsi insignia post. 484. ānos babilonie captiuitatis: post quem regnauit iāneus cognomiat⁹ alexander: qui pontificatū administrans crudelissime ciuib⁹ presuit. 200000. cymbrozū cesa ⁊. 80. capta per caium marium hic quinquies consul eridianum cymbrōs superat: ⁊ post de eis cum caculo triūphauit: hucusq; siria possessa per reges in romanam ditionem cessit. descriptione rome facta inuenta sunt hominum. 463000. Salustius crisp⁹ scriptor hystoric⁹ nascitur. Silla als sibilla athenienses vastat que deinde romam obtinuit: ⁊ post biēnium moritur. Lucius luculus primus imp̄rator appellatus est: victa armenia ⁊ mesopotania. Pompeius yniuersaz yberniam subiugauit. Virgilius maro non procul a mantua nascitur. Marc⁹ porcius cato philosophus agnoscitur: antiochia sirie a romanis capitur.

De persecutione iudeorum a romanis Capitulum. xxxj.



Postea iudei romanoꝝ vectigales effecti sunt: z pontificatū apud eos suscepit hircan^o. ipse vero z aristobolus filij alexandri cōtra se de imperio dimicantes occasione prebuere romanis vt iudeā inuaderent. Itaq; pompeius iherosolimam veniens capta vrbe z reserato templo vsq; ad sanctas sanctoꝝ accedit: aristobolū secū vinctū adducit: pontificatū cōfirmat hircano: deinde antipatres procuratorē palestine facit: z iudeos tributarios effecit. ea que carilina Salustius scribit z Liius gesta sunt. hoc tēpore oracius flaccus nascitur. Virgilius cremone studijs eruditur. Cesar rhenum transiens germanos vastat: z gallos capit. Sic inīcium belli ciuilis cesaris z pompeij.

De imperio romanoꝝ z iulio cesare Capitulum. xxxij.



Inde caius iulius cesar prim^o ex romanis singulare obtinuit imperium: a quo cesares romanoꝝ principes appellati. z imperauit annis. 4. mensibus. 7. Pompeius prelio victus z fugiēs a spadanibus: alexādrini regis occiditur cesar in egipto: cleopatre regnū confirmat ob stupri gratiā. Anthonius decreuit quintilē menses: iulium debere dici: quia in eo fuisset nat^o iulius cesar: qui idib^o marcij in curia occiditur: cuius corpus iu rostris ad honorem concrematū est: rome tres simul exortis soles paulatim in eundez orbein coierunt. in cetera portenta que in toto orbe facta sunt. Bos suburbano rome ad arantes locutus est: frustra se vrgeri non enim frumenta: sed homines breui defuturos.

De octauiano angusto Capitulum. xxxiij.



Romanoꝝ scds imperat octauianus augustus cesar ānis: 56. mensibus. 6. a quo romanoꝝ reges augusti appellati sunt: aduersus eum anthonius bellum mouet. Licero occiditur. 64. etate sue anno. Quidius naso nascitur de taberna emitoria trans tyberim oleum terra erupit: fluxitq; tota die sine intermissione significans christi gratiam: ex gentibus anthonium superat augustus: z interueniente senatu in amiciciam cum eo regreditur. Secunda secessio augusti z anthonij facta est. Salustius obiit quadriēnio ante acciacum bellum.

De destructione regni iudeorum Capitulum. xxxiiii.



Antigonus contra iudeos dimicans: tandē occiditur: a quo vsq; in presens tps iherosolimoꝝ regnum destructum est. Siquidez herodes post eum a romanis stitutus est princeps alienigena deficiente pontificum principatu: cuius tpe xpi natiuitate vicina regnum sacerdotū iudee destructus est: completa propheta que per Moysen ita loqitur. Non deficiet princeps ex iuda necq; dux

de femoribus eius donec veniat cui repositū est: et ipse erit expectatio gentium: In hoc etiam loco impletur prophetia Danielis. nam vsq; ad herodem xpi. i. sacerdotes erant principes iudeoy: qui imperare ceperunt a .65. olympiade: et ab instauratione tēplī sub dario vsq; ad hircanū: .z. 185. olympiade annis. 483 in medio transactū: quos Daniel sīguit per ebdomadas. 69. que p̄dictos ānos efficiunt vt declarat Eusebius. Filij quoq; herodis post eū regnauerūt vsq; ad nouissimā iherosolimoy captiuitatē nequaq; ex successiōe sacerdotalis generū pontificibus cōstitutis: neq; p̄peruitate vite: sed s̄m legem moysi seruientib; deo Ignobiles vero quidā et alio tpe alij et nōnulli vnius āni siue modico amplius a romanis principib; sacerdotiū emebant: que oīa etiam Daniel vaticinat; est

¶ De destructione regni Egipti Capitulū. xxxv.



ost augusti et anthonij terciā dissensio exordiū sumpsit: quia repudiata sorore cesaris cleopatrá duxisset vxorem: acciacū bellū exortum est. Cleopatra quoq; et anthonius semet interfecerūt: et egipti regnū qđ fuit in alexandria destructū est: in quo ptolomei qui vocabantur lagide vsq; ad cleopatrá regnauerunt annis .295 Defuncta ergo cleopatra: egiptus fit romana prouincia: quam primus tenuit cornelius gallus: de quo scribit Virgilius in buccolicis. Quidā ab hoc loco augusti monarchie primū annum cōputant: a quo sextilis mensis augusti nomē accepit: qui romanis plurimas leges statuit. censu rome agitato inuenta sunt hoīm ciuium romanorū. 4 164000. id est quadries semel centena sexagintaquatuor milia. Thebe egipti vsq; ad soluz dirute sunt. Terentius varro nonagenarius moritur. Augustus calabriā et gallos vectigales facit. Augusto dum monarchia deferretur: renuit. Tyberius ab augusto missus occupauit armeniam. Virgilius brindisij moritur: ossa eius neapolim translata tytulo h; modi suprascripto: quez ipse moriens dictauerat. Mantua me genuit: calabri rapuere: tenet nunc parthetope. Cecini pascua rura duces: augustus caium: agrippam adoptat in filium. Ipse quoq; augustus a senatu pontifex maxim; appellat;. Tyberius de captiuis pānonijs triumphat. Oratius rome moritur. 52. etatis sue anno. Tyberius vastata germania imperator appellatur.

¶ De herode et eius crudelitate Capitulū. xxxvj.



Herodes cesareā in noie cesaris cōdidit que prius turris stracōis vocabatur. ipse quoq; antiochiam condidit et antipatridaz atq; herodionem in honozē patris sui antipatris et suum extruxit. innumerabilia quoq; opera in singulis siriarū vrbibus. ipse quoq; hircanum qui olim sacerdos iudeoy fuerat a captiuitate partica regressus et filium eius qui sacerdotio patri successerat: interfecit. sororem quoq; eius et vxorem suam cum duobus suis filijs iam adolescentib; et matrem vxoris scz socrum suam crudelissime necat. Et ad hoc que crudeliter

5
gesserat etiā hoc addidit virum sororis sue salome interfecit: et cū eam alij tra-
didisset vxores etiā hunc necat. Scribas quoq; et interpres diuine legis sumi-
liter scelere interfecit. Qui etiā cito post cū xpi natiuitatē magox iudicio cog-
nouisset vniuersos bethleem paruulos iussit interfici: hic morbo intercutis et
scatentibus toto corpore vermibus miserabiliter morit̃.

Tractatus sextus De xpi natiuitate. Caplm. xxxviij.



Nesius xps filius dei in bethleem iude nascit̃ anno .42. Octa-
uiani nocte diei dñice et anno. 15. tiberij p̃dicare orsus est: vi-
ritq; annis. 32. mēsbus trib⁹ iuxta illud euāgelij. Erat ihesus
incipiens quasi annoꝝ. 30. Crisostom⁹ tamē dicit q; xps vixit
plenarie. 33. annis et t̃m supra quātum est a n̄tate xpi vsq; ad
pasca. et sic vixit fm eū. 33. ānis et dimidio. Mortu⁹ est aut̃ fm
eusebiū anno tiberij. 18. quo tpe sicut in ethnicoꝝ cōmētarijs
reperit̃ multa mirāda cōtigerūt sicut in alio tractatu notauim⁹. Parū aut̃ hoc
tempus augustus cū filio suo tyberio censum rome agitans inuenit hoim no-
nagies ter centena et .70. milia. 9370000. quo tpe defectio solis facta August⁹
76. etatis sue anno morit̃.

De Tiberio cesare. Caplm. xxxviij.



Pest que tiberij terci⁹ impauit. Et iudeoꝝ principatū obtinuit
herodes tetrarcha. Quidi⁹ poeta in exilio morit̃. 13. vrbes ter
remotu corruerūt: Ephesus: magna Syria Sardis Moscena
Aege: Hyere: Cesarcha: phliadelphia: Thelomustem: Lume
Smirna: Appollonia: Dyahircania. Pilatus a tiberio procu-
rator iudee missus fuerat. Johannes filius zacharie in deser-
to iuxta iordauē flumiū predicans: filiū dei in medio adesse te-
stat̃. Ipse quoq; dñs ihs signis et virtutibus vera esse comprobans: que dire-
rat mirabilia q̄ in euāgelij scripta sunt: fecit discipulis suis: vt cōuersionē gen-
tiū ad deū annuncient: imperauit fm pphetias que de eo fuerāt p̃locute. Com-
putant̃ aut̃ vsq; ad. 15. annū Tyberij cesaris a secundo anno instauratione tē-
pli: que facta est sub altero anno dario persarū auni. 548. A salomone autē et
prima edificatione templi anni. 1060. A moysē et egressu filioꝝ israhel. ex egy-
pto anni. 1539. Ab abrahā et regno Nini anni. 2044. A diluuiō anni. 2986.
ab adam anni. 5228.

De incidētibus circa hec tpa. Cap. xxxix.



Scribit aut̃ iosephus inter alia mira que anno passionis xpi nota
nit q; pilatus p̄ses secreto noctis imagines cesaris in tēplo statue-
rit. Et hec p̄uina seditiōis et turbatiōis iudeis causa extiterit. Ec-
clesie iherosolimoꝝ p̄uinus eps ab aplis ordinat̃ iacobus frater
dñi. Et ex hoc loco considerandū quāte deinceps calamitates iu
d

deoz gentē opprefferint. Pilatus post p̄dictā seditionē que ob cesaris imagi-
nes fuerat cōcitata sacri thesauri quē iudei corbanā vocant in aque ductum
ir̄limoz expendēs secunde seditionis p̄buit semina. Seian⁹ prefectus tyberis
qui apud eū plurimū poterat instantissime coharta: vt gentem iudeoz dele at
philo meminit in libro legationis secūdo: pilato de xp̄ianoz dogmate ad tibe-
riū referente tiberius detulit ad senatū: vt inter cetera sacra recipere: verū euz
ex consulo patrū xp̄ianos v̄be eliminari placuisset. Tiberi⁹ per edictū accusa-
tozibus xp̄ianoz cōminatus est mouē. Scribit terculian⁹ ī apologico Tibe-
rius in campania mori.

De Laio. Caplm. xl.



Romanoz quartus Laius regnauit annis tribus mensibus. 10.
Qui cognominat⁹ est caligula. Sic agrippā a vinculis liberatus
regem iudee facit. Factus prefectus egypti: multos indeos pre-
mit cōsentiēte alexandrie populo: ⁊ crebrū aduersus eos damo-
ribus personante. Synagogas quoq; eoz imaginibus statuis
aris ⁊ victimis polluit. Ponti pilatus in multas incidēs calami-
tates: propria se manu interfecit: vt scribunt romanoz historici. Laius qui se
metip̄m in deos intulerat: p̄cepit syrie p̄fecto vt in ir̄limis statuas sinā sub noie
iouis maximi poneret: totoq; orbe romano sicut philo scribit ⁊ iosephus in sy-
nagogis iudeoz statue ⁊ imagines cesaris cōsecrate ponebant. Sic caius plu-
ribus nobilib⁹ interfectus etiā forozes suas: quibus stuprum intulerat: in sulaz
exilio cōdēnauit ⁊ oēs exules iussit interfici. Tandē a protectoribus suis in pa-
latio occidit anno etatis sue. 29.

De Claudio ⁊ Petro ap̄lo. Caplm. xli.



Quintus romanoz regnauit Claudius annis. 13. mēsb⁹. 8. die/
bus. 28. Petrus v̄o cū primū anthiocenā eccliam fundasset: ro-
mā mittit vbi euāgeliū predicās. 25. annis eiusdē v̄bis ep̄s per-
fenerat. Marcus euāgelista interpres petri egypto ⁊ alexādie
xp̄m annūciat. Prim⁹ anthiochie ep̄s, post petrū ordinat⁹ Eno-
dius Agrippa rex iudeoz annis. 7. imperās mori. Lui successit
filius agrippa a claudio substitutus. Prophetia agabi (quā in actib⁹ ap̄torum
de fame in toto orbe terrarū futurā p̄dixerat) sub claudio explet. Claudi⁹ de
britanijs triumphat ⁊ orcadaz insulas imperio adiecit romano. Descriptione
rome facta inuēta sunt romanoz ciuiū sexages nonies centena ⁊ quadragin-
tatria. 6943000. Tracia hucusq; regnata in p̄ninciā redigit⁹ Iherosolimis die
bus azimoz orta seditione. 30000. iudeoz perierūt. Claudi⁹ felicē p̄curatoz
iudee mittit: apud quē paulus ap̄l⁹ accusatus in sui defensionē porat. Clau-
dius mori anno etatis sue. 64.

De nerone z eius crudelitate. Caplm. xliij.



Extus romanorū Nero regnavit annis. 13. mensib⁹. 7. dieb⁹. 28.
 Lui⁹ auūculus fuit Caius caligula. Sub quo paulus romā mit-
 tit. Jacob⁹ frater dñi que oēs iustū appellabant a iudeis lapidi-
 bus opprimī: in cuius locū symeon uel symon secūdus assumit.
 Post marcū euāgelistā primus alexandrie eps ordinat anian⁹
 anthiochie secūdus eps ordinat. Ignatius ante mensaz Ne-
 ronis fulmie cecidit: terremotus rome factus est. In asia tres vrbes terremo-
 tu cōciderūt. Nero rome in citharistarū agone cōtendēs cunctos supat. Sta-
 tius in gallia rethoricā docet. Lucan⁹ cordubcū. poeta morit. Seneca cordu-
 beñ. p̄ceptor neronis: z patruus lucani poete incisiōe venarū z veneni haustu
 perijt. Nero vero agrippinā matrē z sororē patris interfecit. Ipse quoqz cum
 ceteris viris insignib⁹: etiā octaviā vxorē suā interemit. Sed z plurimā partez
 rome vrbis incendit: vt similitudinē troie ardentis inspiceret. In sup vltra oia sce-
 lera sua: primus etiā in xpianos p̄secutionē fecit. In qua petrus z paulus glo-
 riose occubuerūt: post petrū prim⁹ romā eccliaz tenuit linus. Lōtra iudeos re-
 bellantes vespasian⁹ magister inilitie a nerone mittit. Qui plurimas vrbes iu-
 dee capit. Iosephus scriptor: historicus dux belli iudeorū: cū a romanis interfi-
 ciēdus esset: vespasiano p̄nūciat de morte neronis z ei⁹ imperio. Nero vō cum
 a senatu quereret ad penā sc̄ipm interfecit atqz in eo oēs augusti familia con-
 sumpta est. Post que galba in hibernia. Vitellus in germania: otto rome in-
 periū tenuerūt. Galba septimo mense imperij sui in medio vrbis foro truncaf.
 Otto tercio regni sui mense p̄pria manu occubuit. Vitellus a vespiani ducib⁹
 occisus in tiberim projct.

De vespasiano z indeorū destructione. Caplm. xliij.



Septim⁹ romanorū vespasian⁹ regnat annis. 9. mensib⁹. 11. die-
 bus. 22. Titus ab eo missus: iudea capta z iherusolymis subuer-
 sis. 600000. viroz interfecit. Iosephus dicit vndecies centena
 milia fame z gladio periisse z alia. 100000. captiuoz venūdata
 vt aut tāta multitudo ibi reperiret cām azimoz fuisse refert: ob q̄
 ex omni gēte iudea ad templū cōfluētes ī vrbe quasi carcere sūt
 reclusi. P̄ponuit enī his dieb⁹ pasce eos interfici: in quib⁹ saluatorē crucifixe-
 runt. Sic igit regnū iudeorū finitū atqz destructū est. Tūc lues rhome facta est
 ita vt p̄ multos dies fere. 10000. hoim mortuoz referent. Tres ciuitates cipri
 terremotu corruerunt. vespasianus. 69. etatis sue anno morit. Lui successit
 Titus romanorū octau⁹ in vtraqz lingua disertissim⁹ magne bonitatē z bñficē-
 tie. Sz de eo suisqz successorib⁹ nō vltari⁹ p̄sequit. Nā sufficit nobis ad eos p̄ue-
 nisse: sub qb⁹ xps nat⁹ est: p̄dicauit z occisus ē suisqz crucifixores iudei quēri sūt

Colligit aut omne tempus in se cū dū annū vespasiani ⁊ nouissimā euerfionem
 iherosolimoz a- 15. anno tiberij ⁊ p̄dicatione xp̄i anni. 42. a captiuitate quam
 ab anthiocho p̄fessi sunt anni. 238. a darij secundo anno sub quo rursū tem
 plū edificatū est anno. 590. a prima edificatione sub salomone vsq; ad nouissi
 mā eius ruinā sub vespasiano anno. 1102.

De recollectione annoꝝ fm̄ Eusebiū: Caplm. xliiij.



Unc expedit aliarū rerū gestaz tpa breui recapitulatione colli
 gere. Igit̄ fm̄ Eusebiū in prologo sue cronice anno. 42. imperij.
 angustī xp̄s natus est. Et anno. 15. tiberij p̄dicare orsus est. Si
 quis aut̄ retroꝝsum cōputet reperiet a tiberio vsq; ad annū darij.
 (sub quo templū restauratū est) annos. 548. Naz darij secūdo
 annus. 65. olympiadis aūo prim̄o fuit. Et tiberij. 15. in. 201. illā
 olimpiadē incurrit: fuerunt ergo inter dariū ⁊ tiberiū olympiades. 137. an
 ni. 548. quadriennio in vnaquaq; olimpiade computato. Deinde secūdo da
 rij anno septuagesim⁹ desolationis annus explet. A quo vsq; ad primam olim
 piadē retroꝝsus numerant. 64. olympiades. In. 256. annis qui sūt computant̄.
 a predicte desolationis templi anno vsq; ad quinquagesimū Osie regis medoz
 sub quo ysaias ⁊ osee fuerūt. Ita prima olympias. Et in ysaiē ⁊ reliq; q̄
 eoz eo p̄phetarūt incurrit etatē. Rursū si a prima olympiade ad supiora vsq; ad
 captiuitatē troie proueharis. Inuenies annos. 406. sicut curiosissima grecorū
 historia cōscribit. Itē apud hebreos a supradicto osie anno ⁊ t̄pibus ysaiē p̄
 phete vsq; ad sampson ⁊ terciū annū labdon iudicis computabis annos. 406.
 Post hoc itē ad supiora cōuertere ⁊ cū. 329. annos retrahes impleueris gre
 corū cytropē ⁊ moysen inuenies hebreoz. Nā ab anno cytropis. 45. vsq; ad ca
 ptiuitatē troie. Et ab. 80. etatis moysi in quo populū israhel de egypto eduxit
 vsq; ad labdon ⁊ sampson computant̄ anni. 329. Itaq; sine vlla ambiguitate
 moyses ⁊ cytropis qui prim⁹ atheniensū rex fuit isdē fere t̄pibus fuere. Ab. 80.
 vero anno moysi ⁊ egressu isrl̄ ex egypto vsq; ad primū annū abrahe repies an
 nos. 505. quos similiter a. 65. anno cytropis vsq; ad uinū ⁊ scmiramidē assy
 riorū principes cōputabis. Itē a natiuitate abrahe vsq; ad totius orbis dilu
 uii inuenies retroꝝsus annos. 942. Itē a diluuio vsq; ad Adam. 2242. annos
 in quib⁹ nulla penitus nec greca nec barbara nec gētilis reperit̄ historia. Nūc
 etiaz sup̄est vt hebreoz annos ab abraham vsq; ad moysen. A moysē vsq; ad
 primā edificationē templi: ⁊ ab ea vsq; ad secundam eius instaurationē ⁊ vsq;
 ad aduentū xp̄i videam⁹. A natiuitate aut̄ abrahe vsq; ad moysen ⁊ egressū
 ex egypto cōputant̄ anni. 505. A moysē vsq; ad salomonē ⁊ primā edificatio
 nē templi anni. 479. Secundū t̄i min̄orē numerū quē terci⁹ liber regnoz cōti
 net. Nā iuxta volumen iudicū cōputant̄ anni. 600. Circa quā computationis
 d̄ram diligēt̄ at̄tēde. An forte in ea fundari possit discrepantia que est inter

cōputationē Bede z cōputationē Alfonso de annis ab Adam vsq; ad xpm :
 de qua in alio tractatu satis diximus. A salomone vero vsq; ad instaurationē
 templi: que sub dario rege persarū facta est: colligunt̃ anni. 512. A dario vsq;
 ad p̃dicationē xpi z. 15. annum Liberij explent̃ anni. 548. Itaq; fiunt simul
 ab Abrahā vsq; ad q̃ndecimū tyberij annū: anni. 2044. Similiter a Nino z se-
 miramide vsq; ad moysen z cyropē anni. 505. Et a cyrope vsq; ad primā ca-
 ptiuitatē troie anni. 329. A captiuitate troie vsq; ad primā olimpiadem anni.
 406. A prima olimpiade vsq; ad secūdū darij annū z instaurationē templi an-
 ni. 256. A secūdo darij anno vsq; ad q̃ndecimū tiberij anni. 548. fiunt simul a
 Nino vsq; ad sedecimū tiberij totidē anni quot prius ab abrahā vsq; ad tibe-
 riū numerauim̃. Et hoc fm Eusebiū.

De recollectione annoꝝ fm Hieronymū. Caplm. xlv.



L Hieronymus vero qui eusebij cronica de greco in latinū transtu-
 lit: z eam vsq; ad temp̃ suū cōtinuauit. In fine cronice sue anno
 rū recollectionē breuius concludit ita scribēs. Ab vrbe condita
 vsq; ad extremuz huius operis anni fiunt. 1131. hoc modo sub
 regib⁹ anni. 240. sub cōsulib⁹ anni. 464. sub augustis cesaribus
 anni. 427. colligunt̃ omnes anni vsq; ad presens tempus ita a ti-
 berij anno. 15. z p̃dicatione xpi anni. 351. A secundo anno darij quo templū
 restauratū est anni. 898. Ab olympiade prima qua etate apud hebreos ysaias
 pphetabat anni. 1161. A salomone z prima edificatione templi anni. 1412. A
 captiuitate troie quo tpe sampson apud hebreos fuit anni. 1561. A moysē z
 cyrope p̃mo rege actice anni. 1890. Sic igiī finaliter concludunt̃ ab abrahā
 z rege Nini z semiramidis anni. 2395. Ab abrahā vsq; ad diluuiū anni. 942.
 Ab adam vero vsq; ad diluuiū anni. 2242. quibus oībus simul collectis fiunt
 ab adam vsq; ad. 14. annū valētis z valētiani iunioꝝ iterū omnes anni. 5579.
 Luz igiī (vt dictū est) a tiberij anno. 15. vsq; ad. 14. annū valentis quo interijt
 numerent̃ anni. 351. Et inde vsq; ad abraham anni. 2044. Consequens est vt
 fiant oēs anni historie Eusebij z Hieronymi. 2395. Nos vero qui vsq; ad hoc
 temp̃ valētis nō p̃secuti sumus cronica Eusebij sed solū vsq; ad Vespasiani tē-
 pus (vt p̃missuz est) deinceps sequimur cōes cronicas que om̃issa cōputatione
 per decadas z olimpiades a xpo z eius vicario petro p̃ successiones sūmorū
 pontificū annoꝝ numerū notauerūt. Nec historicis narrationib⁹ insistemus:
 nisi quātū potuerint applicari ad tempora maximarū z maiioꝝ cōiunctionū ac
 etiā reuolutionū saturnaliū de quibus infra dicem⁹. Ideoq; longā narratio-
 nez quā de varijs regnis supra fecimus ad breuē recapitulationē regnoꝝ p̃-
 cipaliū reducemus. Non quia ad alia nō sit habenda consideratio: sed ad ista
 maxime.

De recapitulatione quatuor principalium regnorum. Caplm. xlvj.



Sciendū est igitur quod secundum quatuor partes orbis fuerunt principalia regna quatuor de quibus daniel prophetauit. Sed et de his antea ionichus predixerat sicut supra tactū est. Primum ab oriente fuit regnū babilonicū quod incepit a Nino tpe Abrahe. Ninus enim exceptis indis primus omnium asye impauit. Hoc autem regnū assyriorum in sardonopalo mutilatū: quod preter medos durauit usque ad tyrum. Omnes vero anni regis assyriorum a primo anno Nini computantur. 1240. Et inde assyriorum regnū in medos translātū est. Secundū a meridie fuit regnū cartaginense quod incepit tpe iudicū: quādo carthago condita est: videlicet anno 143. post troianū bellū. Tertiū a septentrione fuit regnū macedonicū: quod non incepit ab alexandro: ut quidam dicunt: sed diu ante secundum Eusebiū. Nam quādo assyriorum regnū ad medos translātū est: tūc macedonū regnū, sumpsit exordium ab alexandro tūc recepit augmentū: a quo regnū alexandrinū iniciū et nomen accepit. Quartū ab occidente fuit latinorum quod diu postea a romulo romanū vocatū est secundum Eusebiū. Et sicut dicit orasius ab urbe condita. id est a romulo nuncupata usque ad mundi creationē numerantur anni. 4484. Et ab ea usque ad christi aduentū anni. 5199. quā cōputationē sequitur Beda. Et eādē prius posuisse videtur Eusebius. Sed ab eo discordat Alfonsius ut in alio tractatu notū est. Hec autem quatuor regna hic notata sunt: non secundum ordinē originis: sed iuxta ordinē partium orbis videlicet orientis meridiei septentrionalis et occidentalis. Nam de eorum ortu et occasu varia pmutatione ex superius dictis potest clarius apparere. Hic autem notandū est quod ait Augustinus. 18. libro de ciui. dei. Inter plurima inquit regna terrarū duo cernuntur longe ceteris pronenisse clariora assyriorum primum deinde romanorum. Illud prius in oriente: hoc posterius in occidente surrexit de nouis in illius fine: huius iniciū cōfestim fuit: regna cetera ceterosque reges quasi appendices istorum dixerim.

Tractatus septimus. De distinctione reuolutionū saturnaliū. Caplm. xlvij.



Quia vero ad pmutationes regnorum et sectarū non solum habent respectū coniūctiones saturni et iouis de quibus dictū est. Sed etiam reuolutiones saturni de quibus loquitur albunasar libro de magnis coniūctionibus tractatu secūdo: differentia octana. Ideo de his dicere propono: antequā ad cōiūctionē septimā ultra progrediar: docet ergo quod mora secte et regni et earū pmutatio accidunt secundum quātitatē. 10. reuolutionū saturnaliū. Et scipue si saturno cōueniat mutatio ad signa inobilia que sunt cancer: libra: capricornus: aries. Dūmodo iupiter fuerit cadēs ab eo. Sed si iupiter fuerit cū eo: aut aspiciat eū: minuit multū de malo. propter eius bonitatē. Quā enim fuerit cinoplete. 10. reuolutiones saturni In diebus darij regis persarum fuit apparitio alexandri magni et destructio

28
 regni persarum ⁊ circiter post alios. 10. reuolutiones completas apparuit
 ihesus filius marie cū pmutatione secte. Et quando cōplete sunt. 10. alie: venit
 meni cū lege que est inter nazarenos ⁊ paganos. Et post decē alias venit ma
 chometus. Et illud forte est ante complementū. 10. vt in reuolutione nona vt
 post in vndecima. Et illud est fm quāritatē eius quod exigunt coniunctiones
 pmissē que sunt fortiores istis reuolutionib⁹. Et sicut mutat hoc citius vel tar
 dius fm proprietates planetarū dominantū regnīs diuersis: vt Sat urn⁹ do
 minatur indie: iupiter babilonie: mars thracie: sol romanis ⁊ imperlo: mercuri⁹
 egypto: luna assyrijs.

De declaratione pmissoz. Cap. xlvij.



Ad declarationē p̄dictarū reuolutionū scienduz est q̄ reuolutio
 saturni est ei⁹ circuitus ab vno puncto incipiens: ⁊ ad idem pun
 ctū reditio. Et iste cursus eius vel circuitus pficit quasi in. 30. an
 nis vt supra dictū est. Unde patet q̄ p̄missē. 10. reuolutiones
 saturni fiunt in. 300. annis vel circiter. Sed in p̄missis triplex oc
 currit dubiū: primū a quo puncto celi hmoi reuolutiones inci
 piūt. Secūdū quare plus ab vno q̄ ab alio puncto celi incipere debeant. Ter
 ciū cur. 10. tales reuolutiones plusq̄. 9. vel. 11. aut. 12. talem effectū aut signifi
 cationē habeant. Nox dubioz solutio nō est clara: nec tamē hic sed alibi de
 claranda: quia ista nō sunt p̄ntis inquisitionis. Sed p̄dictis hic p̄suppositis
 manifeste patet q̄ semp inter tales. 10. reuolutiones ad minus est vna coniū
 ctio maioz saturni ⁊ iouis. 240. ānoz plures etiā cōiunctiones saturni ⁊ marti
 30. annoz ⁊ alie plurime de quibus supradictū est. Et iste suos habent effect⁹
 Et possunt dīctarū reuolutionū significationes citius aut tardius compleri vt
 debilius vel fortius fm exigentiā hmoi cōiūctionū: vt ex dictis patet. Sciendū
 est insup q̄ sicut ab alexandro retroz suz superius cōputando. 300. annos p. 10.
 reuolutionib⁹. Et ab illis iterū. 300. ⁊ sic vltra vsq̄ ad p̄ncipiū mūdi. Et maxi
 me vsq̄ ad diluuiū. A quo vsq̄ ad alexandrū fuerūt anni circiter. 2799: Scdm
 Allfontiū possent notari post hmoi reuolutiones historie ⁊ cronice. Et vt pluri
 mū circa hmoi tpa in pmutationibus sectaz aut regnoz reperiret aliqd nota
 bile cōtigisse. Sicut pōt patere diligenter cōsideranti ⁊ veraciter calculanti: ea
 que ex historijs ⁊ cronicis superi⁹ sunt notata. Ex quib⁹ vnū pōt poni exemplū
 Nā cōpletis. 10. reuolutionib⁹ añ illas. 10. que p̄cesserūt alexandrū magnum
 cito post secuta est captiuitas iudeoz sub. 47. olympiade. Qui nabuchodono
 sor rex caldeo irksimis captis templū in cēdit: ⁊ iudeoz regnū defecit vt pleni⁹
 supradictum est. Sicut etiā a machometo citra cōputando vsq̄ ad p̄ntis tempus
 possent huiusmodi reuolutiones consignari. Et ea que fm historias ⁊ croni
 cas magis notanda secuta sunt eisdem reuolutionibus applicari: quod infe
 rius facere proponimus.

De lege xpianorum. Caplm. xlii.



Ed prius cōsiderandū est id quod supra recitauim⁹ post alexan-
drū circiter alijs. 10. reuolutionib⁹ cōpletis apparuisse ihm xpī
filiū marie cū pmutatione secte. Hoc enī post dictas reuolutio-
nes cōpletas factū fuisse post annos circiter. 11. Manifeste pa-
tet qz fm Alfontium ere alexandri magni z incarnationis xpī
sunt anni. 3 11. menses. 3. dies. 2. vnde clare sequitur qz albuma
sar libro p̄allegato vbi de his reuolutiōib⁹ loquit errant in hoc qz inter alexā-
drū z xpī bis. 10. reuolutiones numerauit: dicens qz post apparitiōē alexā-
dri cōpletis. 10. reuolutionib⁹ apparuit acelasar filius belquē qui reddit vim
per fis: z post alias decē reuolutiones apparuit ihesus fili⁹ marie. Nec tamē ex
hoc existimādū est qz lex xpī ex hmōi reuolutionib⁹ aut alijs legibus astrozum
dependeat quo ad ea que diuine z miraculose virtutis sūt z oīno nature vires
excedunt. Sed ista ad sanū intellectū referenda existunt: sicut in tractatib⁹ de
legibus z sectis. Et de cōcordantia theologie z astronomie pleni⁹ declarau-
mus. Nec est sub silentio transeunduz qz circa hui⁹ benedictē incarnationis z
xpiane legis tpa multa notāda cōtigerūt: ad q̄ pdicte cōiunctiones z reuolu-
tiones habere potuerūt aspectū. Nā romanū imperiū qd paulo ante iulij cesa-
ris temp⁹ incepit: tūc octauiani augusti succedēte imperio incrementū accepit
sicutqz in maxima p̄speritate z pace: iuxta illud euāgelij. Exijt edictum a cesare
augusto vt describeret vniuersus orbis. Sed z nō multo post tpe aduersarioz
xpī. i. iudeoz. Sub vespasiano z tyto facta est mira subuersio. Et pri⁹ sub nero
ne: postea vero sub pluribus alijs impatorib⁹ fuit xpianoz horrenda p̄secutio
que tñ quāto maior fuit tanto xpiane legi maiora p̄buit incremēta.

De diocleciano z p̄secutionib⁹ xpianoz. Caplm. l.



Dhuc autē cōsideratione dignū est: ad quod de alijs. 10. reuolu-
tionib⁹ succedētibus addidit albumasar videlicet qz quādo ille
cōplete sunt veniet lex que est inter paganos z nazarenos. Sane
que sit illa lex vel secta ex nostr⁹ historijs z cronicis nō plene in-
telligo. Cū inter paganos quo ad dei cultuz nulla proprie sit lex
vera sed sola erranea secta idolatrie. Que longe ante p̄cessit ve-
rū est tamen qz Isthodorus. viii. li. ethimo. ca. v. vbi quot sunt secte hereticorū: z
vnde nomina acceperūt d̄terminat. De nazarenis seu nazareis ita scribit. Na-
zarei dicti sunt quia xpī dñm qui nazarenus dictus est: filium dei confitentur
omnia tamē veteris legis custodiūt. Possumus ergo dicere qz forte hāc sectaz
aliqui ex paganis secuti sunt: vel qz inter paganos aliquis eam seruandaz esse
suasit. Vtrum autē hoc verum sit vel quo tpe fuerit: id ex scripturis certis nō ha-
bem⁹. Ideo circa hec nihil affirmare p̄sumim⁹. Sed sciendū est qz expletis ab
alexandro. 10. reuolutionib⁹ post annos. 11. menses. 3. dies. 2. venit christus.

Et xpi incarnatione vsq; ad dyoclecianum fuerunt anni. 283. menses. 7. dies
 29. et ita per annos circiter. 5. ante complementum aliarum. 10. reuolutionum venit
 dyoclecianus a quo postea lex vel secta pagano:um quod annis roborata et quasi
 renouata est per legis xpianorum persecutione que ab ipso dyocleciano facta
 esse dicitur: nam sicut recitat Aug⁹. xviij. li. de ciui. dei. Quidam primam persecutionem
 computant que facta est a nerone: secundam a domiciano: terciam a troiano:
 quartam ab anthonio: a scuro quintam: sextam a marino: a decio septimam
 octauam a valeriano: ab aurelio nonam: decimam a dyocleciano et inaximiano
 veruntamen ibidem ostendit beatus Aug⁹ quod ante neronem et in xpo et in suis ap^lis
 et discipulis graues persecutiones precesserunt que inter alias decem minime
 numerantur. Postea insuper iulianus a deo ecclesiam persecutus est quod xpianos
 liberales lras docere vel discere vetuit. sed etiam valens supradicti valentiniani
 frater arcianus magna persecutione per orientis pres catholicam vastauit ecclesiam
 Preterea rex gothorum in ipsa gothia persecutus est xpianos crudelitate mira
 bili: ideo Aug⁹ improbat illorum opinionem qui dixerunt post illam decimam
 persecutionem dyocleciani non amplius ecclesiam passuram persecutiones vsq;
 ad tempus antixpi: unde concludit quod non videtur esse diffiniendus numerus
 persecutionum quibus exerceri oportet ecclesiam: inter has tamen persecutiones:
 merito fuit numeranda illa dyocleciani persecutio quae in xpianos crudeliter
 exercuit: et forte tunc inualuit illa lex vel secta quam esse apud paganos Albu-
 mafar superius designauit.

De secta sarracenorum Capitulum. li.



Et adhuc considerare conuenit: quia sicut idem ait. Post illam
 sectam completis alijs decez reuolutionibus venit machomet⁹
 videlicet post dyoclecianum per annos. 338. vel circiter: cuius sectam
 non solum designauit reuolutiones predictae: sed etiam quedam
 precedens coniunctio: de qua dicit Alkabiccius differetia quarta
 quod inter annum coniunctionis que significauit sectam sarracenoꝝ
 et inter annum alhegera. i. seditionis vel seductionis machometi qui fuit prim⁹
 annus annorum arabum: fuerunt. 52. anni solares et 57. dies: et fuit ascendens
 anni coniunctionis predictae secte signum geminoꝝ: et peruenit profectio eiusdem
 ad virginem. Primus ergo annus machometi: siue primus annus arabum: et
 quite annos arabum transierunt anni xpi. 621. menses. 6. dies. 15. sicut in tractatu
 de vero titulo lunari notauimus: et in hoc concordat tabule alsoncij: unde ex his
 et alijs supradictis patet cuilibet legitime calculanti quod post. 10. reuolutiones
 predictas venit machometus post annos circiter. 337. menses. 10. dies. 15. fm alsoncium: a quib⁹
 subtrahas. 5. annos quibus ante complementum. 10. reuolutionum dyoclecianus
 venisse diximus: remanent. 32. anni perfecti et vnus annus incompletus. De his

antem que circa hoc tps contigerūt: narrant hystorie q̄ phocas qui imperauit anno xpi. 652. grauissima bella aduersus regez persarū exercuit: quib⁹ romani fortiter debellati plurimas prouincias ⁊ ipsam iherosolimā diuiserūt. Postea etiam anno xpi. 663. anno imperij eraclij cosdroe rex persarum multā partez R. P. romane cepit: deuastauitq; iherosolimā: ⁊ uenerabilia loca incendit: et multos captiuos in perfidez duxit cum p̄cioso sancte crucis ligno. Sed anno eiusdez eraclij. 12. cosdroe ab eo interceptus est: ⁊ populus xpianus cū sancta cruce a captiuitate renocatus. Circa idem tempus machometus propheta saracenorum surrexit: ⁊ sectam suam perniciosissimam introduxit. Sarracenos uero ⁊ arabes qui hactenus sub regno persarum fuerant: eraclius deuictos romano subiecit imperio: multa quoq; magna ⁊ miranda post huius secte introductionem contigerunt de quibus transeo gratia breuitatis.

¶ De septima coniuunctione Capitulum. liij.



LAm uero de septima coniuunctione maxima tractandū est quaz diximus fuisse anno mundi. 6080. a diluuiō. 3838. uel circiter Et hoc anno post incarnationem xpi. 735. uel prope: ⁊ ante eā circiter per. 100. annos incepit secta machometi p̄ quā postea multa populo xpiano peruenerunt detrimenta: de quibus ad hystorias remittimus. Circa huius coniuunctionis tempora post illas supradictas decem aliasq; plures imperatorum ⁊ regum paganorum in xpianos psecutiones secute sunt alie periculosiores hereticorū plurimorum ⁊ maxime arianorum: ex qua ariana heresi predicta machometi secta tanq̄ ex radice ramus precessit sicut docent hystorie: de quib⁹ heresibus xvij. de ciuif. dei li. ita scribit beatus Aug⁹. Videns autem dyabolus templa demonum deseri ⁊ in nomen liberantis mediatoris currere genus humanum hereticos mouit qui sub uocabulo xpiano doctrine resistere xpiane: ⁊ postea subdit. Inimici enim ecclesie quolibet errore cēsuntur: uel malicia deprauent: si accipiunt potestatem corporaliter affligendi: exercent eius patientiam: si tantūmodo male sentiendo aduersantur exercent eius sapientiam. Et multa notanda subiungit que hic inferere huius operis breuitas non permittit.

¶ De decem reuolutionibus a tempore machometi Capitulum. liij.



Sed sicut supra promissimus iam ab illo pseudo propheta machometo vsq; ad nra tempora per supradictas saturni reuolutiones computabimus ⁊ eis notabiliora hystoriarum gesta que illozū temporibus contigerunt applicare curabim⁹. Sciendum est igit̄ q̄ completis. 10. reuolutionibus supradictis que fere. 33. annis ante aduentū machometi terminate sunt ut premissum est cōputando pro earum complemento pro alijs. 10. reuolutionibus sequētibus. 300 annos manifeste patet q̄ anno xpi. 889. uel circiter he. 10. reuolutiōes cōplete sunt: ⁊ hoc fuit post aduentū machometi per ānos. 267. uel prope: ⁊ post dictā

20
coniunctionem maximam circiter per annos. 154. ⁊ sic ista coniunctio fuit q̄si
media inter. 10. reuolutiones predictas.

¶ De gestis circa supradictam coniunctionem Capitulum. liiij.

Circa coniunctionis t̄pa vltra que generaliter promissim⁹ aliqua
contigerunt que specialiter sunt noranda: nam anno xpi. 707. t̄pe
sissini pape maximū scisma fuit. postea papa cōstantin⁹ philippū
imperatores denunciavit hereticum: eo q̄ sanctorum imagines
deleuerat. deinde t̄pe gregorij sc̄di bonifacius episcopus gentez
romanoꝝ ad xpm̄ auertit. huius t̄pe karol⁹ pater pipini saxones
debellat: alamanos ⁊ sueuos atq; barbaros vsq; ad danubium subegit: etiā ⁊
frifones burgundiā ⁊ lothoringiaz: sarracenos quoq; de transmarinis partib⁹
cum innumerabili multitudine in prouinciam reuientes deleuit. T̄pe leonis im-
peratoris constantinopoli. 300000. hominū pestilentia perierūt. Eo t̄pe gens
sarracenoꝝ totam hispaniā occupauit: ⁊ cum postea etia; aquitaniā occupare
uoluisset: karolus marcellus plus q̄. 300000. deleuit. Post dictā vero coniu-
ctionem circa annum. 738. constantinus quintus filius leonis imperatoris qui
contra imagines dei ⁊ sanctorū bellum indixerat: paternam pietatem secutus:
consentiente sic anastasio constantinopolitano falsi nois patriarcha: vocata
sinodo omnes imagines xpi. ⁊ sanctorum mandauit deponi: ⁊ sic ecclesiaz dei
persequitur: vt etiam vesaniam dyocleciani transcendere videret. His t̄pibus
imperator constantinopolitanus fere solo nomie imperabat: quia in oriente ⁊
meridie quasi totum principes sarracenoꝝ occupauerant: a quibus xpiani
multam persecutionem sustinebant.

¶ De gestis post dictas reuolutiones Capitulum. lv.

Sed ⁊ alijs omissis que post dictā coniunctionez secuta sunt: de his
prosequimur que cōpletis. 10. p̄missis reuolutionib⁹ saturnalibus
contigerunt. Igitur circa annū. 889. sub formoso papa magnū
scisma multaꝝ ecclesie alteratio fuit ex eius p̄motione subsequuta
Circa hoc t̄ps gens vngaroꝝ a scilia egressa in pannoniā
p̄mitus venit: ⁊ inde reiectis incolis ibi vsq; hodie p̄mansit hec
gens illo t̄pe adeo inculta fuisse narratur vt carnibus crudis ad cibū: humano
vero sanguinē vteretur ad potū: quemadmodū phalangi faciunt. His t̄pibus
arnolphus impator normanos qui galia vasta: a lothoringiam ⁊ dardaniā
inuadebant incredibili plaga p̄strauit. tunc cepit iugum normanoꝝ et da corū
cessare: qui. 40. annis galliam vastauerunt. demū idem arnolphus longa infir-
mitate tabefactus: nulla medicinali arte potuit adiuuari quin a pediculis cōsu-
meretur: cui successit filius eius ludouicus: sed ad coronaz imperij non puenit
vnde ipse fuit finis imperij quantū ad posterioritatē karoli culp̄is exigentibus
quia eccl̄as q̄s p̄res eoꝝ cōstruxerant nō fouebāt sed potius dissipabāt. postea
crepto impio a francis italice cepit impare: diuisūq; fuit imperiū: qz quid ā t̄m

in italia: quidã tñ in alamania impabant vsq; ad ottonem primũ qui ytrobiq;
imperare cepit.

De alijs decem reuolutionib; saturnalibus z postea gestis Lapitulũ. lvi.



Post predictas. 10. reuolutioniones saturni secute sunt alie. 10. et
complete anno xpi. 1189. vel circiter: circa qđ tps Innocentius
tercius multis bonis operibus gloriofus digne cathedraz petri
tenebat: cuius tpe a franc; z venetis capta est constantinopolis
similiter innumerabilis sarracenoꝝ multitudo contra hispanos
ueniens ad patriam suã confusa redijt. His diebus liuonia pro
magna parte ouersa est ad fidẽ. Anno vero pontificat; sui. 17. rome celebratũ
est gnale concilium pro subsidio terre sancte: vbi etiaz pro statu vniuersalis eccle
multa vtilia statuta fuerunt: vbi etiam abbatis iochim libellum quem contra
magistrum petrum lombardi composuit: damnauit. Insuper etiam almariçũ
cum sua heretica doctrina: non tñ damnata est doctrina dicti abbat; iochim
qui in calabria floruit: pluresq; libros vtilis scripsit. qui a regibus z principibus
requerentibus ab ipso de peregrinatione quam faciebant ad terram sanctam:
predixit qđ parum proficeret eo qđ nonduz tempus proficiendi aduenisset. hoc
tpe impabat fridericus primus qui largus strenuus z facund; in oĩbus glorus
fuit. Tũc rex alapie cepit edissam ciuitatẽ que in gen. dicitur arachi: francozq;
ibidem captos aut morte aut seruitute damnauit: xpianosq; multipl; afflixit.
His temporib; sol diu obscuratus est: fameq; valida fuit. Eodem anno captũ
est sepulcrũ dñi z eius crux: z a salhadino sub hoc imperatore sanctus thomas
cantuarien. in ecclesia sua occiditur: super cuius morte heinricus rex anglicoz
postea epđ papã alexand; se excusauit: excusationẽq; suã iuramento firmauit.
Eodem tempore petrus comesto: qui hystoziam scolasticaz composuit. huius
pape innocenti; tpe inceperunt duo ordines mendicantium videlicet fratrum
sancti dominici z fratũ sancti francisci. Post quos alij mendicantiuz ordines
multiplicati sunt que res magna z miranda fuit in ecclesia xpiana in qua prius
nec mendica religio: nec religiosa mēdicitas fuerat approbata: nec admiratõe
carer: quod circa idem tempus sub heinrico. 50. imperatore traditur tartaroꝝ
dominium inicitum habuisse: qui sub montibus indie in regione que dñ tartara
quasi sub aliarum vicinarum gentium seruitute constituti regez fecerunt. cuius
potestas miro et quasi miraculoso modo breui tpe maxima facta est vt patet in
hystozia tartaro: um: vnde factuz est qđ cito post sub friderico scđo imperatore
qui ab augusto primo. 95. fuit. gens ista tartarorum occupatis orientalibus z
crudeliter subactis: in duo agmina se diuidens yngariam z poloniam intrauit
vbi nobilibusq; vulgaribusq; tam viris qđ mulierib; in ore gladij exterminatis
sic terras illas maxime yngariam redegerunt in solitudine vt pre fame valida
humanis carnib; ysterent: z pleriq; puluere cuiusdã mont; pro farina vterent

De his que ante complementum decem aliarum reuolutionum gesta
et facta sunt *Capitulum. lviij.*



Ed res alias mirabiles ac miserabiles huc omittim⁹ q̄s euenisse
constat vsq; ad presentez annum christi. 1414. ante complementū
aliarum decem reuolutionum: quod erit anno christi. 1489. vel
circiter. Solum enim contenti sumus aliquid dicere de his que
nostro tempore hucusq; facta referentur: maxime a tpe cuiusdā
maxime coniunctionis trium superiorū planetarū saturni iouis
et martis: de qua in alio tractatu diximus: quod fuit anno xpi. 1345. die marcij
24. in. 19. gradu aquarij vel prope: cui proxime fuerunt alie due coniunctiōes
saturni et marti: vna post: et alia ante. vna fuit anno xpi. 1327. die mensis aprii
31. in cancro gradu. 6. minuto. 8. Alia fuit. 1357. die mensis iunij. 2. in cancro
gradu. 15. minuto. 24. De coniunctiones fm astronomos magnos habuerūt
effectus et precipue illa trium superiorum que fm eos significauit aquarū dimi
nutionem: et victualium defectum: et ex consequenti pestilentiam: sicut postea
docuit experientia: vnde post eam secuta est mortalitas quasi vbiq; terrarum:
que per excellentiam magna vocatur: q; nulla tanta vix esse legitur. ipsa quoq;
multorum aliorū malorū causa fuit quorum hucusq; remanet vestigia. Ego
siquidem per. 5. circiter annos post dictam coniunctionez natus sum: nec huius
nostri temporis mala enarrare sufficerem pestes: clades: prelia: seditiones: mi
randosq; ac miserandos casus: non solum ciuitatum et populorum: sed etiam
regum et principum: inter mala non est silendum hoc horrendum scisma quod
ab annis. 36. vsq; hodie perseuerat.

De viginti duobus scismatibus ecclesie *Capitulum. lviiij.*



Cuius aut occasione scismatis: de alijs etiam scismatibus ecclesie
breuiter aliquid dicendum est: vnde a quibusdam. 22. scismata
fuisse numerantur preter alias intrusiones ab imperatoribus et
populo romanis factas: expulsis de roma veris pontificibus sū
mis. Primum itaq; scisma fuit inter cornelium et nouacianum.
Secundum fuit inter liberium et felicem. Tercium fuit inter da
masum primū et rsinum. Quartū inter bonifacium primū et elialium presbitez
Quintum inter symachū primum et laurentium. Sextum inter sissimū et discorū
Septimum inter stephanum tertium et constantinum: qđ scisma si bene confi
deretur multum simile presenti scismati reperitur Octanum fuit inter gregoriū
secundum et sissimum. Nonum inter leonem quintum et christoferum presbitez
Decimum inter iohannez duodecimum nobilem romanum et leonem octauū
Undecimum inter gregoriū quintum et iohannez placentinum. Duodecimū
inter benedictum quintum et leonem predicum. Tredecimum fuerat tempore
benedicti octauī. Decimum quartum tempore benedicti noni. Quindecimum

inter alexandrum secundum et cadulum episcopum parmensi. Sedecimus inter gregorium septimum et anthonium vel gimbertum rauen. qui clemens dictus est Decimusseptimus fuit tempore pascalis scdi. Decimunoctauus inter gelasium secundum et burdinum hispanum. Decimnonus inter innocentium secundum et petrum leonis. Vicesimus inter alexandrum tertium et quartum scismaticos. Vicesimusprimus fuit tempore ludouici de bauaria qui contra iohannem papam suscepit coronam imperij. Vicesimussecundus est presens scisma quod peius est et magis induratum quolibet precedente: nullumque tam diu pgenerasse legitur.

De magno ecclesie scismate Capitulum. lix.



Sed mirandum stupendumque nimis est quod ad huius exterminationem scismaticis sepe et multum multifarie multisque modis laboratum est et tandem licet tarde propter hoc celebratum in ciuitate pisana solene concilium generale: nec tamen adhuc istud monstrum extirpari voluit. Quapropter iterum decretum hoc anno sacrum concilium congregandum in ciuitate constancien. prouincie maguntine. ubi rex romanorum: et vngarie rex promissit interesse. Et nihilominus secundum aliquos astronomos prenosticatum est ex figura celi anni presentis quod retrogradatio iouis in principio anni in prima domo significat destructionem religionis: et pacem in ecclesia adhuc non firmari. Sed deus est ille vere sapiens qui solus dominatur astris: cuius singulari auxilio huic malo conueniens poterit adhiberi remedium alioquin formidandum est ne istud sit illud magnum scisma quod esse debet preambulamentum aduentus antexpi: de quo multa scripserunt sancta Hildegardis et venerabilis abbas Joachum et quidam alij qui futura mala ecclesie quasi propheticè preuiderunt: de quo scismate ipse apostolus Paulus ubi de aduentu antexpi loquitur ante prophetasse videtur: dicens illum non esse venturum nisi venerit discessio primum etc. Quod exponunt sapientes de discessione id est scismatica diuisione vel subtractione obedientie romane ecclesie seu romani imperij: sed de his ista sufficiant.

De octaua coniunctione maxima Capitulum. lx.



Aim vero de octaua coniunctione maxima loquamur quam futuram esse diximus: si deus voluerit anno ab inicio mdi. 7040 a diluuiio. 4798. a xpi in carnatione. 1693. vel circiter. Et post illam erit complementum. 10. reuolutionum saturnalium anno xpi. 1789. et hoc erit post dictam coniunctionem per annos. 97 vel prope: et inter dictam coniunctionem et illud complementum dictarum. 10. reuolutionum erit status octauae spere circiter per annos. 25. quod sic patet: quia status octauae spere erit anno. 444. post situm augium que secundum tabulas astronomicas sunt adequate ad annum xpi. 1320. perfectum. Et ideo anno xpi. 1764. quibus annis si addas. 25. sunt anni. 1789. quos prediximus?

Unde iterū patet q̄ ab hoc anno xpi. 14. 14. vsq; ad statū octaue spere erunt āni
 253. p̄fecti. His itaq; p̄sup̄p̄tis dicim⁹ q̄ si mundus vsq; ad illa tpa durauerit
 qđ solus deus nouit: inulte tunc et magne et mirabiles alterationes mundi et
 mutationes future sunt: r̄ maxime circa leges r̄ sectas: nam cū predicta coniu-
 ctione r̄ illis reuolutionib⁹ saturni ad B̄ concurreret reuolutio seu reuerfio supe-
 rioris orbis id est octaue spere p̄ quā r̄ p̄ alia p̄missa cognoscit̄ sectarū mutatio
 vt in p̄ncipio huius tractatus notatū est. Et plenius notauit Albunafar libro
 de magnis coniuunctionibus tractatu. ij. differentia vltima circa finem.

De aduentu antixpi r̄ eius secta Capitulum. lxi.



Unde ex his probab̄ iliter concluditur q̄ forte circa illa tpa veniet
 antexps cū lege sua v̄l secta damnabili que maxime aduersa erit
 r̄ contraria legi xpi: nam licet de aduentu sui determinato tpe vel
 momento h̄ri non possit humanitus certitudo: sicut alibi decla-
 rauim⁹: tñ indeterminate loq̄ndo qđ circa illa tpa ventur⁹ sit: pōt

h̄ri probabilis c̄iectura r̄ verisim̄is suspitio per astronomica iudicia. Lum enim
 dictum sit fm̄ astronomos circa illa tpa fieri mutationē sectarū: r̄ fm̄ eos post
 machometū erit aliqs potens qui leges sedam r̄ magicā c̄stituet. Ideo verisim̄i
 pb̄abilitate credi pōt qđ p̄ sectā machometi nulla secta veniet nisi lex antixpi

De sex sectis p̄ncipalibus Capitulum. lxij.



Am̄ sicut notauim⁹ in tractatu de legibus r̄ sectis fm̄ astronomos:
 sex secte p̄ncipales distinguunt̄ ex c̄iunctione r̄ applicatione iouis
 ad alios sex planetas: quia si c̄iungatur iupiter satno de sectis fiḡt
 iudaicā: si marti fiḡt super leges caldaicā que docet adorare ignem
 cuius natē mars est. si aut̄ soli fiḡtur lex egiptiaca que colit militiaz
 celi cuius p̄nceps est sol. si veneri fiḡre d̄r super leges sarracenoꝝ que tota est
 venerea. si vero iupiter c̄iungat̄ mercurio tunc est lex mercurial: r̄ hanc quidā
 dicunt esse xp̄ianoꝝ. Alij aut̄ dicunt xp̄ianam legem esse solis. Si aut̄ c̄iungat̄
 iupiter lune tunc erit vltima quā attribuunt antixpo. Utrum aut̄ ista solidam
 veritatē c̄tineant non est p̄ntis opis discutere: sed tñ ista p̄ncipalr̄ fundantur
 in dictis Albumafar libro de magnis c̄iunctionibus d̄ra q̄rta tractat⁹ p̄mi: in
 quo tractatu q̄tuor sunt d̄re in quib⁹ p̄ncipalr̄ docet qualr̄ aspicitur ex parte
 coniuccionū apparitio p̄phetarū r̄ eozū qui p̄phetisānt̄ successorūq; eozum.
 huius aut̄ tanti astronomi doctrinā possent in hac materia reddere suspectaz
 ea que scribit eodē libro d̄ra vltia tractat⁹. xxj. vbi ipse qui erat de secta macho-
 meti dicit moraz durationis huius esse. 584. anoꝝ vltra qđ tpus eam satis diu
 durasse cognoscim⁹. Et adhuc manifestius errasse videt̄: quia dicit morā legis
 romanoꝝ id est xp̄ianoꝝ esse. 1460. aunoꝝ qui sunt maximi anni solis vltra
 quod tempus iam tunc multo amplius durauerat.

De octo p̄ambulibus aduentus antixpi Capitulum. lxiiij.



Ed quia de aduentu antixpi sum⁹ locuti. Sciendū q³ methodi⁹
martir de quo in libro illustrium virozum meminit Hieronimus
de p^{ri}ncipio z consumatione seculi multa scripsit que diuina reue-
latione accepisse dicitur: inter que aliqua cōmemorat que erunt
p^{ri}ambula aduent⁹ antixpi Quoz p^{ri}mu⁹ est discessio als dissensio
de qua in sc^{da} ad Thessa^{lonice}ū. ep^{la} dicit Paul⁹. Nisi venerit
discessio p^{ri}mu⁹ rē. sed de hac iam breuiter aliquid tetigimus. Secundum p^{re}-
ambulum quod postq³ absorpta fuerint plurima regna que aduersus regnum
romanoz confuserant: consurgent pro illis aduersus romanū imperium filij
israhel: filij agar: de quibus Daniel predixit. Et hoc erit in septimo millenario
annoz mundi eo q³ appropinquabit consumatio seculi: z non erit longitudo
amplius t^{em}p^{or}is. Hic tū attende q³ sicut dicit hystoria scolastica Methodius post
200. annos ab adam c^{yl}ades .i. etates seculi per millenaria annoz annotauit
Tercium p^{re}ambulū est q³ terrā p^{ro}missionis propter pctā inhabitantiū in ea
obtinēbūt filij israhel. .i. sarraceni q³ deberet esse terra xpianoz: z hec eueniet
propter iniquitates varias: specialiter propter peccata sodomie: multa q³ mala
enumerat que super diuersis regnis z regionib⁹ ventura predixit. z ad hoc ap-
plicat illud apli. Nisi venerit discessio p^{ri}mu⁹ rē. dicens q³ discessio est disciplina
vel correctio qua corripient vniuersi habitatores t^{er}re: de qua diffuse p^{ro}segitur
Quartū p^{re}ambulū est qd in predicto t^{em}p^{or}e discessionis. .i. discipline z correctiois
minuetur spiritus perfectoz: z multi abnegabunt veram fidem: etiam sine aliq³
vi tormenti aut flagelli: z associabunt transgressorib⁹: sicut de his predixit apls
Et hec oia fient vt per tribulationes probentur z manifestentur electi. Quintū
p^{re}ambulū est q³ post tribulationes que fiet a filiis israhel ipsi iocundantes in
victorijs eoz gloriantesq³: quia desolauerunt perfidā z romanā c^{yl}iciaz quoq³
z s^{ir}iam capadociā z ysauriam: africam quoq³ vel sc^{yl}iciam z eos qui inhabitāt
proxi^{me} romaz z insulas: z blasphemantes dicent. Nequa q³ habebunt xpiani
ereptionē de manibus n^{ost}ris. Tunc subito exurget super eos tribulatio: z exiliet
rex grecoz siue romanoz in furore magno a mari ethiopie super p^{ro}missionis
terram habitantes. Et erit rex romanoz imponens iugū super eos septies t^{em}p^{or}is
quantum erat iugum eorum super terras. Sextum p^{re}ambulum erit q³ postq³
indignatio z furor regis romanoz exarserit super eos qui abnegauerunt xpm
erit pax z tranquillitas super terras: qualis nondum est facta: sed neq³ fiet silis
vlla eo q³ nouissima est z in fine seculoz: z hec est illa quam apostolus exposuit
quia cum dixerint pax z securitas: tūc eis superueniet subitus interitus: de qua
etiam xps loquitur in euangelio. Sicut in diebus noe rē. ita erit z i nouissimo
die. Septimū p^{re}ambulū erit post illam pacē tunc reserabunt porte aquilonis
z egredientur virtutes gentium illarū quas cōclufit intus alexander. z c^octies
ois terra a conspectu eoz: z varijs crudelitibus corrumpet: z cōtaminabitur

ab eis. Post ebdomadā vero t̄pis q̄n cōprehenderit ciuitatē Zoppem: mit-
tet dñs vñtum ex principibus milicie sue: z percutiet eos in vno momento t̄pis
Octauū p̄ambulū erit q̄ postea descendet rex romanorū z morabit̄ ī īrlm septi-
mana t̄pis z dimidia q̄d est. 10. annis z dimidio: z tūc appebit filio p̄ditionis.

De antixpi ortu z fine z cōsumatione seculi.



Hic aut̄ antixps p̄ditionis filius: vt ibidem Methodius subdit
nascef̄ in Lozofani: z nutrit̄ in beihayda: z regnabit in caphar
naum. Cum vero apparuerit antixps. ascendet rex romanorum
ad locū vbi pro nobis xps mortē sustinuit: z tollet coronā de ca-
pite suo: z ponet eam super crucem: z tradet regnū xpianorū deo
patri. Et cum exaltabit̄ crux in celum sursum: z tradet continuo sp̄m
suum rex romanorū. Et tunc destruet̄ omnis principatus z potestas: vt mansse-
stius appareat filius p̄ditionis. Erit aut̄ hic de tribu dan fm̄ prophetiaz iacob
patriarche sicut z iudas traditor dñi de eadem tribu fuit. Faciet aut̄ ille fan-
tastica z mendacia signa z prodigia multa super terram. Et is seducet (si fieri
pōt) etiā electos: sicut dñs explicauit. Ingrediet̄ hic ad iherosolimā: z sedebit
in templo dei sicut deus cum sit homo carnalis. Lūq; multiplicata fuerit tribu-
latio dierum. non finet diuinitas filiū p̄ditionis aspicere perditionem generis
humani: sed mittet famulos suos Helyam z Enoch ad arguendū inimicum
z ostendendū eum mendacem in conspectu omniū gentium: quos in furore z
ira interficiet. Tunc apparebit signū aduentus filij hominis z veniet in nubi-
bus celi cum gloria. Et interficiet eū dñs spiritu oris sui fm̄ expositionē apo-
stolicā. Tunc fulgebūt iusti sicut stelle. Impij aut̄ projicient̄ in infernū. A quo
nos eripiat: qui est benedictus deus in secula seculorū. Amen.

Explicit tractatus de cōcordia astronomice veritatis z narrationis historice
a dño Petro cardinali Lameraceñ. completus in ciuitate Basiliē. anno xpi
1414: mensis Maij die decima.

Incipit elucidariū astronomice cōcordie cū theologica z historica veritate.



Ibi diligētius pscrutanti astronomoz dicta clari⁹ innotuit veritas sup aliquib⁹ que scripsi i tractatu pmo de cōcordia theologie z astronomie ac etiā i tractatu secūdo quē illi sup addidi de cōcordantia astronomice veritatis z narrationis historie. Et ideo ad illoz declaratiōē hūc terciū tractatū quē elucidarium astronomice cōcordie cū theologica z historica veritate in titulo illis cōiungere dignū duxi tāq³ necessariū ad pfectū eoz complementū. Nec verebor in re taz ardua fateri me ibi aliqua minus pfecte minusq³ cōplete scripsisse q̄ hic op⁹ est elucidare pfectū z cōpleti⁹ explicare. Nā sile inuenio viris peritissimis cōtigisse

Multi siqdē magni astronomi multa de tēperie aeris z de his que eueniūt in mūdo scripserūt sed in suis libris semp aliqua omittūt. Ptholome⁹ enī in quadripartito multa scribit vtilia s; docet regulas generales pnosticādi p eclipses luminariū deinde pnosticādi primo p quartas anni z postea p cōiunctiones z oppositiones luminariū z deinde p eoz quadraturas sed de cōiunctionib⁹ magnis videlz triū supiorū planetarū z de reuolutionib⁹ annoz mūdi nihil determinat Albumasar i maiori introductorio multas dicit regulas notabiles eas tñ nō ponit in ordine z lz de cōiunctionib⁹ magnis ptractet de eclipsib⁹ tñ luminariū nō multū loquit nec eoz iudicia manifestat. Alkindi⁹ vero inf oēs rōnabiliter pcedit nihil tñ loquit de cōiunctionib⁹ magnis nec de eclipsib⁹. Messahala tñ quasi totaliter de magnis effectib⁹ ptractat. Sed dorotheus z aomar z sergi⁹ paucas regulas sed notabiles ponūt: de eclipsib⁹ vero z magnis cōiunctionib⁹ nihil dicūt. Linconiciē etiā z alij moderni fm dignitates planetarum essentielles z accidētales solū de aeris mutatione iudicāt. Et sic discurrēdo p oēs nullus de tēperie aeris sufficiēnt loquit. Quid ergo mirū si min⁹ mihi perito illud accidit cui⁹ sile taz peritis astronomis euenisse cognoscit sed hec hactenus de plogo. Itā ad tractatū accedo q quadragita capitula cōtinebit.

Primū capitulū de generalis diluuij psignatione.

Secundū de natiuitatis xpi figuratiōe.

Terciū de magni anni declaratione.

Quartū de annoz fridaricoz distinctione.

Quintū de etatum mundi breui recapitulatione.

Sextum de annoz mundi varia numeratione.

Septimū de causis error in annoz mundi computatione.

- Octauū de cuiusdam opinionis reprobatione.
- Nonum de triū planetarū superiorū varia consiunctione.
- Decimū de plurimū magnarū cōiunctionū annotatione.
- Undecimū de quarundā aliarū magnarū coniunctionū spāli designatione.
- Duodecimū de quarundā maximarū coniunctioōū veraz calculatiōe.
- Decimūterciū de cuiusdam obiectionis vtili solutione.
- Decimūquartū de varia mundi principij opinione.
- Decimūquintū de cōmuniōri ⁊ probabiliōri circa hoc estimatione.
- Decimūsextū de multiplici circa figuram celi prima dubitatione.
- Decimūseptimū de cuiusdā false opinionis improbatione.
- Decimūoctauū de incerta. 10. saturnaliū reuolutionū inchoatione
- Decimūnonū de magnorū orbū reuolutione.
- Vicesimū de cuiusdā opinionis impugnatione.
- Vicesimūprimū de quadā circa hec dubia questione.
- Vicesimūsecundū de magni orbis nūc currētis inuestigatione.
- Vicesimūterciū de magnorū orbū enumeratione.
- Vicesimūquartū de magnarū cōiunctionū significatione.
- Vicesimūquintū de maximarū coniunctionū ⁊ mediarū vera calculatiōe.
- Vicesimūsextū de .8. earundē cōsignatione.
- Vicesimūseptimū de triplici ante diluuiū prima cōiunctione.
- Vicesimūoctauū de prime figure celi vera descriptione.
- Vicesimūnonū de .8. cōiunctionū maximarū applicatione.
- Tricesimū de cōiunctione regni israhel ⁊ legē moysi significante.
- Tricesimūprimū de pluriū sequētū cōiunctionū annotatione.
- Tricesimūsecundū de radice sumenda pro minorū cōiunctionū inuētiōe.
- Tricesimūterciū de tabula maiorū cōiunctionū ⁊ earū enumeratione.
- Tricesimūquartū de aduētus antixpi ⁊ fine mūdi cōiectura pronosticatione.
- Tricesimūsextū de opiniōis thebith circa motū octaue spere explanatiōe.
- Tricesimūseptimū de quātitatē anni solaris inequalitate.
- Tricesimūoctauū de varia annoz solarū cōnotatiōe.
- Tricesimūnonū de multiplici mensis lunaris acceptione.
- Quadragesimū de cōfirmatione operis ⁊ autoris excusatione.

Cap. j.



Bordiar igit ab elucidatione eorū que scripsi in tractatu de cōcordia theologie ⁊ astronomie incipiēs a verbo quinto vbi dixi q̄ de theologicis pphetijs quibus astronomica iudicia possunt cōueniēt aptari aliq̄ expedit exēpla particulariū annotari vnuz de veteri aliud de nouo testamēto. Prīmū de generalis diluuij p̄signatione. Secundū de natimitatis xpi figuratiōe de quibus

hic aliqua speciali^o dicenda sunt. Sciendum est ergo circa primū q̄ sicut dicit
Aomar in fine libri sui de natiuitatibus ante iniciū annoꝝ diluuij per. 279. ar.
nos fuit coniunctio significans diluuiū. Et hoc idē asserit Albumasar primo li-
bro de cōiunctionibus magnis differentia prima nisi q̄ ipse ponit illam coniun-
ctionē significantē diluuiū ipsum p̄cessisse per. 287. annos tamē per priorē nu-
merū quasi omnes astronomi operant̄ vnde oēs fere actores in hoc cōcordāt
q̄ illa coniunctio principaliter diluuiū significans nō fuit de maximis coniun-
ctionibus que sunt in capite arietis videlicet saturni et iouis sed fuit ipsoꝝ con-
iunctio in. 14. cancri et illa p̄cessit diluuiū. 279. annis romanis cum. 248. die-
bus et. 8. horis fere. Et hec fere fuit ante xpm. 3381. annis solaribus. 200. die-
bus et. 9. horis sicut hec patent practicanti eozūdem planetarū motus fm ra-
dices doctrine Alfonsi. Unde nota q̄ de hac coniunctione heuricus de mach-
linia magnus alberti magni discipulus supra librū magnarū cōiunctionū: al-
bumasar differentia prima ita scribit Inueni per tabulas machlinien. vltimo
verificata ad annū coniunctionis significantis diluuiū. 3382. annis ante annū
incarnationis dñice. In illo enī anno inueni mutationē triplicitatis per cōiun-
ctionē iouis cum saturno circa. 5. gradū cancri in mēse iunio illius anni et hoc
iuxta motus ordinatos fm nonam speram ratione cuius etiam imago nauis
que archam Noe significare poterat in directo loci coniunctionis illius erat:
hec igit̄ coniunctio per mutationē triplicitatis ad signa aquea et precipue ad si-
gnū mundi quod est cancer cōuenienter diluuiū significare poterat et destru-
ctionē per cathaclisnū. Item idem sic ait mirabilē aut̄ modū coniunctionis
inueni in fine quidem mensis septimi. Inueni coniunctionē iouis cum satur-
no circa p̄ncipiū. 4. gra. leonis et ex hoc processerunt ambo cōtinūe quousq̄
peruenit iupiter ad. 9. gradum leonis et saturnus post ipsum in. 3. gradu et ibi
erat statio. Postea vero retrogradati sunt ambo ita q̄ in reuolutione anni se-
quentis cum sol intraret arietem per annos. 3381. ante incarnationē dñi per
retrogradationē coniuncti sunt circa finem. 28. gra. cancri et paucis diebus
post erat statio deinde vero inceperunt dirigi et sic perpendi q̄ per annū et am-
plius erant infra terminos coniunctionis. Et quid mirū si talis cōiunctio sup-
rem maximam significauit tum per duplicationē coniunctionis in signis con-
trarijs in fine cōtrarietatis et maxime talibus vt sunt leo et cancer tum etiam p-
pter imagines alias que sunt in directo finis cācri et p̄ncipij leonis vt est ima-
go nauis per quam archa Noe significat̄ et propter alia multa liquide paten-
tia intelligenti hec ille. hoc aut̄ quod ait hanc cōiunctionē fuisse per mutatio-
nem triplicitatis simpliciter loquēdo non potuit esse fm veros motus quia sic
illa non fuit prima in hac triplicitate aquea sed forte potuit esse fm motus me-
dios fm quos etiā intelligi fuisse illa coniunctio circa. 5. gra. cancri vel forte
intellexit hanc coniunctionē triplicitatis non simpliciter sed fm quid et accidē

25
taliter respectu coniunctionis circa principium 4. gra. leonis. Unde etiam patet discordantia tabularum ex differentia gradus coniunctionis que ipse ponit ad gradum qui hic ponit secundum tabulas Alfonsi. Quibus pre-suppositis manifeste patet falsitas illius opinionis quam verbo vice-simo eiusdem tractatus quasi probabilem recitavi et supra quam annos coniunctionum maximarum consignavi videlicet quod duobus annis fere ante diluuium fuit una maxima coniunctio saturni et iouis. Ad cuius confirmationem cuiusdam Arabis astronomi allegabat auctoritatem. Hoc enim esse non potuit nam coniunctio principaliter significans diluuium fuit eorum de saturni et iouis quasi in medio cancri que precessit diluuium .279. annis fere ut dictum est. Et quia fuit in medio cancri adhuc restabant .120. anni, antequam coniunctio eorum veniret ad triplicitatem eorum subsequente. Et per consequens necessario mutatio triplicitatis aquatice in igneam fuit annis .159. ante diluuium et mansit in eadem mutatione usque post diluuium .120. annis: et tunc mutavit se in triplicitatem terream. Patet ergo quod post diluuium quasi fuit in medio triplicitatis ignee: et sic nulla coniunctio circa diluuium potuit esse in principio alicuius signi ignei: et hoc utique verum est habendo respectum ad durationem triplicitatis ignee per .240. annos: et ad medios illorum planetarum motus secundum quod precessit Albumasar: sed habendo respectum ad veros eorum motus possibile est quod aliqua coniunctio ipsorum precessit diluuium sub certo numero annorum magno vel paruo etiam in signo eiusdem triplicitatis ignee vel terre sequenti vel aquatice precedenti semper tamen in propinquo. Et ista diuersitas huius respectus prouenit ex directione vel retrogradatione ipsorum duorum planetarum tempore huius coniunctionis vel circa. Scire autem que coniunctio eorum immediate precesserit diluuium non pertinet ad propositum pertractare licet ista forte naturaliter loquendo fecerit pro diluuii fortificatione. Nam hic nobis sufficit loqui de supradicta coniunctione diluuium principaliter significante. Cuius figura sequitur ascendente primo gradu Arietis secundum omnes actores.

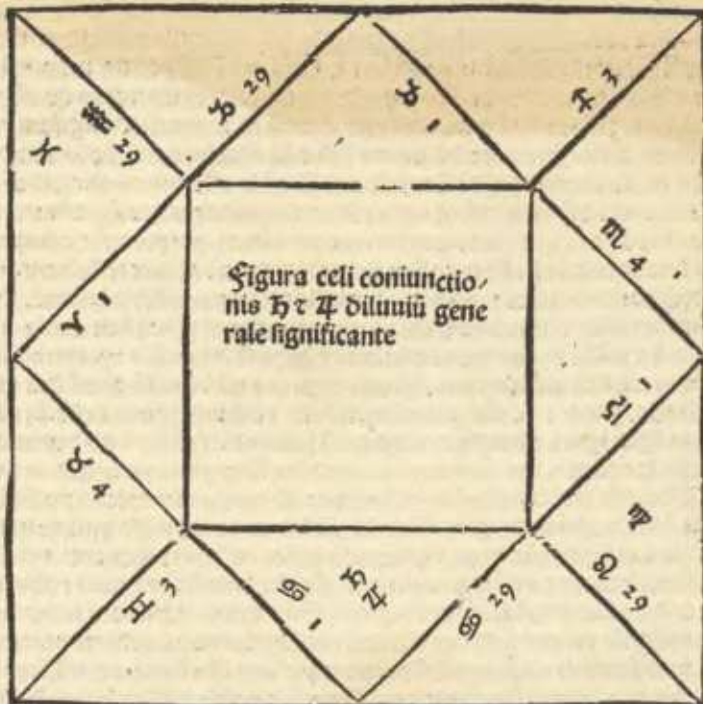
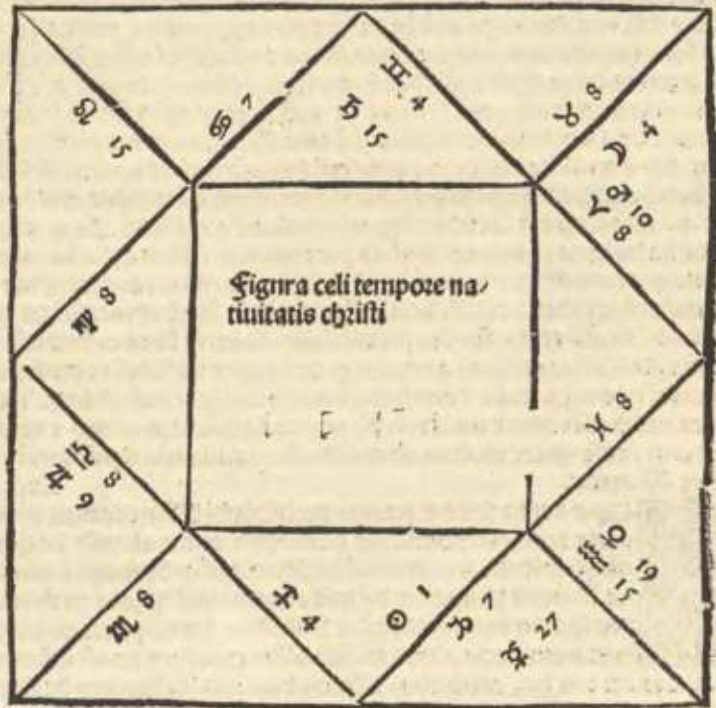


Figura sequēs est ad latitudinē .32. gra. s. hierusalem. Tamē fm aliquos ascē
 dens natiuitatis xpi fuit. 2. gra. 51 .mi. 26. secunda libze : ⁊ sic natus fuisset per
 terciā partem hore ante mediam noctem sed ponendo .8. gra. v̄rginis natus
 fuisset circiter per duas horas ante mediā noctem vt patet.

Capitulum. 2.



Arca secundum exemplum supra notatum videlicet de figura nati-
 tatis christi sciendum est quod hec figura subscripta valet in dicta nati-
 uitate ascendente. 8. gra. virginis vel circa secundum quod dicit Albu-
 masar differentia prima tractatus. 6. in capitulo de ascensionibus
 imaginum prout hoc allegat Albertus magnus unde dicit al-
 bumasar. Et ascendet in prima facie virginis puella. Et subiun-
 git Albertus. Et iam scimus quod ascendente eadem parte celi natus fuit domi-
 nus ihesus christus etc. De huius vero figure significatiōe ad astronomorum iudicia
 remitto salua tamen illa modestia atque reuerentia quam in predicto tractatu
 notavi.



Hic autē notandū est q̄ circa hanc figurā natiuitatis x̄pi z eius significationes in. 34. capitulo huius tractatus aliqua narrabunt que probabiliter videntur xp̄iane legis excellentiā z quandā theologie z astronomie consonantiā suade re: sed nec est hic pretermittendū q̄ fm aliquos circa figuram natiuitatis x̄pi Albertus magnus errauit in suo speculo: quia ut dicunt nō fuit virgo nec aliqua facies virginis in ascendente natiuitatis ihesu. Sed fuit ascendens libra vt aliorū etiam quorūdam prophetarum. Nam ascendens natiuitatis x̄pi fm aliquos fuit. 2. gra. 51. mi. 26. secunda libze. Et sic natus fuisset quasi per terciā partem hore ante mediā noctem sed ponēdo ascendens. 8. gra. virginis natus fuisset circiter per duas horas ante mediū noctis. Tamen virgo fuit in ascendente coniunctionis significantis natiuitatē x̄pi q̄ p̄cessit forte p. 6. annos vel circiter cuius precisam calculationē peritioribus relinquo. Superaddit tñ Albumasar in suo maiori introductorio tractatu. 6. differentia prima in capitulo de ascensionibus imaginū que ascendunt cum virgine. Ascendit in prima facie illius scilz virginis virgo pulchra z honesta atq; munda proluxi capilli z pulchra facie habens in manu sua duas spicas z ipsa fedet super sedem strātā z nutrit puerum dans ei ad comedēdū consistēs in loco qui vocat abrie z vocat ipsum puerū quedam gens ihesum. Et ascēdit cum ea vir sedēs super ipas sedem: z ascēdit cum ea stella virginis. Et dicit Albertus in suo speculo. Jam scimus q̄ sub ascendēte eiusdem partis celi scilicet virginis natus fuit dñs noster ihesus x̄ps: cū hoc q̄ equatio motus octauæ sperę in tempore eius dez fuit 8. gra. 2. 30. minutoz z. 2. secūdoz fm calculationē certissimā. Et q̄ ipsa erat tūc minuēda de locis planetarū inuētis per canones. Non quia subiaceret stellarū motui aut earū iudicio natorū desideratissimus qui creauerat ipsas stellas: sed quia cū extēderet celum sicut pellem formās libzū vniuersitatis noluit litteris eius dē deesse ex eis que fm pronidētiam suam in libro eternitatis sunt scripta etiā illud elōgantissimū a natura q̄ de virgine nasceret vt profecto per hoc innueret homo carnalis z verus qui non naturaliter nascebatur. Non q̄ celi figura causa esset quare nasceret: sed potius significatio immo z veriorius ipse erat causa quare modus admirāde sue natiuitatis significaret per celum: z hec Albertus.

Cap. 3.



L'per verbo sexto tractatus predicti vbi distinctionem posui de varia anni acceptione hic de magno anno aliquid declarabo quod ibidem pretermisi. Notādum igit q̄ de magno anno varie fuerunt opiniones de ipso enim loquit̄ Plato in thimo libro secūdo super quo scribit Calcidius sed nō ponit quantitates huius temporis. Quidam autē aliis expositor ponit illū continere. 15000. annoz z in hoc concordat Macrobius: sed Johannes de sacrobusto in compoto suo dicit q̄ magnus annus est spacium temporis in quo oēs

planete simul cum stellis fixis vniuersis ad loca que in prima origine mundi te-
 nuerunt reuertuntur: de quo Iosephus vbi loquitur de longenitate antiquoz
 ponit q̄ in .60000. annorum circulo magnus annus completur: sed premisa
 opinio de .15000. annozū cōmuniō est: vnde versus. Milia ter quinq̄ mund⁹
 completari annos. Ut plato testatur magnum quos nuncupat annum: huic
 tñ vulgari opinioni non est fides adhibenda: naz vt dicunt experti astronomi
 stelle ideo fixe dicuntur in celo: quia motus earum vix comprehenditur: de hoc
 motu stellarum fixarum: ⁊ de huius magni anni quantitate vide plenius infra
 ca. 36. in figura motus octaue spere post finem huius tractatus. Centum enim
 annoz curricula perlabuntur dum tantuz. 1. gradū pertranseunt cum q̄dlibet
 signum. 30. gradus contineat. Et cum constet. 12. esse signa sequitur stellas in
 36000. annorum cursum suum perficere. et hic est magnus ānus philosophoz
 de quo Plato ⁊ Aristotiles ac alij loquuntur: sed an talis sit futurus incertum
 est sm fidem catholicorum.

Capitulum. 4.



Super verbo septimo vbi pro confirmatiōe opinionis sm Augu-
 stinum de longenitate antiquorum dixi de annis fridarici sm
 Alkabicium: hic describam eorundem annozū tabulam sm Al-
 bumasar septimo libro maioris introductorij differētia octauz.

Planete. Anni fridarici. Anni maximi. Anni maiores. Anni medij. Anni minores

Sol	10	1461	120	39 d	19
Luna	9	520	108	39 d	25
Saturnus	11	465	57	43 d	30
Jupiter	12	427	79	45 d	12
Mars	7	284	66	40 d	15
Venus	8	1151	82	42	8
Mercurius	13	480	76	48	20
Caput	3	0	0	0	0
Cauda	2	0	0	0	0

Hic autem notandum est q̄ sicut quidam dixerunt quantitas temporis vite
 erit sm quantitate annorum dictorum a planetis significantibus ānos vite.
 Et sunt illi anni eorum maximi anni. Insuper sm aliquos vita hominis vltra
 80. annū est cōmuniter quasi mors: propter hoc vt dicūt q̄ circa hunc terminū
 anni iouiales deficiunt videlicet āni iouis maiores qui sunt .79. Vnde iupiter
 est planeta humanus adeo beniuolus ⁊ vitalis vt de eo dicat Iulius fermicus
 q̄ homines essent immortales si nunq̄ in genituris hominis iouis benignitas
 vinceretur a malozum potestate scilicet a saturno ⁊ marte.

Capitulum. 5.



Uper verbo nono vbi dixi de etatū mundi distincōe hic breuēz earum recapitulatiōez subiyciam. Dico ergo q̄ cum prima etas incepit ab adam vsq; ad diluuium de hac est maior discordātia. nam Aug^o. xv. de ciui. dei ca. ij. dicit q̄ in hac computantur āni 2262. fm codices nostros: sed fm. 70. interpres cum quibus concordant Eusebius et Beda in libro de temporibus ac alij omnes cōmuniter: hec prima etas continet annos. 2242. sed fm Hieronimū hec etas non plene t̄inet. 2000. sed Albumasar dicit q̄ inter creationem ade et diluuiū fuerunt anni. 2226. mensis vnus dies. 13. hore. 4. In hac aut materia hebrei a 70. interpretibus discordant vt patebit: sed magis a Iosepho: quia ipse primo antiquitatū ca. iij. ponit q̄ pluuia diluuij incepit: 27. die aprilis: et vsq; ad hanc diem ab adam fuerunt anni. 2656. quod quidem tempus vt ait idem in sacris libris conscriptum multa integritate significatum est: sed fm hebreos hec etas solum continet annos. 1656. Et hanc discordiam quidam nituntur recordare per hoc q̄ de vno annorum nostrorum Ioseph^o fecit duos: et sic superfluit ille millenarius superadditus hebraice veritati. Unde cōmemorant Iosephus et Beda q̄ antiquorū vita tam diurna apud modernos est inopinabilis nisi per viam istam sc̄z q̄ vnus annus computetur pro duob^o vel pro quatuor: sed huic dicto trariatur Aug^o vt in tractatu predicto declarau. Secunda etas t̄inet fm Iosephum et Hieronimū et hebreos ānos. 292. fm vero. 70. et Aug^o. 1072. fm Bedam et Marianum. 522. fm Eusebium. 942. et Eusebius et sui sequaces computant fm annos solares: sed. 70. fm annos lunares quibus etiam vtunt hebrei. Tercia etas ab ortu abrahe vsq; ad regez dauid habuit ānos. 942. per generationes. 14. fm vtranz editionem: et hoc idem dicit Rabanus. Quarta etas fm hebreos t̄inet annos. 473. menses. 6. dies. 10. vt dicit ibidē Raban^o sed fm aliquos continet. 474. integros: et in hoc recordat Beda: et hec etas fuit a principio regni dauid vsq; ad transmigratiōez babilonis. Quinta etas fuit a dicta transmigratiōe vsq; ad natiuitatez christi: hoc est vt quidam dicunt a marcij ante combustionem templi in autumnno factam vsq; ad kal' aprilis vel marcij: vnde hebrei incipiunt annuz: et continet hec etas fm Rabanum ānos 569. sed fm verissimam traditionem vt quidam dicunt sunt anni. 591. Sexta etas incipit a xpi natiuitate qui fm magistrum hystoriarum natus est in nocte dominice diei anno ab vrbe condita. 752. octauo kal' ianuarij. Et ea die qua dixit. Fiat lux: visitauit nos oriens ex alto. Quidam autem considerationem habentes ad quatuor etates hominis et ad quatuor signa principalia que distinguunt quatuor quartas zodiaci: iuxta hoc dixerunt quatuor mundi tempora vel etates videlicet vt patet infra capitulo. xxxiiij.

Capitulum. 6.



Super verbo. 10. et duobus sequentibus: et super finali conclusionem
 preallegati tractatus addam hic breuiem recollectiones variarum
 opinionum de annis ab origine mundi usque ad natiuitatem christi
 Sciendum est igitur quod iuxta hebraicam veritatem a mundi creatione
 usque ad natiuitatem christi fuerunt anni. 3971. et finem hystoriarum
 usque ad annum tyberij. 15. quo christus fuerat baptisatus computantur
 ab adam secundum computationes hebraicam anni. 4000. et in hoc concordat Beda sequens
 Eusebium: annotando quod. 16. anno tyberij fuerat principium. 81. iubilei secundum hebreos
 Ex quibus patet quod a natiuitate christi usque ad. 15. tyberij fuerunt. 29. anni completi:
 tamen sicut dicit Bacon in epistola ad clementem papam secundum hebraicam veritatem ut Beda
 recitat fuerunt anni ab adam usque ad christum. 3952. et iste numerus examinatus discurrendo
 per omnes etates secundum hebraicam veritatem: sed hanc hebreorum computationem
 non sequuntur plurimi sicut. 70. interpretes Josephus Eusebius Orosius Ysidorus
 Beda et alij multi sicut diffuse in dicto tractatu dedaravi qui omnes maiorem
 annorum numerum posuerunt: licet inter eos sit discrepantia que maxime puenit
 ex varia computatione prime etatis de qua iam dictum est. Et licet quidam dicant
 quod computatio hebreorum qui posuerunt usque ad diluuium annos. 1656. in quibus
 87. cicli et. 3. anni magis sit sequenda: tamen Augustinus videtur sentire quod. 70. verius compu-
 tauerunt ut patet. xv. de ciui. dei ca. xj. unde maior pars autorum illos insequendo
 computat. 2242. annos usque ad diluuium ut Ysidorus Eusebius Beda et plures
 alij: et Augustinus ab isto numero non multum variat qui ponit. 2262. nec multum discor-
 dat Albumasar qui dicit libro. j. de magnis coniunctionibus differentia. j. quod iam
 narrauit Helenus vel Bemenus et alij extra eum quod inter creationem ad eam et noctem
 diei veneris qua fuit diluuium fuerunt anni. 2224. vel. 2226. mensis vnus dies
 13. hore. 4. idem Albumasar eodem libro in fine tractatus quarti refert quod indi-
 plura annorum milia estimauerunt. Ex primis probabiliter concluditur quod omnes
 opiniones de annis mundi usque ad christum reijciende sunt que non se extendunt ad
 5000. annorum: et recipiendi sunt numeri annorum quos ponunt Eusebius et Beda
 et eorum sequaces usque. 5 199. et. 5 196. secundum. 70. prout dicit magister hystoriarum: vel
 5330. ut dicit Odmithon: sicut. 52 10. secundum Ysidorum sicut quidam allegant: et. 5500.
 secundum grecos ut aliqui dicunt et. 5530. secundum quosdam codices et. 5326. anni. 3. dies
 16. hore. 30. minuta secundum Albumasar et Alfonso sequendo vnaque calculationem
 vel. 5328. anni dies. 6. hore. 8. minuta. 30. sequendo aliam calculationem sup-
 ponendo scilicet quod coniunctio significans diluuium precessit ipsum per. 279. annos
 ut dicit Aomar quem sequuntur alij astronomi preter Albumasar ut predictum
 est. Item si addant illi anni quos ponit Augustinus ab adam usque ad diluuium videlicet
 2263: annis positus ab Alfonso a diluuiio usque ad christum videlicet. 3 101. cum diebus
 3 18. fient anni. 5363. et dies. 378. Isti ergo sunt numeri qui excedunt. 5000.
 annorum: et tamen inter illos est magna discordia: unde verisimile est quod ille numerus

quem ponunt Eusebius et Orosius et alij sequentes eos multum accedunt veritati videlicet. 5 199. et 70. non discrepant ab eo numero nisi quod ponunt. 3. annos minus et in dicto numero Eusebij concordant Orosius Beda Marcus Martinus et Sildas in cronicis suis: quorum concordantia magnum dat argumentum quod iste numerus multum appropinquat veritati: sed astronomi qui precisius calculant tempora ab isto numero aliquantulum discordant: nam secundum Albumasar et Alfonsum ponunt duo numeri superscripti iuxta duplicem calculatorem qui non discordant nisi in 10. diebus. Et sunt anni integri absque fractionibus. 5 328. ut supra patet et isti numero etiam satis prope concordat ille numerus qui colligitur ab ipsis. 70. et ab Alfonso videlicet. 5 343. et dies. 3 18. et similiter concordant multum cum numeris positis ab astronomis: numerus collectus ab Augustino et Alfonso: videlicet. 5 363. et dies. 3 18. et maxime concordat multum cum numeris astronomorum numerus ille quem assignant secundum opinionem. 70. interpretum videlicet. 5 330. et ille numerus examinatur per omnes etates: et ideo concluditur quod isti numeri ultimo positi sunt seruandi inter omnes alios et alij sunt reiiciendi. Utrum autem aliquis istorum sit precisus incertum est: verisimilius tamen videtur quod illi numeri ab astronomis collecti multum inuitantur precisioni. Quibus autem plus dubium relinquitur: nec hoc aliis scire potest ut dicit quidam doctor nisi ei fuerit inspiratum et hoc causa est magni erroris in astronomia: quia propter hoc ut idem ait quasi impossibile est scire in quo orbe magno sumus a mundi creatione quod tamen scire valde necessarium est ad astronomorum iudicia ut postea tangeat. Nec ista incertitudo annorum mundi solum est causa erroris in astronomia: sed etiam scandali in theologia ut in dicto tractatu notaui. Utrum autem de hoc naturaliter homini possit certitudo per viam quam ibi tetigi dubium reputaui: de qua re magis inferius apparebit.

Capitulum. 7.



occasione tante varietatis opinionum predictarum in computando annos mundi quidam assignauerunt. 10. errores seu causas quare plures errauerunt in calculatione temporum. Primo quia quantitate anni diuersi diuersimode sumpserunt nec vera anni quantitate vsi sunt: et de hoc Augustinus. xij. de ci. dei ca. xij. et Solinus circa principium libri sui sicut alibi declarauit. et specialiter de hoc dixi in tractatu predicto verbo. 6. et duobus sequentibus. Secundo quia supposito quod omnes quantitatem qua vsitur ecclesia posuissent adhuc non bene precise processissent. nam illa non est precisa ut declarauit in tractatu de correctione kalendarij. Et licet hic error sit modicus et parum fecerit ad propositum quantum ad annos integros tamen bene fecit quantum ad dies et dierum fractiones. Tertius error quia diuersimode incipiunt annus: ideo non est mirum si in computatione annorum non concordarunt. Quartus quia multi cum acciderunt fractiones annorum eas computauerunt pro anno integro sicut. 70. frequenter fecerunt.

Quintus error quia quidam p̄termiserunt aliquas generationes ⁊ in aliquib⁹
 p̄termiserunt plures ānos: ⁊ in prima etate due generationes caynā: ⁊ in illa
 ⁊ alijs etatibus plures annos omiserunt vt ostendunt quidā autores. Sextus
 quia āni in sacra scriptura ab aliquib⁹ magis erant inistici ⁊ enigmatici q̄ veri
 anni sicut de. 6000. annoꝝ Methodij qui potius habent significare. 6. etates
 q̄ numerum annozum. Et ponunt eam aliqui ad exemplum qđ non multum
 mihi videtur ad propositum pertinere videlicet de. 7. eb domadibus Danielis
 abbreviatis que sunt. 490. anni lunares computati a secundo āno artaxerxis
 regis qñ permissum est templum reedificari vsq; ad passionem. Septim⁹ error
 fuit quia quidam noluerunt credere qđ antiqui ante diluuium vixerint per tot
 annos sicut in sacra scriptura continet: ideo auferebāt. 1000. annos de prima
 etate quos Iosephus posuit supra tacum est. Octau⁹ quia tpe diluuij nō
 remanserunt nisi. 8. aie de genere humano: vnde illi non multū tunc aduertēt
 ad annos qui p̄cesserunt ab origine mundi: q̄re difficile est annos ante diluuiū
 precise calculare. Nonus fuit quia quidam nihil penitus dixerunt de tempore
 durationis diluuij qđ vnum anuum integrum continebat quem illi obmiserūt
 Unde hebrei aliqui ponunt qđ annus diluuij fuit. 1657. alij qđ fuit. 1656. ⁊ per
 consequens fin eos fuit annus. 3988. reuolutionis mundi. Et ista differentia
 potest concordari qđ minor numerus sit annus diluuij inchoantis: maior vero
 annus diluuij finientis. Aliqui autez in ceperunt secundam etatem a p̄ncipio
 diluuij: aliqui vero a fine. Decimus error fuit quia sol in tēpore iosue sterit per
 spacium vnus diei: ⁊ similiter in tempore ezechie per spacium. 10. horarum de
 quibus non cōmemorat aliquis in calculatione temporum.



Circa premissa occurrit quedam opinio merito reprobanda: nā
 illi qui vt predictū est auferūt a prima etate mundi. 1000. annos
 de numero iosephi vt eum r̄cordent cū hebreis pro sua opinioe:
 hanc precipue allegant causam: quia vt dicunt prima habitatio
 hominum fuit sub equinoxiali circulo vel prope tanq̄ sub loco
 temperatissimo reddente terram fertilissimaz vbi duo sunt yma
 solsticia ⁊ duo alta: ideo hñt duas estates ⁊ duas hyemes q̄re de vno nostrorū
 annozum fecerunt duos: ⁊ sic ille millenarius iosephi in prima etate superfluit
 Sed ista ratio potest rationabiliter improbari: naz dicitur Gen. iij. qđ misit de⁹
 adam de paradiso voluptatis vt operaretur terraz de qua assumptus est. i. Fin
 magistrum hystoziarum in agro damasceno de quo sumptus fuerat: et in quo
 caym fratrem suum abel occiderat: et iuxta quem adam et enā sepulti sunt in
 spelunca duplici. Hic vero ager est in valle mambre iuxta ebron ad orientez sic
 dicitur a damasco scruo abrahe: sicut scribunt cosmographi. Unde non est ille
 ager prope ciuitatem illam magnam damascum qui caput est sirie: sed ab illo
 loco distat fere per. 5. dietas. Constat autē qđ ebron versus septentrionē circiter

per .4. miliaria distat a bethleem que .6. miliarib⁹ fere in austrū a iherosolimis
 In dorso situata est: vnde patet q^d ebron non distat a iherusalē per duas dietas
 Sic ergo prima habitatio hominum cepit circa ebron bethleem z iherusalem:
 z cōtinue plus z plus processit versus septentrionem: sed ex tabulis azarchelis
 patet q^d latitudo iherusalem est. 32. graduum: z eius longitudo. 56. graduum
 Maxima vero solis eleuatio fuit anno xpi. 1345. sicut inuentum est. 23. graduū
 29. minutozū. Ergo latitudo iherusalem maior est maxima solis declinatione
 per .8. gradus z .31. minuta: et per consequens prima habitatio hominum fu. t
 circa tropicum estiuum per tantum spaciū terre quantum correspondet .8.
 gradus in celo videlicet per .453. miliaria: et hoc supponendo q^d vni gradui in
 celo correspondent in terra. 56. miliaria et due tercię vnius miliaris sicut dicit
 campanus. Ex quibus clare patet falsitas opinionis predicte. Cap. 9.



Super verbo. 13. z. 14. dicti tractatus: z super primo cap. tractat⁹
 de concordantia astronomie z narrationis hystorice: z ad confir
 mandum ea que ibi dixi de coniunctionibus trium superiorum
 planetarum: hic allegabo quedam notabilia dicta magnozū
 autorū. Notandū est igitur q^d Messahala libro suo de coniun
 ctionibus cap. ix. dicit q^d res maxime eueniunt ex coniunctione
 planetarū aliorū: et hoc sit a tarditate motus eorum. Et cuz fuerint iuncti
 omnes tres in vno termino vel facie z aspexerit eos sol significat destructiōē
 sectarū z regnoz z eorum mutationē: z res maximas fin eozū fortitudinē
 Et hec est maxima coniunctio que significat aduentus prophetarū: z destru
 ctionem quorūdam climatum: et precipue si adiuuerit aliquis planetarū
 inferiorū. Et ca. x. dicit q^d coniunctio saturni z iouis est coniunctio maior: et
 significat magnos euentus in mūdo z sectas. Et ca. ij. dicit q^d cōiunctio sarni
 z martis est coniunctio media: z significat euentus qui fiunt ex guerra z bellis
 z contrarietatibus: z cum eo concordat Albumasar libro. ij. de coniunctionib⁹
 magnis differentia octaua. Cōiunctio vero iouis z martis vt dicit Messahala
 ca. xij. est iunctio minor z significat euentus ex pluuijs z inuib⁹ z corruptione
 aeris: z etiam guerram: sed Ptolomeus z Haly in centiloquio propositione. 58
 z. 64. volunt intelligere per coniunctionem maiorem coniunctionem saturni z
 iouis in ariete: z cōiunctionez mediam coniunctionē eozū cum mutantur in
 nouā triplicitatē: z iunctiōē minozē q^m iungunt in reliquis signis. Ca. 10.



Causione premissoz z super verbo. 15. predicti tractatus z super
 ca. 57. et. 59. tractatus de concordantia astronomie z narrationis
 hystorice vbi aliqua dixi de quadaz trium superiorū iunctiōe
 z de p̄sentis scismatis duratione. Dic aliquas magnas coniun
 ctiones illam precedētes z aliquas sequentes volui breuiter an
 notare. Sciendum est igitur q^d sicut ibi dixi anno christi. 1345.

conuenerunt tres planete superiores videlicet die .21. marcij in eadem facie eiusdem signi videlicet in .19. gradu aquarij. Et preter hoc fuit eclipsio lune vniuersalis eodem tempore videlicet per .2. dies .7. horas ante coniunctionem magnam saturni et iouis que tunc apparuit in eodem mense. Et illa eclipsio cum illis coniunctionibus magnis significabat magnos effectus et durabiles sicut astronomos sicut experientia docuit. Et illa coniunctio que fuit in aquario signo fixo et hoc significauit effectus fortiores et magis vniuersales: ac plus durabiles quam alie coniunctiones que fuerunt in eadem triplicitate: et presertim magis quam ille que fuerunt in signis mobilibus vel comunibus de quibus statim dicam. fuit enim vna coniunctio predictam immediate precedens anno christi .1325. et fuerunt simul coniuncti sol iupiter et saturnus in .19. gradu geminorum. fuit etiam alia supradictam immediate subsequens in anno domini .1365. in .8. gradu scorpionis. Et fuit media eorum scilicet saturni et iouis ac solis coniunctio in libra: et ita debuisset mansisse in triplicitate aerea in qua sumus: sed propter eorum directionem peruenit coniunctio eorum ad scorpionem. Et quia istud signum semper est inimicum religioni: ideo dixerunt aliqui quod illa coniunctio valde significatiua fuit presentis scismatis. Et post anno christi .1385. coniunctio eorum immediata in geminis: et post hanc immediate sequens fuit anno .1405. .12. ianuarij in .25. gradu aquarij. Et hanc quidam reputant facere per terminationem scismatis et viuione ecclesie propter coniunctionem duorum superiorum in aquario in cuius triplicitate sumus: quia fit per hanc coniunctionem reditus ad signum triplicitatis aeree: licet immediate precedens fuerit in scorpione que pretendebat scisma: sed cum difficultate et tarditate propter signum fixum: et quia versus occidentem sunt planete: hec etiam coniunctio significabat odia principum almanorum: et hec sufficiant de illis magnis coniunctionibus que illam (que fuit anno christi .1345.) secute sunt.

Cap. .11.



Sed hic occurrunt aliquae magne coniunctiones que licet non fuerint in ariete: tamen merito debent specialiter designari: quia sub eis certe magne mutationes facte sunt et notabiles effectus quos predictae coniunctiones diu antea precesserunt. Una fuit de qua in principio huius tractatus dictum est quod signauit diluuium. Alia fuit tempore magni nabuchodonosor videlicet .16. annis romanis cum .336. diebus ante ipsius: et ante christum per .763. annos .2.281. dies et hec fuit in principio triplicitatis terre et per consequens fuit mutatio et coniunctio saturni et iouis in principio tauri Marte existente in .5. gradu arietis: hec precessit transmigrationem filiorum israel: et magnas mutationes indicauit. Alia fuit circiter per .26. annos ante natiuitatem christi et fuit in signo cancri de qua dixi in verbo quinto tractatus predicti: videtur tamen sicut aliquos quod magis notanda esset illa que fuerit ante christum fere per .6. annos in principio arietis: et hec

signauit super legem mercurialem futuram fm aliquos astronomos: hec autē
 sola posita est fm in medios motus dictorū planetarum. Cetero vero hic anotate
 dicunt a peritis astronomis fuisse diligenter verificate ⁊ adequate ex radicib⁹
 verorum motuum fm tabulas alfonsi. Alia fuit anno incarnationis xpi. 571.
 incompleto ⁊ fuit in. 5. gradu scorpionis: venere existente in. 1. gradu eiusdem
 signi: ⁊ hec fm omnes significauit sectam inachometi que sequebat postea per
 50. annos fere videlicet anno xpi. 661. fere vt plenius notauit in dicto tractatu
 de concordia astronomie ⁊ narrationis hystorice. Et in mediata eorū coniunctio
 precedens videlicet saturni ⁊ iouis fuisset circa annos xpi. 600. circa principiū
 cancri si fuissent directi: vel circa finem geminorum si fuissent retrogradi. Alia
 fuit dictorum duorum planetarum etiam notabilis coniunctio post annos xpi
 808. completos adiunctis. 193. diebus cum. 23. horis fere ⁊ fuit in. 6. gradu
 sagittarij: ⁊ etiam fuit mutatio triplicitatis aquatice in igneam ⁊ hec debuisset
 fuisse in principio sagittarij: sed propter eorum directionem processit vsq; ad. 6.
 gradum eiusdem. Sub hoc autem tempore viguit dominium francigenarum ⁊
 presertim karoli magni ⁊ suorum: ⁊ alij effectus notabiles sunt secuti. Alia fuit
 eorundem planetarū coniunctio anno xpi. 1226. in cōpleto die quarta marcij
 vel aprilis circa principium aquarij videlicet ambobus existentib⁹ in. 3. gradu
 aquarij: ⁊ fuit ibi mutatio triplicitatis terre in aream: in qua triplicitate adhuc
 ad presens sumus ⁊ erimus in eius participatione ⁊ significatiōe vsq; ad ānos
 1465. vel circa: ⁊ ibidem tunc erit coniunctio eorū: ⁊ etiam mutatio triplicitatis
 aereae in aquaticam: ⁊ quia tunc mars fuit in angulo celi in scorpione in domo
 propria multum fortis illa coniunctio habuit significare super mutationibus ⁊
 destructionibus regnorū ⁊ regum perturbationibus legum: ⁊ sub hac coniunctione
 inceperunt ordines predicatorum ⁊ minorum: et sub eodem tempore inualuit
 dominium tartarorum multaq; alia mirabilia sunt secuta.



Sed adhuc de aliquibus maximis coniunctionibus expedit verā
 calculationez subiungere. Sciendū est ergo q; sicut aliqui periti
 astronomi dicunt se veraciter calculasse ⁊ practicasse fm radices
 alfonsi post xpm. 53. annis solaribus completis cum. 91. diebus
 videlicet secunda die mensis aprilis āni. 54. incompleti fuit vna
 coniunctio saturni ⁊ iouis in capite arietis videlicet pertransitis
 vno gradu ⁊. 17. minuto signi arietis existente tunc sole in. 2. gradu ⁊ mercurio
 in. 6. gradu eiusdem signi: ⁊ hec coniunctio fm eos licet nullum habuit significatū
 super terremotibus seu diluuijs magnis propter debilitatem ⁊ casum saturni ⁊
 martis ⁊ remotionem eorū ab angulo terre ⁊ a signis tertis: tū alios maximos
 effectus durabiles ⁊ adhuc durantes signauit: et adhuc sumus in participatiōe
 ⁊ diuisione eiusdem coniunctionis ⁊ erimus per multos ānos. Et post predictam
 saturni ⁊ iouis coniunctionem fuit vt dicunt alia eorum coniunctio vera sub anno

dsii. 908. 26. marcij: 7 fuit in .9. gradu arietis: deinde post annos xpi. 1761. erit iterum vna coiunctio eorum in .16. gra. arietis. Et postea anno xpi. 2616. coniuunctio eoz vera in .25. gradu arietis: 7 iste coiunctiones no sunt simpliciter de maximis quia no sunt in principio arietis sed vt dicunt post has intermedias erit vera maxima circa principiu arietis circa annos xpi. 3469. 7 sic fm eos inf predictas duas coiunctiones veras simpliciter maximas sunt anni .3415. vel circiter. No tamē per hoc excludit quin alique fuerunt intermedie coniunctio nes vere simpliciter maxime.

Cap. 13.



Sed vero obijciat qd hec sunt contra illud qd in dictis tractatibus de cōcordia sepe allegatū est in Alkabicio 7 alijs videlz qd saturni 7 iouis coiunctio in principio arietis fit in .960. annis semel respondet qd illud 7 alia que ibi dicta sunt de temporibus vniformibus illius coiunctionis 7 aliarū sunt intelligenda de coniunctionibus medijs 7 nō de coniunctionibus veris. Nam coniunctionū verarū tempora raro sunt vniformia seu equalia. Exemplū de coiunctio ne solis 7 lune quia sicut dixi in tractatu de ciclo lunari: licet coiunctio media solis 7 lune id est reditus lune ad solem fm vtriusq; cursum mediū semper fiat in equali tempore tamē tempus lunationis vere id est temp⁹ reditus lune ad solem fm vtriusq; cursum verū raro est equale tempori lunationis equalis cū lunatio vera quād oq; maior est lunatione equali quandoq; minor. Et ita proportionabiliter in alijs coiunctionibus planetarū. Nota qd in veris coiunctionibus .5. planetarū specialē facit varietatez 7 difficultatez eoz retrogradatio 7 directio. Nam .3. superiores a sole retrogradi sunt. 4. signis 7 postea .8. signis directe vel fere. Et venus postq; transuerit solem .45. gradibus vsq; ad .48. vl circiter incipit esse retrograda. Mercurius postq; solem transuerit .23. gradibus vsq; ad .25. vel circiter fit retrogradus: sed tamen astronomi iudicant fm coiunctiones veras quia auctores volūt influētias planetarū magis habere pcessum in coiunctionibus veris q̄ in medijs. Unde fm Alkindū in effectibus magnis proueniētibus ex magnis coiunctionibus saturni 7 iouis nō debent habere respectū ad eoz motus medios sed ad veros 7 ad verā eoz coiunctionē lz Albumasar fm medios motus eoz pcesserit. Nec propterea tantus auctor i hoc oīno reprobādus est quia vt credo ipse pcessit in computationibus mutationū magnarū ad propinquū qd fieri solet cū medijs motibus 7 nō veris. Ex predictis manifeste sequit qd cū illa coiunctio triū superiorū anno .1345. de qua dictū est fuit coiunctio vera 7 nō media nō est possibile qd cū similis fiat in oibus 224. annis sicut aliqui dixerūt vt recitati verbo. 15. tractatus de cōcordia sed media coiunctio illi correspondēs sequebat eam 7 fuit circa .23. iulij eodē anno in .25. gradu aquarij vel fere. Vtrū aut inter duas tales medias coiunctiones fuerunt .224. anni vt ibi ponit nō est certum. Et cuz hoc ibi positum fuerit

f

pro exemplo nō r equirit illius exempli verificatio: quia quodcūq; certū temp⁹ signatum inter duas tales cōiunctiōes medias seu duas alias quozūlibet planetarū sufficeret ad propositū illius quod ibidē querit. Hic vero notandū est q̄ cōiunctio triū superiorū vera vel etiā media rarissime fit fm eūdē gradum ⁊ ideo non posuerūt de hoc autores regulam certam sed tamen in 40. annis vel circiter in vno signo cōiungunt saturnus ⁊ iupiter ⁊ in eodez signo vel prope inuenit mars ⁊ hoc large loquendo isti tres possunt dici cōiuncti verbi gratia. Anno. 1345. fuit vna talis cōiunctio ipsozū triū ⁊ postea anno. 1385. deinde erit alia anno. 1425. vltorius sequitur ex premissis q̄ falsa est illa opinio quā recitauit verbo. 20. eiusdem tractatus. Nec deductio ibi facta vel cōsignatio. 8. cōiunctiōnū maximarū super illa fundamenta cōtinet veritatē: sed hoc postea manifestius declarabo.

Capitū. 14.



Super. 16. ⁊ super verbo. 17. vbi narraui varias opiniones de principio anni ⁊ de loco celi sub quo fuit iniciū mundi. Hic ad illorū declarationē aliqua notāda subiungam. Sciendū est igit q̄ licet varie gentes aut nationes diuersimode inceperint annū suū: tamen nō omnes ideo posuerūt iniciū mundi vbi fecerunt iniciū anni verbi gratia: licet romani inceperint annū suum in solstitio hyemali nō tamē hoc fecerūt quia ponerent ibi fuisse iniciū mūdi: sed quia vt dicit magister hystoziarū in principio ianuarij tunc vel pauloante incipit sol nō bis apparere: licet autē hebrei incipiant annū in equinoxio vernali: nō tamen est concursus hebreorū opinio q̄ ibi mundi fuerit iniciū. Pro cuius declaratione notādum est q̄ vt quidam dicūt aliqui doctores hebrei quos cōmunitē mōderni iudei insequantur posuerūt q̄ anno dñice incarnationis. 1204. fm dionysij fuit. 22. septembris feria quarta fere vltimus dies. 266. reuolucionis a principio mūdi ⁊ illū annū primū reuolucionis prime ponūt solum fuisse in imagine exceptis. 6. diebus vltimis ideo istum annū vocāt annū vanitatis seu imaginatū. Et vltimū diem illius dicūt fuisse diem sexte ferie ⁊ ibi fuisse creatum Adam ⁊ in eadem fuisse primam cōiunctiōē mundi reale in post horas 14. Ita q̄ adam in ipso die creationis sue in vespere vidit primā nouam lunā ⁊ i sequenti sabbato ⁊ in crastino incepit. 29. prime reuolucionis, siue primi cicli lunaris. Hoc autē q̄ pro sex diebus vltimis totū vnū annū imaginant notabile est quoniā pro regula habent q̄ in computando annos quos semper a certo mense incipiunt pro vno tantū die alterius anni totū annū ponūt, in numero vt si quis regnauerit die alicuius anni sequenti anno dicat duobus annis regnasse. Isti ergo ponūt quod luna fuit creata soli cōiuncta ⁊ q̄ prima mundi creatio fuit in septembri videlz. 21. die huius mensis vbi scribimus festū sancti Mathei: sed etiam Vincentius in speculo parte prima in principio dicit q̄ arabes ⁊ egyptij incipiunt annum a septembri quia in creatione mūdi legunt arbores fructū habuisse. Alij autē ponunt mūdum incepisse in octobri. Et hoc

42
probare nititur Bacon in epistola ad clementē papam vbi loquitur de principio mūdi inducēs textum scripture Exodi. 23. et. 24. capitulo vnde concludit q̄ non est dubium quin fm ordinem temporū naturalē principium mūdi fuerit in lunatione octobris. Et hoc vt dicūt astronomi orientales egyptij greci et persi: et quasi omnes considerāt qui a patriarchis et prophetis habuerūt astronomiā. Et licet moyses cōstituerit anni principium in apriili quantum ad iuitia solēnitatū vt dicit Iosephus tamē in alijs obseruaui principium mundi et anni in octobri. Alij autē dicunt principium mundi fuisse in apriili videlicet in equinoctio vernali et hec est cōmunior opinio vt statim dicet.

Cap. 15.



Standū ergo q̄ cōmuniter astronomi docent resolvere annos ab origine mundi ab introitu solis in arietem. Et in hoc concordant antiqui astrologi vt Albumasar vt allegaui verbo. 19. tractatus predicti. Similiter Pali abenragel libro octauo capitulo. 35. dicit q̄ inuētum est in libro cronicarum mundi q̄ signum mundi est aries et planeta eius sol in ascendente eius est cancer et in piter in eo. Et concordat maior pars theologorum et compositarū q̄ mūndus fuit creatus in vernali equinoxio et vsus ecclesie tenet principium seculi tūc fuisse. Concordant in hoc Isidorus ethymologiaz Rabanus magister historiarū Seruius super georgica Vincentius in speculo historiarū: Johannes de sacrobusco linconien. et plures alij. Vnde patet quod apud ecclesiam catholicam hec opinio cōmunior est et probabilior estimat. Si vero queraur cur antiqui astrologi reuoluebant annos mundi ab introitu arietis et quare incipit signoz ibi esse voluerūt cum in circulo nullum principium esse videat. Respondet q̄ fm q̄ dicunt Iulius firmicus libro tercio in principio et Macrobius super somnio scipionis circa medium vbi agit de principio mūdi q̄ incipiens die isto qui primus omnium luxit. Inuenimus medium celi in ariete esse positum quia super medium celi in omnibus genituris possidet principatum. Et quia medius celi quasi vertex esse dicit. Et quasi mundi caput in exordio lucis apparuit. Et quia ex hoc loco totius geniture fūdamēta colligimus oportune ex hoc signo incipit oib⁹ signis datum est preserti cū maxia ps stellarū et ambo luminaria radios suos in hoc signū miserūt. Et hoc cōcordat Albumasar tercio maioris introductorij differētia gnta i principio. Licet autē hec opinio alijs pbabilior videat tñ nō est certa sed apud multos sapiētes sub dubio relinquit. Et huic snie nō discordat ea q̄ dixi verbo. 18. tractatus supradicti.

Cap. 16.



Uper verbo. 19. eiusdē tractatus vbi fm vnam opinionē temptaui describere figurā seu faciē celi in principio mundi hic aliq̄ volo tangere dubia cōsideratione digna. Primus est q̄ sicut in eodē tractatu notauī fm varias opiniones de principio mūdi v arie essent describēde huiusmodi figure. Secundum dubiū est quia etiam p̄supposita cōmuniori opinione q̄ mundus creatus

fit in equinoctio vernali illi qui hoc ponit nō cōcordant in figura celi. Et hoc patet multipliciter primo qz fm aliquos astronomos aliqui sunt gradus in signis zodiaci qui dicuntur domus planetarū: quia sub illis planete dicuntur fuisse creati. Et sequēdo hanc opinionē in dicta figura positi sunt planete in domibus suis pter solem ⁊ lunā. Sed fm alios videt q eadē rōne omnes deberēt poni in domibus suis. Cur enim tam uarie q sic ponantur aliqui ⁊ nō alij. Secūdo qz ibi nō ponit mercurius sicut planete alij in domo sua principali videlicet in virgine quia nō pōt tantū distare a sole sed fm aliquos cōsimili ratione: nō debet ibi poni in geminis quia mercurius nō potest distare a sole vltra 23 gradus. Et ideo deberet ibi poni in tauro vel in piscibus. Et remanet duobū in quo illoz signoz ⁊ in quoto gradu Tercio iupiter ponit ibi in sagittario vel fm aliquos debet poni in piscibus. Sed vt in precedenti capitulo dictum est Haly ponit q ascendēs mūdi est cancer ⁊ iupiter in eo. Et in hoc Albumasar videt cōcordare ⁊ ideo premissa figura nō est totaliter fm eum quantū ad situationē planetarum. Quarto aliqui recitant ⁊ hoc dicit doctor anglicus q isnaelite ⁊ caldei dicunt solem in prima parte arietis esse creatum: saturnū in prima parte capricorni remotum a sole. 90. partibus: ionem in prima parte sagittarij remotū a sole. 120. partibus: martem in prima parte scorpionis remotum a sole. 150. partibus: mercuriū in prima geminoz remotū a sole. 60. partibus. lunā in prima cancri reuotam a sole. 90. partibus. Et fm hanc opinionē describenda est figura celi longe aliter q̄ ibi posui: vnde ex predictis patet q in dicto tractatu merito dixi quia valde difficile est huiusmodi figuram certitudinaliter describere ⁊ in fine eiusdem conclusi q de hoc ⁊ alijs concernentibus scripseram ibi non diffinitive determinando sed disputatiue inquiredo ista referuans examini peritoz

Cap. 17.



Uper verbo. 20. ⁊ vltimo tractatus predicti hic signanter notandum est q sicut iam supra tetigi falsa est opinio quā ibidem recitavi que ex premissa figura celi nitit primam cōiunctionē maximā a priorz concludere ⁊ cōsequenter alias cōiunctiones maximas consignare. Et hoc patet multipliciter primo quidem quia falsa est deductio qua ibi concludit q prima cōiunctio maxima fuit anno ab origine mūdi. 320. vel circiter. Nam si hoc esset verū tunc sicut ibidem concludit fuisset vna maxima cōiunctio ante diluuiū per duos annos vel circiter. Hoc autē esse non potuit sicut in primo capitulo presentis tractatus sufficienter probatum est. Similiter vt ex deductione eiusdem opinionis patet fuisset vna cōiunctio maxima ante xpi incarnationē annis circiter. 225. Et vna alia post incarnationē annis. 735. vel prope sicut ibidem dicit sed hoc non videt possibile quia sicut in duodecimo capitulo presentis tractatus dictū est post incarnationē anno. 53. fuit vera cōiunctio maxima ⁊ hec nō potuit distare a con-

43
iunctioe media sibi correspondere per tot annos sicut vni vel alteri illarū duarū assignant. Et quibus patet q̄ loquendo de cōiunctionibus medijs que dicunt fieri in .960. annis. ille .8. cōiunctiones maxime que ibidē cōsignate sunt z etiaz in tractatu de cōcordia astronomie z narrationis historie nō habēt veritatē vbi aut̄ huiusmodi cōiunctiones medie veraciter debeāt cōsignari propono in ferius declarare si deus mihi cōcedere voluerit.

Cap. 18.



Ed prius aliqua notare volui super tractatu predicto de cōcordia astronomie z historie veritatis videlz super primo capitulo vbi leuiter tetigi de reuolutionibus saturnalibus que sūt in .30. annis fm Albumasar z de reuolutionibus magni orbis qui fm alios astronomos sūt in .360. annis. Et dicaz etiā aliqua super 47. capitulo z alijs sequētibz vsq̄ ad .60. In quibus de dictis reuolutionibus saturnalibz fatis diffuse tractaui. Super his igit̄ notādū est q̄ de predictis reuolutionibz saturnalibz pauci astronomi preter Albumasar cōsiderāt aut per eas iudicāt. Et vnde illā cōsiderationē habuit vel vbi has reuolutiones computare inceperit causam inuenire nō potui nisi q̄ sicut aliqui dicunt si sciret aligs magnus effectus saturni ab illo tūc posset incipi huiusmodi saturnina reuolutio sed istud est debile fundamentū. Et ideo astronomi cōmunius z verius iudicāt p̄ reuolutiones orbis magni que propinque sunt i nūmero annoz ad dictas reuolutiones. Quare de illis hic aliquid dicere expediens iudicatu.

Cap. 19.



Sciēdū est ergo q̄ antiqui philosophi dixerūt z experiētia docuit q̄ signa z planete dominant orbibus successiue id est vnū signū z vnus planeta regūt mūdū vniuersaliter per .360. annos z hoc temporis spaciū vocāt orbem magnū vnde Leupoldus tractatu .5. sūme sue vbi breuiter enumerat ea p̄ que sciunt̄ generales z maiores mūdi alteratiōes. Inter illa ponit q̄ sciunt̄ per duos orbis cōtinētes .360. annos z p̄ signa dominātia in cōiunctioe diluuii signifiante. Dēs aut̄ astronomi cōiter dicūt q̄ in cōiunctioe significāte diluuii que ipm̄ precessit per .279. annos incipiebat nouus orbis. Et hoc ponit Aomar in fine libri sui de natiuitatibus allegās ad hoc Arosaxat. Et dicit q̄ illi orbi pre fuit saturnus cū signo cancri. Et cōcordat in hoc Albumasar primo de cōiunctionibz magnis differētia prima. Nota q̄ ibi dicit Henricus de machlinia q̄ albumasar magnā facit vim de signis orbium z dominij eoz necnō de consequētibus ad hoc. Et quia huiusmodi rei fundamentū cōsistit in verificatione numeri annoz cōiunctiois significātis super diluuiū: ideo diligēter cōsiderat per tabulas ad meridie mechlinie cōpositas quas ipsemet correxerat vtrū euenit illa cōiunctio per .3958. annos ante annū cōiunctionis significātis super scitā arabū z reperit in illo anno saturnū a ioue distare q̄si p. 4. signa: quapropi

corruptū esse iudicauit numerū quē ibi ponit Albumasar ideo approbādo nu-
 merū quē ponit Aomar libro de natiuitatib⁹ dicit q̄ respexit ad annos. 3951
 ante cōiūctionē significatē sectā arabū z inuenit questū z ibi mirabilē modū
 cōiūctionis ad illud tēporis inuenit de quo supra circa primū capitulū. Nisi q̄
 ipse ponit dictā cōiūctionē precessisse diluuiū p. 287. annos: sed opinio Aomar
 est cōmuniōr vt in capitulo primo huius tractatus dictū est. Si ergo illi. 279.
 anni ab illa cōiūctione vsq̄ ad diluuiū addant̄ annis a diluuiō vsq̄ ad xpm q̄
 sunt anni. 3 101. dies. 3 18. fm Alfonso resultant a dicta cōiūctione significā
 te diluuiū vsq̄ ad xpi natiuitatē anni. 3380. 9. dies ex predictis. Quos annos
 si diuiserim⁹ p. 360. annos qui sunt quātitas vnus orbis sit numerus quotiēs
 9. z remanēt anni. 140. indiuisi. Cum ergo in cōiūctione significāte diluuiū
 inceperit nouus orbis cui p̄fuit saturnus cum signo cancri vt dictū est. Ex hoc
 manifeste sequit̄ q̄ orbi in quo xps fuit natus p̄fuit mars cum signo arietis.
 Et q̄ annus natiuitatis xpi fuit. 141. annus. 10. orbis a cōiūctione significā
 te diluuiū sicut patet legitime calculāti distribuēdo planetas z signa illis. 10.
 orbibus.

Cap. 20.



Ex predictis quidam inferūt q̄ falsa est opinio quam composuit
 Odinton videlicet q̄ primo orbi a principio mūdi dñabat aries
 tāq̄ circuli p̄cipiū. Et sol p̄re alijs planetis eo q̄ oēs alij plane-
 titunt̄ motu solis hoc fundamēto presupposito dicit vltra q̄ ad
 talem reuolutionē signoz cuiuslibet distribuēdo annos. 360. pro
 vno orbe magno necessario requirunt̄ anni solares equati. 4320
 Et tot esse debuerūt vt ipse ait ad hoc q̄ incarnatio xpi correspōdet primi ho-
 minis creationi. Si igit̄ diuidam⁹. 4320. p. 12. nihil remanebit z per cōsequēs
 p̄ficiēt̄ seu dñabunt̄ orbi incarnationis z similiter passionis xpi signū arietis
 z iupiter fidei p̄relatus si p. 7. planetas distribuim⁹. Si aut̄ his. 4320. annis
 vsq̄ ad incarnationē addam⁹. 33. annos quibus fuit xps in carne sicut. 4 153.
 vsq̄ ad passionē quos si diuidam⁹ per. 19. remanēt. 2. z sic erit annus passio-
 nis. 29. annus cicli decēnouenalis sed hec opinio est cōtraria cōiozi opinioni
 de annis ab origine mūdi vt patet ex supradictis: similiter ei⁹ fundamētuz est
 cōtra cōem opinionē astronomoz de magnis orbib⁹ de quibus in precedenti
 capitulo dictū est ideo aliqui eam reprobat̄ dicētes cōi opinioni astronomoz
 esse credendum.

Cap. 21.



Ed quātū ad istud fundamētū magis occurrit dubietas. Nam
 huic opinioni cōcordare videt̄ dictū Haly z etiā Albumasar vbi
 supra allegatū est qz dicūt q̄ signū mūdi est aries z planeta eius
 sol z in ascēdēte eius est cācer z iupiter in eo. Similiter Albuma-
 sar ponit vt supra dictū est q̄ ab Adam vsq̄ ad diluuiū fuerūt an-
 ni integri. 2228. A quibus si subtraham⁹ annos qui fuerūt a cōi.

44
iunctione diluuij vsq; ad ipm diluuiū remanēt anni. 1947. ab adā vsq; ad con-
iunctionē pdictā. In hoc aut̄ ānoꝝ spacio nō fuerūt nisi gnq; magni orbes cuz
aliquibus annis q nō cōplēt qntū orbē quod sic patet. Nā si. 1947. diuidamꝰ
p. 360. erit numerꝰ quotiēs. 5. ⁊ remanēt anni indiuisi. 147. Ex quibꝰ sequitꝰ q
fm illā cōem astronomoꝝ opinionē in principio mūdi non incepisset magnus
orbis q videt̄ incōueniēs. Et hoc tñ nō sequeret̄ fm alias opinionē pdictā vñ
p3 q magna est in his astronomoꝝ opinionibꝰ dubietas ⁊ modica certitudo
Et hoc auget̄ iterū difficultatē in descriptione figure celi a principio mūdi. Ex
quo vltiꝰ sequitꝰ q valde difficile est vel forte impossibile ex prima figura celi
ānos ab origine mūdi p viā a priori veraciter calculare. Nā si hoc fieri potuiss-
set nō ē verisile q periti astronomi istud facere neglexissent. Cap. 22.

Remissis diebꝰ nō obstatibꝰ expediēs videt̄ sequendo cōem opi-
nionē astronomoꝝ orbē magnū in quo nūc anno xp̄i. 1414. su-
mus ingrere. Notandū ergo q anno xp̄i. 1345. quo fuit illa ter-
cia planetarū cōiunctio de qua supra dictū est vsq; ad annū imp-
fectū adiunctis annis. 279. q fuerūt a cōiunctione significāte dila-
uiū vsq; ad diluuiū ⁊ deinde adiunctis annis q fuerūt a diluuiio
vsq; ad annū pdictū pfecti fuerūt in toto āni. 4725. sicut p3 ex sn̄ia aucap libro
suo de magnis reuolutiōibꝰ. Nā fm eū āni a diluuiio vsq; ad xp̄m fuerūt. 3102.
⁊ hoc idē dicit Odinton. Lū tñ fm Alfonso fuerūt anni. 3102. ⁊ dies. 318. vñ
videt̄ q cōputādo istos dies ⁊ oēs alias fractiones que resultāt in illo tpe cō-
uenient sup addi pōt vnus integer annꝰ sup duos annos positos ab Alfonso.
Si ergo illis. 3102. annis addant. 279. anni a cōiunctione diluuij vsq; ad di-
luuiū ipm ⁊ similiter. 1344. anni a xp̄o vsq; ad predictū annum. 1345. imperfe-
ctū erunt in toto āni predicti. 4725. Ex quibus patet fm Aucap ⁊ Alomar q
predicto anno xp̄i. 1345. imperfecto peruenit signū magni orbis ad leonem ⁊
dn̄s eius orbis de planetis fuit luna. Et gradus aut̄ ad quē puenit directio vñ
diuisio fuit. 16. tauri ⁊ eiudē diuisor fuit saturnꝰ sicut patet deducēti fm astro-
nomoꝝ doctrinā. Et dominabit̄ istud signū leonis ⁊ iste planeta scz luna vsq;
ad ānos dn̄i pfectos. 1679. Et tūc erūt. 18. reuolutiones magni orbis pfecte.
Et incipiet. 19. reuolutio cui dn̄abit̄ saturnꝰ cū signo virginis ⁊ pportionalit̄
diuidi possunt orbes magni a principio mūdi vt patebit Cap. 23.

Quia ergo astronomi in suis iudicijs multū considerāt ad orbes
magnoꝝ: iō oēs hic distinguere volui qz ad eos aptari poterunt
multi magni ⁊ notabiles effectus ⁊ mirabiles mutationes de q-
bus scripsi i tractatu de cōcordia astronomie ⁊ narratiōis histo-
rice. Ex pdictꝰ igit colligere possumꝰ q a principio mūdi non fue-
rūt nisi. 18. orbes magis cōpleti videlz. 5. ante illā cōiunctionem

que significauit diluuiū. Et post eā. 13. vsq; ad orbem magnū sub quo sum⁹ de presenti. Primus itaq; orbis cōpletus incepit anno a principio mūdi. 148. fm cōputationē Albumasar de qua supradictū est: sed fm cōputationē Eusebij q̄ cōmuniōr est fm quā hic annos vsq; ad diluuiū proseuar incepit anno. 164. quia Eusebius ponit. 16. annos plusq; Albumasar a principio mundi vsq; ad diluuiū. Et quia nullus preter Josephum ponit tot annos ante principiū di/cti primi orbis qui possent facere vnum orbem completū: ideo ille ponit prim⁹ quia nullus precessit qui habuerit principiū in re sed solum in imaginatione si cut supra dictū est de anno primo reuolutionis lunaris quē hebrei ponunt so lum fuisse in imaginatione exceptis. 6. diebus vltimis. Similiter ergo assigna ri posset vnus magnus orbis qui nō fuisset in re sed solum in imaginatione ex ceptis. 163. annis vltimis: sed illum nō pono primum quia nō habuit realiter principiū nec integraliter complementū illis tamen annis. 163. predictis pre/ fuit signū capricorni: et de planetis iupiter. Et cōsequenter primo orbe comple to prefuit signum aquarij et de planetis mars et sic successiue distribuendo si/ gna et planetas fm ordinem. Unde secundus orbis magnus incepit āno a p̄n cipio mundi. 524. cui prefuit signū pisciū et de planetis sol. Terc⁹ incepit anno 884. cui prefuit aries et venus. Quartus anno. 1244. cui prefuit taurus et mer/ curius. Quintus anno. 1604. cui gemini et luna. Sext⁹ anno. 1964. vbi fuit cō/ iunctio que significauit diluuiū cui orbi prefuit cancer et saturnus: Septimus anno. 2324. cui leo et iupiter. Octauus anno. 2684. cui virgo et mars. Nonus anno. 3044. cui libra et sol. Decimus anno. 3404. cui scorpio et venus. Undeci/ mus anno. 3764. cui sagittarius et mercurius. Duodecimus anno. 4124. cui ca pricornus et luna. Decimustercius anno. 4484. cui aquarius et saturnus. Deci/ musquartus anno. 4844. cui pisces et iupiter. Decimusquintus āno. 5204. que fuit. 10. orbis a cōiunctione diluuij sub quo natus est xps anno eiusdem orbis 141. cui orbi prefuit aries et mars vt supra dictū est. Decimusextus orbis ince pit anno. 5564. cui taurus et sol. Decimusseptimus anno. 5924. cui gemini et ve nus. Decimusoctau⁹ anno. 5284. cui cancer et mercurius. Decimusnonus que nūc currit anno xpi. 1414. et nōdū est completus incepit anno. 6644. cui preest leo et luna. Vicesimus incipiet anno. 7004. cui preerit saturnus et virgo: et hoc erit anno xpi. 1659. vt dictū est. Ex predicta magnoz orbū calculatione ma/ nifeste cōcludit̄ verificatio computationis Eusebij et suorū sequatiuum de annis mundi vsq; ad diluuiū sed non de annis a diluuiō vsq; ad christum: et cum ipse ponit a principio creationis mundi vsq; ad christum annos. 5199. subtractis 2242. quos ponit ante diluuium remanēt fm eum, a diluuiō vsq; ad xpm āni 2957. sed fm predictam orbium calculationē a principio mundi vsq; ad xpm sunt anni. 5344. A quibus deductis annis. 2242. vsq; ad diluuium remanent a diluuiō vsq; ad xpm anni. 3102. fm Alfonso ut supra dictum est. Et ista

calculatio que verior reperit excedit computationem Eusebij de annis: 145.
Et in hoc corrigenda est computatio Eusebij et Bede quam cōmuniter segtur
ecclesia sicut conclusi in dicto tractatu de concordia theologie et astronomie: et
de his hec sufficiant.

Capitulum. 24



Ed iam ad coniunctiones maximas redeamus: et primo aliqua
de eorū significatiōe dicamus. Sciendum itaq; q; philosophi et
oēs astronomi concordant q; per tres planetas superiores saturnū
ionem et martem et eorum coniunctiones et oppositiones et aspe-
ctus significant et fiunt magni et vniuersales effectus in mundo
Mali quidam effectus per saturnū et martem. Boni autē per iouē
Per saturnū autē propter nimiam sui frigiditatem et tarditatem motus sui atq;
sui elongationē a nobis effectus mali et diu valde durabiles. Per martē vero
propter sui nimiam siccitatem et velocitatem sui motus effectus mali et venenosi
ac pungentes et cito recedentes. Complexio autē iouis ex calido et humido con-
ueniens omni vegetabili effectus bonos et conuenientes medio modo durabiles
habet influere. Unde a coniunctionibus magnis istorū planetarum et eorum
applicationibus procedendū est ad scientiarum magnoz accidentium in mundo
fm sententiā Ptolomei in centiloquio verbo. lxxij. et hec est intentio Paly pte
octaua ca. j. et oim alioz: et ibidem dicit Paly q; pro sciendis rebus generalib;
oim generū et mundo hoc scitur ab ascendentiōe coniunctionū vel p̄uentionū
que fiunt ante introitum solis in arietem et ab ascendente reuolutionis eiusdē
et ab ascendente propioris coniunctionis planetarum antecedentis ipsaz reuo-
lutionem: et a loco lune in reuolutione et in coniunctione planetarum ac etiam
in coniunctione et oppositione predictoz: et a locis oppositionis et coniunctiōis et
ab ascendentiōe et ānis coniunctionū maiorū. Que si oia salua fuerint significāt
saluationē: et si impedita significant damnationē: et fm Paly ibidē accidentia
et terremotū et diluuiō: ū habentur a significationibus saturni: vt qñ eius radij
fuerint in signis aqueis vel terreis et ipse habuerit dominū in reuolutione et in
radice vel luna infortunata ab eo: q̄re in talibus iudicijs necesse est ad radicē
deuenire: quia teste Ptholomeo in centiloquio verbo. 64. qñ quis loquitur de
coniunctione minoz radicem scire debet a qua procedit videlicet coniunctionez
mediam et consequenter maiorem et deinde maximaz. Maior enim cōiunctio
dat significationes coniunctas et alie minores diuidunt illas: et hec est intentio
Paly vbi supra qñ de radice scienda loquitur. Sic ergo primo scire oportet ra-
dices et consequenter ad magis particularia descendere. Ex quibus patet q;
absq; cōsideratione magnarū coniunctionū non debet fieri iudicium magnoz
effectuum futurorum mundum vniuersalem mutantium et diu dominabilium
vnde signata reuolutionum annualium non sunt lortia sed transitoria et ānum
suum non excedentia nec mundū vniuersales imutantia: quia in eis alie et alie

sunt figure et dispositiones celestes planetarum et stellarum in diuersis climatibus et regionibus. Considerandum est etiam quod teste Paly parte octaua ca. vj. aliqui oppositio quorundam planetarum etiam superiorum deterioris est significatiois quam eorum coniunctio ac magis durabiles et firmiores effectus significat. Considerandum insuper quod effectus magnarum coniunctionum sepe multum diu postea subsequuntur sicut supra patet de coniunctione diluuii signante et de coniunctione significante legem machometi. Considerandum preterea quod aliquae coniunctiones maxime propter cursus quorundam particularium non sunt tante significatiois sicut alie quedam coniunctiones que non sunt de maximis sicut patet de duabus coniunctionibus predictis et alijs quibusdam supra notatum. Considerandum denique quod coniunctiones maxime que sunt secundum veros motus planetarum regulariter sunt maioris significatiois quam coniunctiones medie vt supra dictum est. Unde propter hoc dicunt aliqui quod Albumasar in pluribus errauit quod indicia sua super motus mercurii fundauit sicut et plurimi antiquorum. Et ex hoc sequitur secundum eos error ipsius de fine legis machometi: et de destructione legis christi: et de iudaice legis exaltatione quorum descriptiones temporum preterierunt vt experientia docet. Nec igitur ideo premissi vt cum loquimur de coniunctionibus maximis nullus propter considerationem vnius huiusmodi coniunctionis leuiter presumat precipitare iudicium de maximis effectibus inde proxime secuturis. nam in iudicando de talibus oportet omnia predicta et alia multa particularia diligenter attendere unde qui aliter faciunt sepe venerandam astronomie scientiam quantum in eis est infamem reddunt contemptibilem et suspectam.

Capitulum. 25.



Am vero de maximarum coniunctionum secundum medios motus legitima calculatione loquamur vt ille qui in fine predicti tractatus de concordia theologie et astronomie et in pluribus ca. alterius tractatus de concordantia astronomie et narrationis hystorice secundum falsam quandam opinionem consignate sunt veraciter corrigantur. Pro quo sciendum quod sicut supra dictum est post christi natiuitatem anno. 53. fuit vna vera coniunctio maxima: ideo facta coniunctione media eidem propinquoze que fuit in principio arietis facile erit alias priores et posteriores assignare presupponendo quod quelibet talis coniunctio media saturni et iouis fiat in. 960. annis vel circiter. Et notanter dixi vel circiter: quia illa coniunctio minor est que secundum Alkabicium et alios comuniter dicitur fieri in. 20. annis: ex qua plures replicata fiunt alie coniunctiones saturni et iouis magna maior et maxima sicut in alijs tractatibus dictum est non precise continet illos. 20. annos: nam sicut dicit quidam Abrahaz iudeus dictus auenesi e in quodam tractatu de magnis coniunctionibus dicta coniunctio saturni et iouis non contingit nisi semel in. 20. annis octaua parte vnius anni minus: et vt ideoz

ait. Cōmerguntur de triplicitate in triplicitatem hoc modo sicut qñ incipiunt
 coniungi in triplicitate ignea que dicitur aries leo sagittarius: ita scz q̄ coniu-
 gantur in principio arietis. Postea in .20. anno in sagittario quod est nonum
 signum ab ariete ⁊ ibi coniungūtur in medietate tercię partis sagittarij. postea
 in .40. anno iunguntur in leone quod est .9. signū a sagittario. deinde in anno
 60. iungūtur in ariete: ⁊ hec coniunctio vadit in hunc modū duodecies. Postea
 13. coniunctio mutatur de predicta triplicitate in succedentem triplicitatem: et
 aliquando tres huiusmodi coniunctiones perficiuntur in .58. ānis cum tribus
 partibus vnius anni incomplete vt ipse dicit: sed moderni astronomi sequētes
 radices motuum planetarum fm Alfonso positas dicunt precisius videlicet
 q̄ dicta minor coniunctio saturni ⁊ iouis sit in .20. annis minus .52. dieb⁹ fere
 ⁊ hoc nunq̄ fallit in eorum medijs coniunctionibus: sed in eorum cōiunctionib⁹
 veris sicut supra tactum est nulla certa dari potest regula quantum vna distat
 ab alia: nam aliquando media precedit veram: aliquando vera mediaz: ⁊ hoc
 valde multipliciter variando: quia aliquando vna sequitur vel precedit aliam
 in multo tempore: aliquando in modico. Et aliquando vera cum media con-
 cordat in tempore: sed hoc cōtingit rarissime videlicet quando ipsi planete sunt
 in auge vel opposito augis ecentrici vel epicicli. His itaq̄ presuppositis dico q̄
 predicta coniunctio maxima que fuit anno .53. post christum non cōcordauit
 in tempore cum media coniunctione sibi correspondēte: nam illa media seque-
 batur eam ⁊ fuit .12. die septembris in .11. gradu ⁊ .6. minuto arietis: ⁊ ita non
 fuit maxima coniunctio media: quia licet fuerit in ariete non tamē fuit in prin-
 cipio arietis id est infra .6. gradus illius signi: sed aliam his presuppositis pro
 radice calculant aliqui quam ponunt illis esse propinquoerem ⁊ dicunt q̄ ante
 natiuitatem christi per .5. annos ⁊ .320. dies videlicet .14. die february fuit illa
 media cōiunctio saturni ⁊ iouis in .3. gradu ⁊ in .11. minuto arietis. Premissis
 igitur pro fundamento suppositis consequenter ad illam coniunctionem mediaz
 simpliciter maximaz possunt alie tam priores q̄ posteriores precise ⁊ veraciter
 calculari.

Capitulum .26.

Sed hec precisa calculatio non est necessaria ad propositus: naz
 hic sufficit breuitatis gratia coniunctiones maximas cōsignare
 fm computationes veritati propinquam presupponendo etiam
 computationem annorum ab origine mundi superius positam
 ca. 23. vbi de magnorū orbium signatione dictum est videlicet
 q̄ mundus inceperit .5343. annis ante christum. His itaq̄ p̄sup-
 positis capiēdo pro radice illam coniunctionem predictam que fuit ante xpm
 5. annis ⁊ .320. diebus: ⁊ computando inter duas tales .960. ānos sicut ponūt
 Alkabitius ⁊ consequenter alij: ⁊ numerando illos ānos integros dimittendo
 dies predictos ⁊ alios qui in huiusmodi coniunctionibus essent numerandi cū

alijs minutis z fractionibus si velimus precise computare: his inquam omiffia propter faciliorem cōputationem: z causa breuitatis dico q̄ a principio mundi. possumus octo tales coniunctiones hoc modo consignare.

Prima anno	538	Secunda anno	1498
Tercia anno	2458	Quarta anno	3418
Quinta anno	4378	Sexta anno	5338
Septima anno christi	955	Octaua anno christi	1915

Hec autem consignatio intelligenda est fieri circiter prope veritatez: quia vt patet ex dictis ista cōputatio non est precisa tam propter omissionez predictoz dierum z aliarum fractionum q̄ etiam propter aliam rationem supra tactam videlicet quia quelibet media iunctio saturni z iouis a proxima media imediate pcedente vel sequente semper distat per ānos. 20. non integros sed min⁹ 52. diebus fere. Unde sequitur primo q̄ quelibet talis minor coniunctio que cōmuniter dicitur fieri in. 20. annis completur in. 19. annis z. 313. diebus fere. Secundo q̄ magna seu media coniunctio dictozum planetarum quaz aliqui dicunt fieri in. 60. ānis fit in. 59. ānis z. 209. diebus fere. Tercio q̄ maior eozū coniunctio que fit de vna triplicitate in aliam z cōmuniter dicitur fieri in. 240. annis completur in. 238. annis z. 215. diebus fere. Quarto maxima cōiunctio que dicitur fieri in. 960. ānis completur in. 953. annis z. 91. diebus fere: z sic in qualibet. 8. predictarū esset differentia de. 7. annis vel circiter qui. 7. āni essent a qualibet huiusmodi coniunctione subtrahendi. Et forte hanc imprecisionez voluit de⁹ vt secreta celi absconderet ab indignis ne eis ex nimia familiaritate vilescerent. Ex predictis etiam patet q̄ ante diluuiū non fuerunt tres maxime iunctiones medie sicut in p̄allegatis tractatibus fm vnam opinionē posui ex cuius errore dicte. 8. cōiunctiones male fuerūt cōsignate: sed solum fuerūt due medie: z fuerunt tres maxime coniunctiōes vere: quia cum vna fuerit. 22. ānis fere ante diluuium vt statim dicitur: verisimile est q̄ in. 2020. ānis pcedentib⁹ fuerunt due medie: quarū prima fuit forte in principio mundi vel prope: z hec verisifr est illa notabilis cōiunctio superioz planetarum ad quam Albumasar z Alfontus habuerūt respectū circa principium mundi sicut inferius tangitur. Cuius rei verificatio hic sub dubio ponitur: qa dependet ex verificatiōe prime figure celi que fuit in creatione mundi, que valde nobis dubia est z difficilis vt manifeste patet ex supradictis z infra dicendis. Capitulum. 27.



Ex predictis patet clare q̄ duobus annis ante diluuium non fuit aliqua coniunctio maxima in capite arietis: sed etiam non fuit aliqua coniunctio saturni z iouis tunc in ariete sicut dictum fuit in principio huius tractatus. Veruntamen circa finez primi tractatus de concordia astronomie et theologie contrarium etiam allegatur dixisse Arabs astronomus: sed huius allegationis

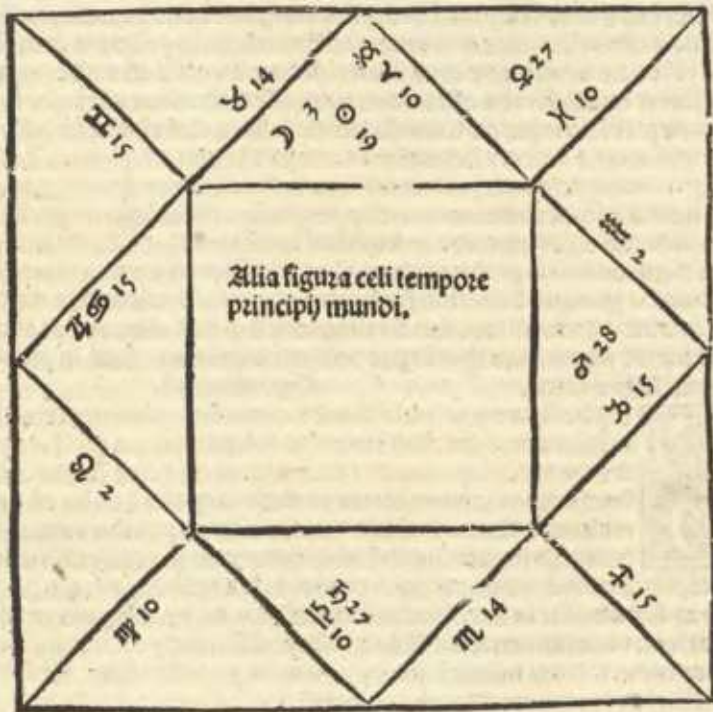
47

falsitas ostenditur. Nam sequendo in his radices motuū planetarum sūm Alfonso positas licet iam aliquantulū superaddāt: inuenitur q̄ ante diluuium duobus annis cum. 21. diebus fuit coniunctio media iouis cum saturno in . 19. gradu sagittarij: sed vera coniunctio eorum huic medie correspondens p̄cessit predictam mediam in . 14. diebus: ita illa vera coniunctio fuit ante diluuium duobus ānis 7. 5. diebus 7 fuit in . 15. gradu sagittarij. Et sic patet cōtra illud dictum q̄ vtraq; coniunctio tam vera q̄ media imediate p̄cedens diluuium fuit in sagittario 7 non in ariete: sed tamen verum est q̄ ante diluuium . 21. ānis complet̄ cum. 337. diebus fuit iouis 7 saturni media coniunctio in . 18. gradu arietis: 7 vera eorum coniunctio illi medie correspondens p̄cessit eam in . 53. diebus fere 7 fuit in . 6. gradu arietis videlicet ante diluuium. 22. ānis cum. 25 diebus. Et hec dici potest prima in triplicitate ignea 7 vna de maioribus: quia circa principium arietis: nec alia vera eorū coniunctio in principio arietis hanc p̄cessit vel etiam sequebatur circa illa tempora: 7 ideo illa est valde notabilis coniunctio: et quam Arabs astronomus notasse credendus est: vnde in eius allegatione predicta reputo v̄cium scriptoris fuisse cum scripsit duobus annis ante diluuium: quia scribere debuisset . 22. annis 7 supple. 25. diebus. Insuper verū est q̄ . 8. annis fere ante predictam veram coniunctionem dictorū planetarū fuit vna media eorum coniunctio circa principium arietis scz in . 7. gradu eius sed vera coniunctio ei correspondens sequebat̄ mediam in . 170. dieb⁹ fere: 7 fuit ipsa vera coniunctio in . 28. gradu piscium. Quantū aut̄ predicte tres coniunctiones saturni 7 iouis de p̄p̄nquo diluuium p̄cedentes pro eius fortificatione naturā operate fuerint iudicio astronomorū relinquo: sed q̄ hez 7 alie constellationes ad hoc iuuerint non reputo theologicē veritati contrarium sicut in predictis tractatibus satis notauit.

Capitulum. 28.

Sed de figura pro inicio mundi quam sūm opinionem vnā posui in primo tractatu predicto restat dubium: vtrum illa stare possit in veritate cū superius. xvj. ca. multa contra eam dubia obiecta sint: hic dico propter dictas obiectiōes q̄ alia danda est non t̄m multum distans ab illa: in qua sūm aliquos ponitur cancer ascendens: sed iupiter in eodē ascendente vt in sua exaltatione: mars etiaz in septima domo: sed in . 28. capricorn⁹ vt in sua exaltatione: 7 in hoc etiā concordat Albumasar in introductorio tractatu. v. ca. vij. allegans circa hoc antiquitatem: veruntamen idem Albumasar et Alfonso ponunt etiam circa incia mundi sūm certum numerū annoz non multum distantium. Et vt videt̄ posse intelligi ex eorum consideratione q̄ ipsi non habuerūt in h⁹ modi inicio respectum ad situs planetarum in signis: sed ad certam magnam 7 notabilem coniunctionem superiorum planetarum circa tempora per eos descripta sicut hoc ex calculationibus deprehendi possit. Et forte deus voluit habere inciiū

mundi in huiusmodi coniunctione maxima notabili: sed tñ in hoc non concordat cõmunis opinio cum tamen inuenire planetas in locis suis aptis vt cõmuniter omnes pretendunt: licet diuersimode hinc z inde est multum laboriosum vnde talem primam figuram celi veraciter describere: et consequenter ad eam veras coniunctiones minores magnas maiores z maximas precise calculare esset opus vtile: sed difficile z quod specialem requireret tractatum. Hoc autẽ non est presentis negocij: sed maiori eget inquisitione ad sublimitatem astronomicæ scientiæ pertinentẽ. Sic tñ fm aliquos pitos astronomos figurã celi satz probabiliter calculatã subscribere vtile iudicauĩ: in qua omnes planetae sunt in exaltationibus suis preter mercurium qui est in termino suo z facie.



Cōmponentes istam figuram inceptionis mundi: mundus incepisset ante
 christū. 5492. annis 2. 22 3. diebus 7 fuisset au x solis illo tempore in. 19. gradu
 arietis ita q̄ verus solis 7 medius motus fuissent idem: 7 sic medius mot⁹ au
 gium 7 stellarū fixarū signatus in tabulis deficeret qualibet die in. 37. q̄rtis
 51. quinti. 14. sextis que deberent cuilibet diei addi: ita q̄ sequens esset medi⁹
 motus augium stellarū fixarū in vna die. 0. signa. 0. gradus. 0. minuta. 0.
 secunda. 4. tertia. 48. quarta. 32. quinta. 31. sexta: fm etiam eosdem medius
 motus lune in vna die signatus in tabulis Alfonso excederet qualibet die in. 3
 quartis. 32. quintis. 7. sextis. 7. septimis. 35. octauis. Ita q̄ sequens esset medi⁹
 motus lune in vna die. 0. signa. 13. gradus. 10. minuta. 35. secūda. 1. tertia. 11
 quarta. 38. quinta. 37. sexta. 37. septima. 25. octaua: fm etiam eosdem medius
 motus solis in vna die signatus in tabulis Alfonso deficeret qualibet die in. 58
 quinta. 34. sexta. 18. septima. 21. octaua. Ita q̄ sequens medius motus solis
 esset in die. 0. signa. 0. gradus. 59. minuta. 8. secunda. 19. tertia. 38. quarta. 15
 quinta. 38. sexta. 14. septima. 21. octaua: et fm eodē medius motus saturni
 excederet qualibet die in tabulis Alfonso. 54. quartis. 2. quintis. 7. sextis. 56. se
 ptimis. 15. octauis. Ita q̄ motus sequens esset mot⁹ saturni in vna die medi⁹
 0. signa. 0. gradus. 2. minuta. 0. secunda. 34. tertia. 23. quarta. 38. quinta. 13.
 sexta. 3. septima. 45. octaua: et fm eodē medius motus iouis in tabulis Al
 fonsi qualibet die excederet in. 2. tercijs. 29. quartis. 8. quintis. 47. sextis. 3. se
 ptimis. 55. octauis. Ita q̄ motus seq̄ns esset medius iouis in vna die. 0. signa
 0. gradus. 4. minuta. 59. secunda. 12. tertia. 57. quarta. 58. quinta. 36. sexta. 46
 septima. 5. octaua: 7 fm eodē medius motus martis excederet qualibet die
 in tabulis Alfonso in. 2. tercijs. 14. quartis. 58. quintis. 20. sextis. 50. septimis.
 53. octauis. Ita q̄ motus sequens esset medius martis in vna die. 0. signa. 0.
 gradus. 31. minuta. 26. secunda. 36. tertia. 29. quarta. 6. quinta. 39. sexta. 9. se
 ptima. 17. octaua: et fm eodē medius motus argumenti veneris excederet
 qualibet die in. 5. tercijs. 59. quartis. 30. quintis. 1. sextis. 21. septimis. 25. octa
 uis. Ita q̄ motus sequens esset medius argumenti veneris in vna die. 0. signa
 0. gradus. 36. minuta. 59. secūda. 21. tertia. 24. quarta. 29. quinta. 29. sexta. 36
 septima. 45. octaua: 7 fm eodē medius motus argumenti mercurij excederet
 qualibet die in. 1. tercijs. 30. quartis. 15. quintis. 10. sextis. 6. septimis. 41. octa
 uis. Ita q̄ motus sequens esset medius motus argumenti mercurij in vna die
 0. signa. 0. gradus. 6. minuta. 24. secunda. 6. tertia. 12. quarta. 25. quinta. 41. 6
 sexta. 53. septima. 19. octaua.

Capitulum. 29.



¶ premiffis etiã clare patet q̄ ſicut vera figura celi ponenda eſt alia q̄ illa q̄ in dicto tractatu poſita eſt: ſic etiam ille octo medie coniunctiones maxime que in .xxvj. ca. ſuperius coſignate ſunt multum diſtant a locis ſub quibus coſignate fuerant in duob⁹ precedentibus tractatibus: ⁊ ideo coniunctiones huiusmodi aliter applicande ſunt maxime ⁊ alterationes ⁊ mutationes rerum q̄ notate fuerunt in toto proceſſu de concordantia aſtronomie ⁊ hystorice veritatē. Veruntamen applicationes notabilium rerum geſtarum ibidē coſignate nō ſunt propter hoc otemnende: quia multipliciter ſaluari potuerunt. Primo per conſiderationem ad coniunctiones veras non ſolum maximas: ſed etiam ad alias de quibus aliquę valde notabiles ſuperius recitate ſunt. Secundo potuerunt huiusmodi applicationes ſaluari per conſiderationem ad reuolutiōes magnoz orbium ⁊ ſignoz ac planetarū eis diſtantium de quibus ſupra dictū eſt. Tercio per conſiderationem ad coniunctiones medias que fiunt in mutationibus de vna triplicitate in aliã in .240. annis vel circiter: ⁊ hanc applicationē valde particulatiter ⁊ diſſuſe precurſus eſt ille abrahã predictus in ſuo p̄allegato tractatu de quo hic aliqua breuiter notare decreui.

Capitulum. 30.



Sciendum eſt igitur q̄ ille actor incipit a coniunctione magna que teſtificat ſuper regnū iſrahel: que habuit exordium in triplicitate aquea in medio curſu ſole intrante in primū minutuz arietis: in tertia pte. 8. hore. 25. die menſis adar hebrei. 2365. anno a creatione mundi hic fuit. 474. ānis. 205. diebus poſt diluuium ⁊ fuit vna coniunctio ſaturni ⁊ iouis imediate p̄cedens illã coniunctionem que infra ponitur ſub anno. 2736. ⁊ die. 189. ⁊ tunc inceperūt ſaturn⁹ ⁊ iupiter coniungi in medio curſu q̄ſt in medio primi gradus piſcium: ſed fuerūt coniuncti in vero curſu eozū in principio p̄dicti anni in .24. gradu aq̄rij que eſt triplicitas aerea ⁊ fuit. 2. gradus leonis aſcendens ſuper clima egipti vbi tūc erat iſrahel: ⁊ aries in medio celi: ⁊ dñs hore erat ſol qui eſt dñs aſcendētis: ⁊ erat in decia domo ſm gradus ſignozum: ⁊ ſm equationes domoz erat in nona domo: et ſaturno ⁊ ioui apparuit vis ſolis in nona domo que eſt domus gaudij ſolis: et mars dñs domus ſolis erat cum eo in ariete ⁊ respiciebat ſaturnuz ⁊ iouem in ſeptima domo cum luna amicabili aspectu. Nec ergo coniunctio vt ipſe dicit ſignauit magnum genus orituruz in hoc ſeculo: ⁊ q̄ renouaretur noua lex que audiretur v̄ ſq̄ ad extremum terre: quia fulgor ſolis in media reuolutione āni fuit in medio celi: ⁊ quia aſcendens eſt ſignum forte: ⁊ ſimiliter ſignū in quo eſt coniunctio ſignauit q̄ illius gentis regnum erat ſtabile ⁊ diſtabile multū videlicet tantum quantū ſunt anni maximi ſolis qui ſunt. 1461. deinde applicat iſta ad natiuitatem moyſi ⁊ aaron ⁊ ad ſubiectiōem filioz iſrahel per pharaonem et ad miracula in egipto facta: ⁊ ad exitum iudeoz de egipto: et ad legem moyſi

49
data quādo preuenit sol in puncto augis sui in geminis ⁊ ad prelia ⁊ victorias
filiōꝝ isrl ⁊ ad mortē moyſi. Et ad ingreſſum Joſue in terrā promiſſionis. Et
ad mortē ſeniorꝝ qui vixerūt poſt Joſue ⁊ cōcludit q̄ quotieſcūq; cadit cōiun
ctio in piſcibus vbi fuit in illa p̄ma cōiūctione renouat ſemp ſuper isrl aliqua
tribulatio: ⁊ hec de illa cōiūctione ſufficiant. Cap. 31.



Post illā proſequit aliā ſequentē cōiūctionē magnā in triplicitate
ignea q̄ ſm mediū curſuz fuit in ariete que teſtificabat ſuper re
gnū isrl tribulationes ⁊ mala quoz maxima pars debebat veni
re ex parte orientis. Et in diebus illis incepit regnū ethiopie. Et
ſurrexerūt multi reges cōtra isrl ⁊ reges iſrahel qui fuerūt tpe il
lius cōiūctionis parū durauerūt. Poſt illā ſequit alia cōiūctio in
triplicitate terra que incepit in tauro ⁊ in hac detecta fuit propheta i iſrahel
⁊ regnū eius habuit p̄incipiū. Et ſub hac natus fuit rex David in anno. 13. a
cōiūctione ⁊ tunc palam apparuit ſamuel p̄pheta in iſrahel. Et hec ſignauit q̄
rex ſaul qui tunc regnabat debuit parū viuere ⁊ ſuper fortitudine ⁊ ſtabilitate
regni dauid ſignauit ſed tamē ſuper diuiſione regni ⁊ q̄ in eo ſurgerent prodi
tores cōtra regnū ſalomonis. Et durauit poſtea regnū isrl tot annis quot ſūt
maximi anni martis qui ſunt. 264. Sequēs cōiūctio triplicitatis acree incepit
in geminis ⁊ ſignauit abſciſionē regni iſrahel ⁊ in anno hoc illius cōiūctio
nis quādo peruenit reuolutio ad arietē quod eſt ſignū martis ſalman aſar rex
aſſirioꝝ captiuauit iudeos. Alia cōiūctio de triplicitate aquea incepit in can
cro. Et hec ſignificauit damuū ſuper iſrahel ⁊ euāſionē a captiuitate in breui.
Et nabuchodonofor rex babilonie captiuauit iſconia regem iuda. Et in hac
cōiūctione cepit rex babilonie totā terrā egypti ⁊ fuit deſerta isrl. 40. anno: po
ſtea euāſerūt iudei a captiuitate. Et nō durauit regnū nabuchodonofor ſibi ⁊
ſilijs ſuis niſi. 70. annis. Et venit regnū perſarū ⁊ medoz qui regnauerūt. 54.
annis. Et hoc fuit. 20. annis antequā reedificaret Hieruſalē ⁊ poſtea venit re
gnū alexandri macedonis qui regnauit. 12. annis ⁊ poſt diuiſum fuit regnum
babilonie in quatuor partes ⁊ alique illarū partiuꝝ nō diu rauerūt niſi parum.
Et hoc iterū euenit q̄ ſignū cōiūctionis fuit mobile ſed re gnū iſrahel durauit
⁊ cōfortatū fuit quia deus dedit eis pluſq; p̄mittebāt plan ete. Sequēs cōiun
ctio de triplicitate ignea incepit in leone ⁊ ſignauit anxietates ⁊ penas ⁊ tribu
lationes ſup ſap̄tēs ⁊ ſcribas qui fuerūt tūc in isrl ⁊ rem anſerūt in illo regno
quā diu durauerūt cōiūctiones in hac triplicitate. Poſt quaz ſequit cōiūctio
in triplicitate terra q̄ fuit in virgine ⁊ ſignauit finē dierū regni q̄ ſignificatio
nes oēs cōes reuolutionis ſuerūt ſigna aſpicientia ſe pre ter hāc. Et nomen ⁊
fama isrl erat tūc ſup terrā ſicut fulgor ſolis quādo eſt i medio celi vſq; ad hāc
cōiūctionē. Et in p̄mis cōiūctionibus fuerūt planete ⁊ lum in aria ⁊ cōiūctio
nes ſignificātes exaltationē iſrahel hic ſignauerūt ecōtra vi delz occultationez

legis ⁊ defectū regni isrl. Et tūc euenit captiuitas per mamū Titi post. 20. an-
nos ab hac cōiunctione. Et hoc apparet q̄ x̄ps fuit sub cōiunctione p̄cedenti
quia eius natiuitas p̄cessit plurib⁹ annis Titū ⁊ illaz captiuitatē iudeoz. Et in
hoc fuerūt p̄fecti anui a natiuitate Moysi. 1440. Post illaz sequit̄ coniunctio
magna in triplicitate aerea sed illā vt credo industriose omisit ille abrahā iu-
dens nec ante istā vel post aliud specialiter loquit̄ de x̄po aut lege ipsi⁹ sed p̄o/
sequit̄ de cōiunctione magna que incepit in triplicitate aquea in scorpionē que
signauit nouā sectā ⁊ falsū ⁊ mendacem prophetā nasciturū de vilibus genti-
bus videlicet machometū de quo ⁊ eius regno ac lege diffuse loquit̄. Hec con-
iunctio fuit post incarnationē x̄pi anno. 570. vel circiter. Et dicit q̄ regnum il-
larū gentū duraret tot annis quot sunt maximi anni veneris videlicet. 1051.
Et finaliter concludit q̄ ille vilis propheta surrexit in. 4. mense arabū ⁊ nō re-
gnauit donec peruenit ad etatez. 51. anni ⁊ regnauit. 11. annis ⁊ obiit vtiliter.
Alia cōiunctio sequens incepit in triplicitate ignea ⁊ fuit in sagittario ⁊ signa-
uit super regnū saracenoꝝ ita q̄ maxima pars eoz fugit in hispaniam. Ultima
cōiunctio quā iste ponit in suo tempore in triplicitate terrea que incepit in ca-
pricorno. Et hec signauit bella ⁊ tribulationes magnas ex parte occidentis. Et
in hac cōiunctione cepit debilitari regnū sarracenoꝝ ⁊ in cōiunctione. 6. illius
triplicitatis surrexerūt gentes xp̄ianoꝝ ad recuperandū regnum hierusalem de
saracenis. Et fuerunt prelia in hispania in omnib⁹ regionibus in quibus sagit-
tarius habet potestatē per xp̄ianos qui tunc fecerūt passagiū vltra marinū ver-
sus hierusalē ad expugnandū sarracenos. Et quia ista coniunctio redibat ad
virginē ⁊ fuerunt iupiter ⁊ saturnus cōiuncti in fine virginis vbi fuit ascendēs
renouationis anni ideo signauit q̄ bella ⁊ tribulationes deberent venire in ter-
rā hierusalē quia cōiunctio redibat ad virginē quia hec est cōsuetudo eius q̄
semper eneniunt prelia in hac triplicitate ⁊ concludit q̄ in hac cōiunctione de-
bet incipere redemptio israhel. Et ita ibunt leuando ⁊ cadendo donec veniat
coniunctio ad aquariū ad locum vbi fuit primitus sed in hac redemptione isrl
deceptus fuit iste sicut ⁊ ceteri iudei in eius expectatione ⁊ sic ceca obstinatione
fallunt verūtamen vt ipse dicit. 8. coniunctio illius triplicitatis terreē ostendit
multas tribulationes in terra babylonie ⁊ israhel. Et. 12. cōiunctio eiusdē t.
plicitatis que erat a capricorno ostendit multas tribulationes ⁊ prelia ī terris
christianoꝝ ⁊ sarracenoꝝ per totum tempus istius cōiunctionis absq̄ quiete
Sed post hanc venit coniunctio ad virginē in anno. 4946. ⁊ hec significat ma-
la ⁊ guerras per totum mundus. Et dicit q̄ hec significat iniciū destructionis
sarracenoꝝ ⁊ eoz scete nec possent narrari mala futura in hac cōiunctione sed
quicquid sit de alijs malis de bona ⁊ vtili destructione illius secte nondum ap-
paruit.



Et autē ex abrahe illius dictis breuiter recitauit vt ex his capiā
 exēplū applicādi has ⁊ similes cōiūctiones medias ad magnos
 ⁊ mirabiles euentus rerū quales multos notati in p̄allegato tra-
 ctatu de concordia astronomie ⁊ hystorice veritatis. Et poterit
 sumi radix ad cōsignandū tales cōiūctiones ex illa quā dictus
 abrahā notauit primā que signauit super regnū isrl: sed quia di-
 cit illā fuisse. 2. 365. anno a creatione mūdi sciēdū est q̄ in hoc sequit̄ computa-
 tionē hebraicā sed sequēdo cōputationē alfonsi multo plures annos ponim⁹
 vt supra ostensum est ideo dicim⁹ q̄ illa cōiūctio fuit. 474. annis ⁊. 205. dieb⁹
 post diluuiū. Et inde ante ⁊ post possent alie h̄mōi cōiūctiones cōputari. Verū
 tamē pro maiori cōcordātia harū cōiūctionū mediarū que fiunt in triplicita-
 tib⁹ cū illis. 8. maximis supradictis expedit ab eadē radice sumere cōputatio-
 nis exordiū videlz ab illa cōiūctione que fuit circiter p. 5. annos ante xpm ⁊
 fuit secūda cōiūctio in triplicitate illa ignea sicut aliqui probāt ex hoc q̄ p. 25.
 annos ⁊. 268. dies ante natiuitatē xpi fuit vna media cōiūctio saturni ⁊ iouis
 in. 30. gra. cācri vel primo leonis. Et fm̄ eos hec fuit illa cōiūctio quā bachon
 doctor anglīcus notare voluit que signauit sup̄ lege xpi vt recitauit in tractātu
 de legibus ⁊ sectis quarto capitulo sed ipse doctor vel eius scriptor defecit i nu-
 meratione annoꝝ ⁊ etiā quia illa nō potuit esse in tauro sed debuit scribere in
 cancro et numerando. 42. annos inter xpm̄ et cesarem debuit scribere q̄ illa
 cōiūctio fuit in. 16. anno a cesare ⁊ in. 26. anno ante christus. Et sic patet q̄
 cū illa cōiūctio fuerit in fine cancri erit attribuenda principio leonis vbi ince-
 pit triplicitas ignea. Et per cōsequēs illa cōiūctio sequēs fuit secūda in illa
 triplicitate ignea. Et licet ista secūda fuerit cōiūctio maxima tamē precedēs
 merito notāda fuit tāq̄ vna de maiorib⁹ quia in ea incepit illa triplicitas vnde
 cōdudo q̄ a qualibet istarū cōiūctionū pōt capi radix cōputationis aliarum
 cōiūctionū precedentū ⁊ sequentiū tamen p̄cisius ab illa prima in qua ince-
 pit triplicitas ignea. Hoc igit̄ p̄supposito ⁊ computādo annos a creatione mū-
 di prout supra dīco q̄ huiusmodi cōiūctiones maiores que procedunt per
 triplicitates possumus consignare hoc modo inferius in tabulis descriptas.

Capitulū. 33.



Sciendū est igit̄ q̄ prima cōiūctio maior fuit fm̄ aliq̄s anno a crea-
 tione mūdi. 134. die. 353. eiusdē anni incōpleti ⁊ fuit in triplicita-
 te aerea i. 30. gra. geminoꝝ. Vñ ex hoc p̄z cuilibet legitime calca-
 lāti q̄ prima cōiūctio minor fuit āno a creatiōe mūdi. 15. die. 300
 eiusdē anni incōpleti. Post quā aliquib⁹ cōiūctionib⁹ minorib⁹
 interpositis sequebat̄ p̄dicta cōiūctio maior vel p̄cisius cal-
 culando. Hec fuit minor cōiūctio sequens illam que inferius prima ponit̄.
 Et post eā alie cōsequentes prout subscripta tabula docet. Et notandus est q̄

in prima tabula signantur hinc omnes coniunctiones per annos a creatione mundi usque ad
christum in secunda vero per annos a natiuitate christi usque deinceps. Et sunt iste coniun-
ctiones prescienter calculate quam ille. 8. coniunctiones maxime de quibus superius di-
ctum est supponendo mundum incepisse per. 7343. annos completos ante christum secundum tabu-
larum Alfonsi et Meridiani prescienti calculationem. Prima minor coniunctio saturni
et iouis fuisse anno. 15. die. 300. incompletis et fuisse in. 15. gradu. tauri. 29. mi-
34. secunda completa verum eadem coniunctio saturni et iouis secundum calculationem que
superiora calculata est fuisse in. 14. gradu. 57. mi. completis ipsius tauri per. 229. dies
ante tempus coniunctionis prescripte. 8. anno die. 12. incompletis. Sed quia ista
coniunctio non fuit prima istius triplicitatis secundum illos qui mundum ante predictum tempus
dixerunt incepisse ideo non cepi illam per prima maiore sed primam que sequitur post illam
per mutationem triplicitatis que hic prima ponitur. Nota quod iste coniunctiones calcula-
te sunt secundum medios motus supponendo tamen hic notata et sequendo commune re-
gulam quod inter duas coniunctiones tales sint. 240. annos vel circiter sed pauca sunt in
principio triplicitatum ideo proprie non debent dici coniunctiones maiores.

Anno a principio mundi. 115. die. 41. fuit coniunctio in triplicitate aerea in. 22.
minuto libre.

Anno. 353. die. 155. fuit coniunctio saturni et iouis in triplicitate aquea in. 7.
gradu scorpionis.

Anno. 591. die. 271. fuit coniunctio in triplicitate ignea in. 12. gradu sagittarii.

Anno. 830. die. 20. fuit coniunctio in triplicitate terrea in. 18. gradu capricorni.

Anno. 1068. die. 135. fuit coniunctio in triplicitate aerea in. 24. gradu aquarii.

Anno. 1036. die. 250. fuit coniunctio in triplicitate aquea in. 29. gradu piscium
post hanc sequitur triplicitas ignea.

Anno. 1546. die. 0. fuit coniunctio in triplicitate terrea in. 5. gradu tauri.

Anno. 1783. die. 115. fuit coniunctio in triplicitate aerea in. 11. gradu geminorum.

Anno. 2021. die. 230. fuit coniunctio in triplicitate aquea in. 13. gradu cancri.

Anno. 2259. die. 324. fuit coniunctio in triplicitate ignea in. 22. gradu leonis

Anno. 2498. die. 75. fuit coniunctio in triplicitate terrea in. 28. gradu virginis
post hanc sequitur triplicitas aerea.

Nota quod coniunctio illa saturni et iouis immediate precedens illam coniun-
ctionem que ponitur infra anno. 2736. fuit illa quam Abraham Auenesre pro-
fuit primam significantem super regnum et legem israhel de qua supra. Et hec
fuit. 474. annis. 205. diebus post diluuium. Et ita dicta prima coniunctio quam
signauit abraham cum. 20. fere annis precessit dictam coniunctionem que hic
12. ponitur inter maiores que a principio mundi fuerunt secundum Alfonsum
consonum. Videtur ut omnis maior coniunctio sequens quam ponit idem Abra-
ham precederet suam per equalem differentiam temporis sicut per. 20. annos
vel circiter prope illum numerum verbi gratia sicut prima Abrahæ precedit

171

duodecimā illarū per. 20. annos fere. Ita secunda precederet decimāterciaz
et tercia decimāquartā per. 20. annos vel circiter. Et hec intellige fm medios
motus.

Anno. 2736. die. 189. fuit cōiunctio in triplicitate aquea in. 3. gra. scorpionis.

Anno. 2974. die. 305. fuit cōiunctio in triplicitate ignea in. 9. gra. sagittarij.

Anno. 3213. die. 54. fuit cōiunctio in triplicitate terrea in. 15. gra. capricorni.

Anno. 3451. die. 169. fuit cōiunctio in triplicitate aerea in. 20. gra. aquarij.

Anno. 3689. die. 284. fuit cōiunctio in triplicitate aquea in. 26. gradu piscium
post quam sequitur triplicitas ignea.

Anno. 3928. die. 34. fuit cōiunctio in triplicitate terrea in. 2. gra. tauri.

Anno. 4166. die. 149. fuit cōiunctio in triplicitate aerea in. 7. gradu geminorū.

Anno. 4404. die. 264. fuit cōiunctio in triplicitate aquea in. 13. gra. cancri.

Anno. 4643. die. 13. fuit cōiunctio in triplicitate ignea in. 19. gra. leonis.

Anno. 4881. die. 129. fuit cōiunctio in triplicitate terrea in. 24. virginis.

Anno. 5119. die. 243. fuit cōiunctio in triplicitate aerea in. 30. gra. libze. Post
hanc imediate facta est mutatio triplicitatis huius in aqueā.

Anno. 5357. die. 359. fuit cōiunctio in triplicitate ignea in. 6. gra. sagittarij.

Et fuit ista cōiunctio vltima anno xpi. 14. die. 359. Et ante istā in eadē triplici-
tate fuit prima media cōiunctio ante xpm p. 5. annos et. 320. dies videlz. 14. die
februarij in. 3. gra. et. 11. minuto arietis. Et in eadē triplicitate fuit tercia con-
iunctio media anno post xpm. 53. die. 12. septembris in. 11. gra. et. 6. minuto
anteq̄ precessit cōiunctio vera eidem correspondēs eodem anno complero. 91
diebus videlz. secūda die mēsis aprilis et fuit in capite arietis videlz. pertrāsitis
1. gradu et. 17. minutis de qua supra. 12. capitulo. Et iste cōiunctiones in triplici-
tate ignea ante et post xpi natiuitatē sunt valde notande.

Anno xpi. 213. die. 212. fuit cōiunctio in triplicitate terrea in. 5. gra. virginis.

Anno xpi. 451. die. 327. fuit cōiunctio triplicitatis aeree in. 11. gra. libze.

Anno xpi. 690. die. 77. fuit cōiunctio triplicitatis aquee in. 16. gra. scorpionis.

Nota q̄ hec cōiunctio est tercia in signo scorpionis et prima in eodē signo fuit il-
la que significauit sectā machometi que anno ab incarnatione dñi fuit. 5. 70. p
mutationē triplicitatis in principio scorpionis.

Anno xpi. 928. die. 192. fuit cōiunctio triplicitatis ignee in. 21. gra. sagittarij.

Anno xpi. 1032. in signo virginis fuit mutatio triplicitatis ignee in terrea.

Anno xpi. 1166. die. 307. fuit cōiunctio triplicitatis terre in. 27. gra. capricorni.

Hic sequit triplicitas aerea.

Nota q̄ anno ab incarnatione dñi. 1225. in eius mēse vltimo fuit cōiunctio io-
uis cum saturno per mutationē triplicitatis in. 20. gradu aquarij vt dicit pen-
ricus de machlinia.

Item nota fm Johānem de muris in epistola ad clementem. vj. q̄. anno xpi

tūc futuro. 1365. die. 30. octobris in .8. gra. scorpionis fuit vna de maiorib⁹ cō
iunctionib⁹ planetarū saturni videlz ⁊ iouis cū pmutatione triplicitatis aeree i
aquaticā mars etiā in eodē anno ⁊ i eodē signo cōiunctionalif applicauit fuitqz
supradicta cōiunctio p̄ima ab illa cōiunctione famosissima q̄ fm autores ⁊ phos
signauit legē sarracenoꝝ ⁊ sublimationē seu legē p̄fidi machometi fuit enī illa
i signo scorpionis mutata triplicitate sicut ⁊ ista p̄ annos. 52. añ apparitionez
legis p̄dicte. Nec a tpe illo vsqz tūc reuerfa fuit aliqua cōiunctio oīno silis nisi ista
vnde merito fm phos ista signauit maximas tribulationes ⁊ mutationes in se
cta illa : fuitqz anno. 1357. die. 8. iiiiij cōiunctio magna saturni ⁊ martis i signo
cancri q̄b est casus vni⁹ eoꝝ ⁊ detrimētū alteri⁹ fuitqz ipsa cōiunctio in terminis
ionis videlz in. 21. gra. cancri in quo iupiter suā exaltationē habet vnde cū ve
raciter sit cōpertū q̄ saturn⁹ in anglia: mars in alemania ⁊ iupiter in frācia do
minant: cōcludif q̄ inter maximas guerras ⁊ destructiones ac trāslationes re
gnoꝝ p̄supponēdū erat q̄ rex ⁊ regnū frācie erant in magno periculo peridi
tationis ⁊ subuersionis. Nā iupiter nō aspicit cōiunctionē ideo nō pōt repellere
maliciā cōiunctoꝝ imo p̄ motū retrogradū recedit a domo sua pisciū fugiens
a cōspectu eoꝝ in aquariū domū saturni q̄b fugā regis francie innuit p̄sertim
quia id signū cancer illud regnū significat hec ille.

Nota q̄ cōiunctiones hic notate signate sunt fm veros motus

Anno xpi. 1404. die. 57. fuit cōiunctio triplicitatis aquee in. 20. gra. pisciū.

Anno xpi. 1642. die. 172. erit cōiunctio triplicitatis ignee in. 8. gra. arctis.

Anno xpi. 1880. die. 287. erit cōiunctio triplicitatis terre in. 13. gra. tauri.

Anno xpi. 2129. die. 37. erit cōiunctio triplicitatis aeree in. 19. gra. geminoꝝ

Anno xpi. 1357. die. 152. erit cōiunctio triplicitatis aquee in. 24. gra. cancri.

Anno xpi. 2595. die. 267. erit cōiunctio triplicitatis ignee. 30. gra. leonis.

Anno xpi. 2834. die. 17. erit cōiunctio triplicitatis terre in. 5. gra. virginis.

Anno xpi. 3072. die. 132. erit cōiunctio triplicitatis aeree in. 11. gra. libe.



Uia vero circa finē tractatus de cōcordia astrono. Cap. 34.
mie ⁊ historice veritatis aliqua scripsi de antixpo ⁊ signis ac pre
ambulis aduētus eius hic etiā notare volui quādā p̄nosticatio
nē ex imaginaria cōiectura magis q̄ ex rōne certa ab aliquibus
posita. Quidā enī dixerūt q̄ in cognitione etatis ⁊ finis hui⁹ mū
di tp̄alis q̄ macrocosm⁹ dicit deueniēdū est p̄ etatē microcosmi
id est hoīs qui est minor mūdus ⁊ in se gerit imaginē maioris mūdi tēporalis
ex parte corporalis ⁊ mortalis nature sicut ex pte aīe imortalis gerit imaginē
mūdi architipi id est imortalis sapie dei ideo sicut etas humana quadripta
est in adolescētā iuuentutē senectutē ⁊ seniiū silr ⁊ etas macrocosmi ⁊ de dura
tione. 4. etatū mūdi dicūt q̄ de numero. 12. signoz sunt .4. ceteris mobilioꝝ

52
z quasi cardinalia quoz duo sunt equinoxialia videlz aries z libra: z duo sol-
sticialia cancer z capricornus. Et in his quatuor sūt magni signatores seu pla-
nete. 4. regales habentes dignitates que dicunt exaltationes. Sol enim exal-
tat in. 19. gra. ariens. Jupiter in. 15. cancri. Saturnus in. 27. libze. Mars in
28. capricorni. Et sub his attendūt quatuor mūdi tēpora vel etates z q̄ adam
primus homo factus fuit ascendente ariete in gloria solis in domo martis.
Unde quia sol est origo virtutis vitalis fuit adam naturaliter longeuus z qui
dam alij sui p̄opinqui successores. Et p̄pter domū martis remāsit naturaliter
super primū hominē z suam progeniē voluntas peccandi ducens ad mortem
quia mars dicitur quasi mors. Unde primus homo habuit duos filios vnum
sub sole natum scilicet Abel iustum. Aliū sub marte scilicet Laym. ¶ Moyses
aut natus fuit ascendente cancro in gloria iouis z domo lune. Jupiter autem
naturaliter preest pōntificibus z prelatis sicut fuit moyses. Et quia cancer signū
est aquaticum z est mansio lune que habet significationē super aquas ipse per
tempus miraculose mansit in aqua vnde z nomē ex hoc accepit a moys quod
est aqua quia vero cancer retrocedens est z lex moysaica iam retrocessit.
Dñs aut ihesus x̄ps natus fuit ascendente libra in gloria saturni z domo vene-
ris. Saturnus vero vt ait Messahali signationem habet super gentem indai-
cam seu fidem eius z ipsius est gloria super regnū. Unde dñs ihesus inquantū
homo ex fortitudine sue natiuitatis dictus est rex iudeorum z sibi tāquā sum-
mo liberatori z iudici datum est omne iudicium. Et libra vero inquantum est
domus veneris nihil videt x̄ps participare inquantum homo nisi q̄ in laudem
eius extollunt cantica musicalia: ipsa nāq̄ super musice organa significationē
habet: hec aut dicta sunt de christo quantum ad eius humanitatē quia verus
z naturalis homo fuit. sed super eius diuinitate est extra z supra propositum
presens aliquid commemorari. ¶ Antix̄ps vero nascetur ascendente capri-
cornio in gloria martis z domo saturni hoz nāq̄ naturas pessimas cōiunctim
possidebit z proprietates a marte in malicijs gloriabit in discordia inuidia z
falsitate z in elatione maxima. A saturno autem z māfione eius habebit aua-
riciam odium z detractionē seditiōnē z omnia occulta mala sicut a marte ma-
nifesta mala vt testat Albumasar in floribus suis his autem correspondebunt
quatuor tempora. Primū tempus ante legem ab inicio mūdi vsq̄ ad moysen
Secundū tempus legis a moysē vsq̄ ad xp̄m. Terciu⁹ temp⁹ gratie a xp̄o vsq̄
ad antix̄pm. Quartū tempus perfidie z malicie ab antix̄p̄o oīno vel fere vsq̄
ad finē mūdi. Et his quatuor t̄pibus vel etatibus mūdi correspondēt quatuor
etates hoīs z quatuor quarte celestis circuli. Nā prima q̄ est ab ariete ad can-
crū z est calida z humida vernalis z est q̄rta adolescentie. Secūda a cancro ad
libram calida z sicca estiuālis est quarta iuuentutis. Tercia est a libra vsq̄ ad

capricornū frigida ⁊ sicca autūnalis ⁊ est quarta senectutis. Quarta a capricor-
 no ad arietē frigida ⁊ humida hyemalis ⁊ est quarta senij ⁊ decrepitate etatis.
 Ex pmissis ergo cōcludūt isti q̄ sicut spaciū celestis circuli q̄d est ab ariete ad li-
 brā est medietas illius circuli equalis altius medietati a libra vsq; ad arietem
 sic quātū est spaciū temporis lapsi ab adam siue a p̄cipio mūdi vsq; ad xp̄m
 tū naturaliter debet eē a xp̄o vsq; ad finē mūdi. Sicut autē p saturnū ⁊ martēz
 senescit homo quia ipsi sunt corruptiui caloris ⁊ humoris naturalis ⁊ vitalis.
 Sic p illos planetas senescit hic mūdus corruptibilis ⁊ vltimo finiet p moduz
 circuli apud signū arietē q̄d est signū igneū. In quo due planete ignei videlicz
 sol ⁊ mars habēt suas p̄tates ut dictū est. Et ideo nutu dei finiet p ignē putre-
 dines seculi cōsumētē sicut testat scriptura. Vltimus attēdēdū est q̄ inter qua-
 tuor tempora ⁊ signa p̄dicta tempus ⁊ signū natiuitatis xp̄i attestat discretioni
 ⁊ spūalitatis legis sue. Nā libra est signū humanū videlicz liberatois hominis vt
 pote hoīs discreti ⁊ iusti ac spūalis. Temp̄ etiā ⁊ etas senectatē est temp̄ ⁊ etas
 discretions ⁊ spūalitatē: reliqua v̄o signa sūt irrationabiliū seu brutoz aīaliū
 quasi signa indiscretionis ⁊ brutalitatis cuiusmodi etiā sunt reliqua tria tpa ⁊
 etates mūdi. Signū quoq; arietē quod opponit libre ⁊ temp̄ q̄d p̄cessit aī tem-
 pus legis perfecte maxime corporalia fuerūt sed signuz libre ⁊ tempus gratie
 potius sunt spiritualia de his ergo ista dicta sint nō certitudinaliter affirmādo
 sed probabiliter cōiecturādo.

Cap. 35.



Licet autē hic possem huic tractatui finē imponere q̄ tū nō soluz
 in his trib⁹ vltimis tractatib⁹ sed etiā in alijs qbusdā priorib⁹ ali-
 qua scripsi de motib⁹ corporoz celestīū iō ad eoz maiorē elucidā-
 tionē hic aliqua supplere p̄posui. Et primo q̄ i tractatu de ima-
 gine mūdi caplo tercio dixi de cursu solis ⁊ ei⁹ anno ⁊ diebus ⁊
 speciali⁹ in tractatu de legibus ⁊ sectis caplo vltimo de quātita-
 te anni solaris ⁊ de equinoxijs ⁊ de his etiā i tractatu de correctione kalēdarij
 hic ad illoz supplementū. Notandū est fm campanū capitulo primo sui cōputi
 q̄ annus solaris vere loquēdo est spaciū t̄pis quo sol mouet ab aliquo quoli-
 bet p̄ucto sui circuli quousq; p̄prio motu p̄cise redeat ad eundē: hoc autē spaciū
 fm q̄ posuit P̄tholome⁹ est temp̄ quo sol mouet ab alterutro duoz solsticio-
 rū quousq; redeat ad idem solsticiū vel ab alterutro duozum equinoxiozum
 quousq; redeat ad idem equinoxium. Et continet fm ipsum .365. dies et .6.
 horas minus tricesima parte vnius diei. Et scdm hanc opinionem solsticiū
 p̄cessit diem natiuitatis christi .6. diebus ⁊ fuit .19. decembriis: sed Abbate-
 gui licet cum P̄tholomeo in p̄dicta diffinitione anni solaris conueniat: ta-
 men ab ipso discrepat in temporis quantitate: quia ponit illud tempus esse
 365. dies ⁊ sex horas minus centesima parte vnius diei. Et fm hāc opinionē

solsticiū fuit anno natiuitatis xpi. 17. die decembris sed fm predictam anni
d'iffinitionez necesse est vt fm predictas positiones Ptolomei z Abbategni sp
idem punctus circuli solis sit in loco solsticij:et semper idem in loco equinoxij.

Sic ergo circulus solis non mutat situm respectu punctozum solsticialium vel
equinoxialium: sed semper manet respectu eozum tam in auge q̄ in omnibus
alijs punctis suis fm habitudinem vnam. Quia ergo stelle fixe mouent̄ ab oc
cidente in orientem continue. 100. annis vno gradu sicut posuit Ptolomeus:
maius erit tps quo sol mouetur ab aliqua stella fixa quousq; redeat ad eandē
q̄ sit ille annus solaris fm positiones p:edictas. Terum est tamen q̄ si aux
solis z cetera puncta sui circuli essent fixa semper comparata ad puncta solsti
cialia z equinoxialia verū esset illud in quo conueniunt dicti philosophi videlicet
q̄ annus solaris esset reditus a solsticio ad idem solsticiū: sic etiam reditus a
solsticio ad idem solsticiū esset equalis reditui eius a quolibet pucto sui circuli
ad eundem punctū z similiter etiam de equinoxio: sed posterores philosophi
non inuenerunt ita esse: imo auge m solis z cetera puncta sui circuli inuenerunt
moueri fm motum stellarum fixarum z adherere eis semper fm habitudines
vnam. Ita q̄ aux solis stelle fixe cui nunc coniunguntur si qua sit vel puncto
firmamenti si fixa non sit ibi semper fuerit coniuncta z semper erit. Nec habet
aliquem motū sibi proprium nisi ratione firmamenti Et similiter est de augib²
reliquoꝝ planetarum z eozum circulis. Quia ergo annus solis est reditus eius
in suo circulo ab aliquo quolibet pucto ipsius circuli ad eundem: necesse est fm
istam positionez q̄ annus solis sit reditus eius a qualibet stella fixa ad eandē
siue ab aliquo puncto firmamenti ad eundem: z fit iste reditus fm eos iii. 365
diebus z. 6. horis z. 9. minutis z. 24. secundis vnus hore equalis que valēt. 23
secunda. 30. tertia vnus diei. Et in hoc excedit annus solaris fm istā positionē
tempus. 365. dierum z. 6. horaruz quo tempore vtitur ecclesia romana z greca
Ideoq; vt probat Campanus si singulis. 153. annis romanoꝝ z grecoꝝ
adderemus diem vnum esset vere verificatus annozum vsualium circuloꝝ ipsoꝝ
sed per hoc non erit firmata habitudo solsticioꝝ et equinoxioꝝ: imo si vera
sit opinio Ptolomei de motu stellarum fixarum solsticia et equinoxia semper
puenirent habitudines suas. et accideret vt annus sic verificatus deflueret per
singulas habitudines tempozis: z q̄ inciperet in solsticijs z equinoxijs z in qui
busdam distantius ab eis: posteriores autem modum istum motus stellarum
fixarum non inuenerunt: sed eas inuenerunt moueri ab occidente ad orientez
vsq; ad aliquid deinde non procedere vltra sed redire iterū ad occidentez vsq;
ad aliquid: z ideo dixerunt eas moueri motu accessionis z recessionis: z istum
motum affirmavit Thebitz z posuit principia per que motum predictū faceret
esse circulare: z saluaret ea que apparent z accidunt motui stellarū fixarum.

Capitulum. 36.



Hanc autem positionē Thebith de qua tetigi in fine tractatus de legibus et sectis: et alibi pulcre explanauit Campanus ubi supra: et dixit quod secundum illam duplex est orbis signorum: vnus fixus: et alius mobilis et fixus quidem intelligitur esse descriptus in spera nona: mobilis vero in octaua: et vterque ipsorum diuiditur in 12. signa: sed immobilis continet ista denotatiue tantum: mobilis vero illa signa continet secundum veritatem: unde ipse est distinctior imaginum signorum predictorum zodiacum componendum: et capita arietis et libere mobilis semper distant equaliter a capitibus arietis et libere fixi describentia in superficie sperae nonae duos paruos circulos circa ipsa quorum capita arietis et libere immobilis sunt poli et quasi centra et arcus orbis magni ab ipsis polis in eorum circumferentias descendens qui quasi semidiameter eorum est. 4. gradus. 18. minuta et 43. secunda: formam autem et modum huius motus diffuse prosequitur Campanus finaliter concludens quod ex eorum motu accidit ut stelle fixe videantur moueri versus orientem aut occidentem: quicquid motu tardo: quicquid motu veloci. Cum enim caput arietis immobilis fuerit distans ab equatore in circulo paruo predicto per quartam ipsius parui circuli aut prope hoc quod erit in duobus circuli parui sitibus oppositis tunc videbuntur stelle moueri ad eam partem ad quam mouentur motu tardo: in vno quidem eorum ad partem orientis: et in eius opposito ad partem occidentis. Cum vero caput arietis mobilis fuerit in alterutra duarum sectionum equatoris et circuli parui aut prope eas videbuntur tunc moueri ad eam partem ad quam mouentur motu veloci: vna quidem earum ad partes orientis: et in eius opposito ad partem occidentis. Quapropter inuenta est diuersitas manifesta in motu eorum. Ptolomeus autem qui ipsa comparauit loca eorum inuenta in tempore suo ad loca eorum inuenta ab abrachis et ab alijs antiquis philis inuenit eas moueri motu tardo videlicet in 100. annis vno gradu: nam tunc caput arietis mobilis erat meridionale separatim a puncto quarta meridionalis et accedens ad equatorem. Posteriores autem capite arietis adhuc magis accedente ad equatorem inueniuntur stellas fixas moueri in 66. annis vno gradu: et hoc fuit propter accessum capitis arietis ad equatorem propter quem motus stellarum fixarum fuit velocior. Tunc vero Campani factum erat caput arietis septentrionale distans a communi sectione poli circuli et equatoris de partibus ipsius parui circuli versus septentrionem. 58. gradus. et 57. minutis fere: et propter hoc caput arietis distabat a communi sectione orbis signorum 9. gradus. 11. minuta. et 45. secundis fere. Erat ergo tempore illo locus interfectionis predicti orbis signorum mobilis et equatoris super 20. gradus. 48. minuta. et 15. secundis signi piscium: et alia sectio opposita super consilem partem virginis. Postea vero multiplex variatus est motus iste sicut Campanus diffuse declarat. Ex his concludendo quod stelle fixe in tempore Ptolomei et suorum predecessorum quorum considerationes ipse assumit mouebantur ad occidentem et non ad orientem quemadmodum ipse putauit. Tunc enim erat caput arietis mobilis meridionale ab equatore: et caput

libre septentrionale: in quo situ est motus eorum ad occidentem. Causa autem erroris eius non fuit propter debilitatem scientie: sed fuit paruitas temporis predecessorum considerantium loca stellarum fixarum in suis temporibus: et ea per scripturam suam commendantium: unde non fuit ei possibile ut cognosceret istum motum propter eius tarditatem et predicti temporis paruitatem: et istum errorem Ptolomei et motum octauae sperae quem ponit Thebitus: et formam eius: et ea quae accidunt ex eo diffusius persequitur Campanus quibus huius tractatus breuitas explicare sufficiat quem motum ut ipse dicit sequuntur omnes sperae inferiores quae sunt. 7. planetarum et auges earum sicut Thebitus posuit: unde finaliter concludit quod orbis signorum fixorum non est circulus quem describit sol motu proprio quemadmodum scripsit in computo suo Robertus Linconiensis sed est vnus circulus maior in nona spera declinans ab equatore ad duas partes septentrionis et meridiei quantitate. 23. graduum. 33. minutis. 7. 30. secundorum. Circa huius interfectionem cum equatore mouentur capita arietis et librae: et in eius differentia mouentur capita cancri et capricorni quibus cooperiens circulum solis qui est super in superficie vnacum orbe signorum mobili: quibus secans ipsus. Ad quorum omnium intelligentiam fecit Campanus figuram sensibilem rebus predictis conuenientem.

Capitulum. 37.



Sciendum est autem quod predictum motum stellarum fixarum et formam eandem predictam quantitatem anni solaris sicut dicit Campanus Astronomi sui temporis supponebant eo quod magis conueniant cum his quae de superiorum motibus apparent quibus ea quae a prioribus dicta sunt. Et hoc quoque diuinae scripturae magis consonum inuenitur quae christi natum asserit cum dies incipiunt crescere: nam forma istum motum stellarum fixarum et predictam anni quantitatem inuenies diem annunciationis seu conceptionis christi fuisse proximum qui secutus est instans equinoctij vernalis: et diem natiuitatis eius fuisse proximum qui secutus est instans solsticij hyemalis: sed his non obstantibus Alfonsus quae communiter astronomi sequuntur non ponit predictam anni quantitatem quam ponit Thebitus: sed minorem vide licet. 365. dies. 5. horas. 49. minuta. 16. secunda. Quidam tamen tabulas Alfonsi redarguunt et licet in multis alijs: tamen in hoc specialiter quod supponunt annum solarem esse tempus semper equale et ipsum inuariabile permanere: et allegant quod in hoc sunt contrarie illis quae ab obseruatoribus diuersorum temporum sensibilibus sunt percepta. Et primo quidem quod antiquissimi obseruatores babilonici posuerunt quantitatem anni. 365. dies cum quarta die et vna. 76. deinde alij illam quartam precise posuerunt sicut Abrahama quem in hoc sequitur ecclesia et similiter inuenit quidam Abraham fere: sed modicum minus: sed Ptolomeus et Abbatagni suis temporibus posuerunt ut supra dictum est et in alijs superioribus tractatibus recitatum: et tabulae Alfonsi ponunt ut statim tetigi: et in hoc rationabiliter reprehenduntur si illam quantitatem constituent inuariabilem

Et ad ostendendū in hoc discrepantiam tabularum harum cum antiquis obseruatoribus declarant isti per differentia eorum cū alijs de introitu solis in signa que magna reperitur. Similiter in tpe nostro differentia ab aliquibus inuenta est de introitu solis in arietem. Nam anno dñi. 1290. die. 13. mensis marcij inuentus est sol intrare arietē post. 16. horas qđ multū discrepat ab his tabulis et anno. 1346. inuentus est ingredi arietē non in hora que inuenitur per tabulas Alfonso: et ideo concludunt periti astronomi qđ quantitas anni solaris non est constituenda semper equalis sed variabilis de maiori in minus et eōuerso: sicut etiam motus stellarum fixarum nunc velocior nunc tardior esse comperitur vt supra patet. vnde sicut dicit Johānes de muris necessarium est propter motū octauū circuli et varium motū augis solis mutationem equationis annos ponere singulos in equales. Et sicut ipse probat anni quantitas quam ponunt tabule Alfonso nō est precisa videlicet. 365. dies. 5. hore. 49. minuta. 15. scđa. 59. tertia 34. quarta. 3. quinta: sed debet esse. 58. tertia. 49. quarta. 48. quinta. Nec tamē quantitas ista semper manet equalis propter causas predictas. Cap. 38.

Constat igitur ex p̄dictis qđ diuersa et qđsi aduersa diuersi senserūt de quantitate anni solaris vt p̄allegatis tractatibus satis exp̄ssi sed hic clarius explicauit. Teruntū de huius anni inicio vsuali et de eius q̄ntitate varie gentes et nationes non min⁹ diuersimode senserunt sicut in superioribus declaratū est. Hic tñ mihi sufficit de inicio anni s̄m catholicos loqui id est s̄m romanos et grecos vnde licet antiquitus aliqui annorum suorum greci ab alexandro sumpserunt initium vt dicit Campanus: tñ vt dicit Beda aliqui greci temporum ordinem a dyocleciani principis annis obseruabant. Tñ post fidem susceptam catholicā annos computare inceperunt ab anno domini ihesu christi: et vt recitat Beda a quo principio gallicana et anglicana ecclesia alijq; plures nō absurde ānos suos cōputant: licet gens ytalica multiq; alij antiqui romanoꝝ morem sequentes a prima die ianuarij quē mensem romani fecerunt āni principium incipiāt. Vnde hic oritur dubitatio quam incidenter et breuiter tetigi in. iij. ca. tractat⁹ de correctione kalendarij videlicet cum ecclesia gallicana quo ad inceptions annoz dñi preueniat ecclesiam ytalicam et alemanicam eo qđ gallici inchoant annos christi ab incarnatione seu ānunciatione dñica. Ytalici vero et alemani a precedente natiuitate christi annos domini incipiunt. E conuerso tñ ytalici et alemani gallicos preueniunt in maioratione annoz id est in maioris numeri computatione eo qđ singulis annis saltem inter festum circumcissionis et annunciationis excedunt gallicos de vno anno in computatione annoz christi verbi gratia. Cum ytalici hoc anno in festo circumcissionis numerabant annos christi 14. adhuc gallici cōputabant. 14. 13. vno anno min⁹ qđ ytalici. Qualiter ergo

55

sine errore saluabitur ista diuersitas. Respondi breuiter in tractatu predicto: sed hic responsum clarius explicabo per distinctionem de duplici anno seu modo duplici quotationis annorum. Annorum enim vnus dicitur vsualis: alius emergens. Vsualis dicitur spacium temporis quo sol complet vniam reuolutionem motu proprio: et hoc inchoando a kalendas ianuarij more romano. Annus vero emergens dicitur spacium temporis indifferenter a quolibet momento inchoatis donec sol circulum suum motu proprio compleuerit. Dico igitur quod ytalici et alemani vtuntur annis vsualibus in computatione annorum mundi. Gallici vero et anglici emergentibus incipientes a die annunciationis dominice. Ex quo statim patet quod circumsessio domini facta fuit anno natiuitatis ipsius secundo loquendo de annis vsualibus: licet eius anno primo emergenti. Et inde etiam patet quod christus de primo anno sue natiuitatis secundum vsualis non habuit nisi septem dies etate. Ex quibus sequitur quod in ytalia et alemania quibus annos natiuitatis computent non debent tamen in instrumentis publicis aut literis annos natiuitatis domini renouare ipso die natiuitatis domini: sed in prima ianuarij. Ratio est quia ibidem annos domini vsuales quibus vtuntur incipiunt et terminant exclusiue. Nam de primo anno domini ipso die natiuitatis sue fluxerunt. 358. dies et restabant pro complemento ipsius solum septem dies: et per consequens ille annus primus domini non incepit a die natiuitatis: sed ante a prima die ianuarij precedente diem natiuitatis christi.

Capitulum. 39.



Dhuc autem quia in tractatu de vero ciclo lunari: et in tractatu de correctioe calendarij plura scripsi de anno lunari et eius mensibus hic addam vtilem distinctionem de multiplici mensis iunaris acceptione. Sciendum itaque quod quadruplex est distinctio mensis lunaris: quia vnus dicitur mensis medie conjunctionis videlicet solis et lune de quo et eius quantitate satis in dictis tractatibus dictum est. Alius dicitur mensis pagrationis qui habet. 27. dies et 8. horas sicut tetigit in primo capitulo tractatus de imagine mundi. Alius est mensis manifeste apparitionis et hic fuit Galienum tercio de creticis diebus habet. 26. cum dimidio. Alius dicitur mensis medicinalis qui componitur ex mense manifeste apparitionis et medietate excessus quo mensis pagrationis excedit mensem manifeste apparitionis: et istud trahitur ab Auicenna in quarto canonis seu secunda tractatu secundo capitulo. secundo. et a Galieno vbi supra: vnde relinquuntur quod mensis medicinalis sit. 26. dierum et 22. horarum: et diuiditur per quatuor septimanas quarum quelibet non continet. 7. dies completos sed solum. 6. dies et 17. horas cum dimidia. Quod sic patet quia medientur. 26. dies et 22. hore et erunt. 13. dies et 11. hore pro duabus septimanis illius mensis et totidem pro alijs duabus: qui dies et hore si diuidantur erunt. 6. dies et 17. hore cum dimidia pro qualibet septimana. Et ad hanc computationem debet conuenire medicus in iudicando de creticis diebus: vnde

patet q̄ in hoc sicut ⁊ in pluribus alijs medicus h̄re debet astronomice scientie aliquam noticiam sicut ⁊ quilibet ph̄s. Hec igitur de elucidatione tractatū nostrorum dicta sufficiant.

Capitulum. 40.



Hic aut̄ operi finem imponentes: deo gratias agimus quia tres tractat̄ de concordia vere astronomie cum theologia ⁊ hystorica veritate satis vtilis ex sapientuz dictis ipso donante collegimus. Scimus aut̄ quosdam nobis obieciſſe q̄ professionem nostram et filr etate magis decuiſſet circa theologica q̄ circa illa mathe- matica studia occupari. Quib̄ pro nra excusatione r̄ndemus q̄ ill' nō sic in pate vacauim⁹ quin etiā plura de materia p̄ntis scismat' ⁊ vntionis ac reformationis ecclesie multosq; tractatus vtiliores theologicos scriberem⁹. Nec illa tamen a theologico studio proſus credim⁹ aliena: sed potius si absq; varia curiositate aut curiosa ostentatione ſciantur ad fidei ⁊ theologie decorē ac vtilitatem ecclesie p̄tinere. Nec decens estimam⁹ esse vel vtile policie xp̄iane theologicę scientie professoꝝ ea que in dictis tractatibus scripta sunt penitus ignorare. Hec itaq; ad dei laudē ⁊ gloriā ſiniant qui sine fine viuūt ⁊ regnat in ſecula ſeculorum Amen.

Opus concordantie astronomie cum theologia necnon hystorice veritat' nar- ratione explicat feliciter. Magistri Joannis angeli viri peritissimi diligētī cō- rectione. Erhardiq; Radolt mira imprimendi arte: qua nuper Venetijs nūc Auguste vindelicorum excellit nominatissimus. 4. nonas Januarij. 1490.



176

Erhardi Ratdolt foelicia conspice signa.
Tertata artificem qua valet ipse manum.



Handwritten text at the top of the page, likely a title or header, which is mostly illegible due to fading and bleed-through.



bx. complete com 5-6 pls.

